

Управління освіти Миколаївської міської ради
Науково-методичний центр

ОСВІТА МИКОЛАЄВА 2017

Інформаційно-аналітичний огляд
за підсумками
2016–2017 навчального року

Миколаїв
2017

За загальною редакцією Г. І. ДЕРКАЧ,
начальника управління освіти Миколаївської міської ради

Редакційна колегія:

Г. І. ДЕРКАЧ (голова редакційної колегії),
О. В. ТАРАСОВА (заступник голови редакційної колегії),
Т. В. ФІЛІНА (відповідальний секретар редакційної колегії),
Л. М. КАЛІНІНА (завідувач лабораторією управління освітніми
закладами Інституту педагогіки НАПН України, доктор педаго-
гічних наук, професор),
С. Б. МАКАРОВА, І. В. РОМАНІЧЕНКО, Н. С. МАКАРЕНКО,
Л. В. СИСКОВА, Н. М. КУРДИШ, В. І. ЯКОВЕНКО,
О. В. САВЛЮК (технічний редактор),
Я. І. ІВАНОВА (дизайн обкладинки)

Укладено за матеріалами структурних підрозділів управлін-
ня освіти Миколаївської міської ради, науково-методичного
центру управління освіти Миколаївської міської ради, на-
вчальних закладів міста Миколаєва.

Освіта Миколаєва – 2017 : Інформаційно-аналітичний
О-72 огляд за підсумками 2016–2017 навчального року / за заг.
ред. Г. І. Деркач. — Миколаїв : НМЦ, 2017. — 150 с.

В інформаційно-аналітичному огляді «Освіта Миколаєва – 2017» аналізу-
ється діяльність управління освіти Миколаївської міської ради, науково-
методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради, навчаль-
них закладів міста у 2016–2017 навчальному році, спрямована на розв’язан-
ня ключових проблем функціонування і розвитку національної системи
освіти в умовах розбудови Нової української школи.

Видання розраховано на працівників органів виконавчої влади, місцево-
го самоврядування, керівників навчальних закладів.

ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

У контексті актуалізації входження до європейської освітньої спільноти важлива роль відводиться шкільній освіті.

Державними стандартами і Концепцією Нової української школи передбачено впровадження компетентнісного підходу в навчальний процес як засобу підвищення професійної майстерності педагогів та забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві. Освіта має формувати самостійну, самодостатню, інноваційну особистість, здатну проектувати власне майбутнє. Отже, центральною фігурою у реформуванні освітнього процесу має стати учитель-дослідник, учитель-лідер, учитель-партнер.

Важливим напрямом діяльності педагогів залишається робота зі школярами, направлена на розкриття їх творчого потенціалу. Коло здібних дітей, залучених до творчості, щороку збільшується. Варто відзначити стабільно високі результати команди міста, у чому велика заслуга її наставників, в обласному та всеукраїнському етапах учнівських предметних олімпіад, турнірах, МАН, всеукраїнських та міжнародних конкурсах учнівської творчості.

Міською владою забезпечено розвиток освітнього потенціалу міста у контексті реалізації державної політики в галузі освіти. Вжито заходів щодо розвитку, модернізації та поліпшення якості дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти. За заслуги перед територіальною громадою 18 освітян отримали грошову винагороду міської ради «Кращий педагогічний працівник міста». Вперше премією міської ради нагороджено 53-х учителів, які підготували переможців регіональних і всеукраїнських інтелектуальних змагань.

Бажаю всім педагогам з оптимізмом дивитися у майбутнє. Ваша щоденна самовіддана праця, турбота, мудрість і терпіння збагачують знаннями й мудрістю нове покоління, сприяють тому, щоб наші діти були справжніми громадянами своєї держави, відчували себе вільними у будь-якому виборі людьми, мали благородне бажання змінити цей світ на краще!

З повагою – міський голова

О. Ф. СЕНКЕВИЧ

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

Навчальний рік символічно, як завжди, пов'язаний з очікуванням чогось нового – нових перспектив, планів, змін і сподівань на краще. Новий 2017–2018 навчальний рік не є винятком. Напередодні нового року час осмислити здобутки колективів і власні результати діяльності не лише за минулий рік. Важливо критично проаналізувати недоліки та прорахунки, розробити мудрі страгатеми інноваційного розвитку шкіл на майбутнє у глобалізаційному контексті.

Нинішній світ є іншим, ніж 25 і 5 років тому, як і школа. Що є важливим сьогодні, через рік, три або п'ять може втратити сенс. Яким буде світ у найближчому майбутньому? Глобалізаційні контури майбутнього нового світу й орієнтири його розвитку нині ледве проглядаються. Тенденційні обриси є вкрай дискусійними як у теоретичному, так і емпіричному вимірах. Безперечно, треба знати: Що вже змінюється зараз, а що ще має змінитись? Якими мають бути результати цих змін для кожної людини, для суспільства і для світу?

Прогнози розвитку майбутнього світу взаємопов'язані з прогнозуванням і моделюванням шкіл, адекватних його цивілізаційному розвитку, а можливо й занепаду. Сучасна школа є частиною світу, сучасного інформаційного суспільства та цифрової цивілізації, а отже, має змінюватись та реагувати на їх виклики. А якщо

суспільство розвивається у різних вимірах одночасно, так як сучасне інформаційне суспільство в Україні, то важливим постає питання: Як буде розвиватися сучасна школа, зважаючи на різні фактори впливу на неї та на його виклики? І чи буде школа одночасно розвиватися

однаково за всіма аналогічними суспільними вимірами також? Але за будь-яких цивілізацій для кожної людини будь-якого суспільства і для держави важливим є споконвічне питання: Якою є школа, особливо для власної дитини? Якою буде школа через п'ять або десять років? Однозначних відповідей на ці та багато інших питань навряд чи знайдеться, оскільки їх існує множина.

Цими важливими питаннями переймалося не одне покоління, і на сьогодні вони також є конче важливими для усіх, хто має дітей і хто безпосередньо або опосередковано причетний до школи.

Школа завжди віддзеркалювала суспільство через світогляд, ідеї, «відносини між людьми, в основі яких лежать норми та цінності», традиції, моделі та інші цивілізаційні конструкти.

Нині в освітньому просторі країни, як і в освітньому просторі Миколаєва, існує багато різних шкіл, але не всі їх типи можна знайти в офіційних статистичних збірниках і мережі загальноосвітніх навчальних закладів. Це такі школи: інноваційна школа, класна школа, громадсько-активна школа, відкрита школа, демократична школа, цифрова школа, вільна школа, е-школа, мережна школа, школа соціального партнерства; школа, що навчається; цифрова школа, відкрита школа, бізнес школа, школа успіху, інноваційна школа, школа радості, ефективна школа та інші, про які Ви знаєте.

Постає питання: Чи можна вважати ці освітні інституції «Новою українською школою», і що їх об'єднує? Практично ці типи шкіл відбулися за спільної участі в міжнародних проектах у співпраці з зарубіжними партнерами шляхом реалізації одного або кількох інноваційних пріоритетів, стратегій, напрямів діяльності, актуальних для освітян. Так, ці креативні інноваційні проекти, моделі та концепції шкіл, презентовані освітянам України і світовій спільноті, можуть слугувати базисом і для розбудови Нової Української школи, оскільки їх об'єднує ще такий характерний феномен, як авторство. Ці школи дійсно є новими і створені, як і всі названі вище, на законодавчо-правових засадах для дітей і їх особистісного розвитку, мають відповідний офіційний, переважно проектний, статус. Різняться школи більшою мірою емоційною привабливістю та комфортними умовами для життєдіяльності дітей, їхніх батьків і громади, вони є центром активного громадського життя, максимально розкривають здібності та

таланти дітей, забезпечують якісну освіту європейського гатунку. Але все-таки ці школи є ще й новаторськими та авторськими через новизну та оригінальність авторських ідей, покладених в основу діяльності креативних колективів професіоналів, які їх втілюють та які очолюють керівники з інноваційним типом мислення.

На наше переконання, всі школи є авторськими, особливо це стосується шкіл м. Миколаєва, які мають чвертьстолітній унікальний досвід створення авторських виховних систем і науково обґрунтованих систем управління школами, їх системного впровадження і завдяки якому спільними зусиллями забезпечують здобуття учнівських перемог не лише в навчанні, а й у різних видах діяльності. Вони формують гідних громадян України, гордих за славетне місто корабелів і власну державу, здатних майстерно розбудовувати її сучасне та майбутнє.

Процес реалізації Концепції державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова Українська школа» на період до 2029 року перманентно продовжується і в 2017/2018 н. р. відповідно до окреслених цілей завдань та змін, спрямованих на модернізацію школи як важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку та конкурентоспроможності України. Діяльність наукового колективу Інституту педагогіки і відділу економіки та управління загальною середньою освітою цілеспрямована на виконання цієї масштабної соціально значущої роботи, з вагомим доробком якого можна ознайомитися на сайті Інституту педагогіки НАПН України та електронній бібліотеці Національної академії педагогічних наук України – <http://lib.iitta.gov.ua/>.

Упевнені, що спільними зусиллями на партнерських засадах ми модернізуємо освіту та управління нею, формуватимемо нові й нові покоління щасливих, свідомих і креативних громадян, у яких є територіально цілісна незалежна Україна й омріяне щасливе майбутнє нації.

Артур Шопенгауер стверджував, що дев'ять десятих нашого щастя залежить від здоров'я. Усім Вам зичимо міцного здоров'я, аби бути щасливими та успішними, творчого натхнення для успішного вироблення авторських ідей та реалізації авторських задумів, життєвих гараздів і мирного неба.

Дякуємо за плідну двадцятилітню співпрацю з колективом відділу, за підтримку ініціатив науковців, усвідомлення ролі освіти, науки й культури у формуванні щасливої Людини.

Щиросердно вітаємо з новим навчальним роком і бажаємо успіхів у життєвих вимірах.

З глибокою повагою

*віце-президент Національної академії педагогічних наук України,
в. о. директора Інституту педагогіки
НАПН України, доктор педагогічних наук,
професор*

О. М. ТОПУЗОВ

*завідувач відділу економіки та управління
загальною середньою освітою Інституту
педагогіки НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор, голова науково-методичної комісії
з інформатизації закладів освіти НМР МОН України,
науковий консультант АКШУ, член науково-експертної
ради Державної інспекції навчальних закладів України
та Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень
з педагогічних та психологічних наук в Україні* *Л. М. КАЛІНІНА*

ШАНОВНІ ПЕДАГОГИ!

Майбутнє української держави, становлення і розвиток вітчизняної освіти та науки залежать у першу чергу від вас. Показником педагогічної майстерності та професійного рівня миколаївських освітян, які відповідають запитам сучасного життя та є необхідною умовою модернізації системи знань, є впровадження новітніх педагогічних технологій, інноваційних проектів, продуктивних методик. У результаті цього змінюється ставлення громадськості до освіти, до її місця і ролі у суспільстві. Освіта сьогодні – засіб підвищення добробуту громадян, чинник економічної стабільності, це – інвестиції у майбутнє.

Компетентнісний підхід, що є базовою ідеєю освіти міста, обумовив значні досягнення учнів у навчанні, результативність в олімпіадах і конкурсах, Малій академії наук, яскравих творчих та спортивних досягненнях, високих результатах випускників під час зовнішнього незалежного оцінювання та при вступі до найпрестижніших вищих навчальних закладів України та зарубіжжя.

Перед усіма нами стоять дуже важливі та відповідальні завдання – домогтися більш високого рівня шкільної освіти, розгорнути її в інтересах розвитку здібностей, обдарувань кожної дитини, їх фізичного й емоційного благополуччя.

Міська влада і надалі буде спрямовувати свою роботу на створення належних умов для організації ефективної діяльності навчальних закладів, успішного вирішення завдань щодо збереження життя і здоров'я дітей, підтримки творчих ініціатив педагогів, керівників навчальних закладів та органів учнівського самоврядування.

Шановні наставники й вихователі учнівської молоді!

Нехай початок нового навчального року буде святом для тисяч миколаївських родин, які хочуть бачити власних дітей і онуків вихованими, освіченими та щасливими. Бажаю вам успішної реалізації всіх ваших творчих задумів, щирої поваги вихованців та батьків за вашу нелегку та відповідальну працю.

З повагою – заступник міського голови

Є. В. ШЕВЧЕНКО

ДОРОГІ МОЇ КОЛЕГИ!

Інтегрування України у світовий культурно-освітній простір стимулює перетворення в усіх сферах нашого життя. Соціальне замовлення потребує творчих, конкурентоспроможних спеціалістів, які постійно самовдосконалюються; професіоналів, яким притаманна одна з найцінніших людських рис – стійкість та вміння долати труднощі. Саме тому завдання кожного педагога – разом з учнями досягти успіху, навчити дітей відчувати радість подолання труднощів і перешкод, зрозуміти, що нічого не дається в житті просто так, до всього потрібно докласти зусиль, навчитись орієнтуватися в нових умовах і адаптуватися до змін, не втрачаючи індивідуальності. Адже успіх у навчанні – чи не єдине джерело внутрішніх сил дитини.

Педагогічна спільнота Миколаєва працює над модернізацією та вдосконаленням усіх ланок освіти, виявляючи компетентність, креативність, прагнення до постійного розвитку. Створення умов для подальшого впровадження нових державних стандартів, віртуальних навчальних кабінетів, предметних спільнот, удосконалення ІК-компетенції педагогів, профілактика травматизму, покращення організації харчування, організація дозвілля і є щоденними турботами педагогів міста. Кадровий потенціал освіти Миколаєва спроможний забезпечити виконання поставлених завдань Урядом, Міністерством, суспільством, міською громадою, а перемоги педагогів у різноманітних конкурсах є підтвердженням ефективності системи підвищення професійної компетентності й мотивації персоналу в навчальних закладах та оптимальності моделі методичної роботи, створеної на міському рівні.

Шановні колеги! Дякую вам за самовіддану та натхненну працю, завдяки якій ми маємо змогу пишатися високим рівнем освіти та патріотизму в місті. Багато зроблено, але ми реалісти, тому бачимо, скільки ще треба зробити, аби освіта Миколаєва була інноваційною й стабільно займала високі місця в обласному і всеукраїнському рейтингах, як це є сьогодні.

Новий навчальний рік вимагає подальшого творчого напруження педагогічної спільноти. Переконана, ми успішно проведемо реформи, подолаємо перешкоди, які стоять перед нашою освітою, оскільки вони лише зміцнюють дух освітян, спонукають шукати, творити, модернізувати. Усе це ми зробимо спільними зусиллями.

Щиро вірю, що новий навчальний рік позначиться спокоєм та миром у нашій державі, буде сповнений новими здобутками, новими знаннями, новими перспективами. Усім нам – міцного здоров'я, життєвих гараздів, творчого натхнення, високих професійних злетів на благо юних миколаївців! З новим навчальним роком!

*З повагою та найщирішими побажаннями успіхів
начальник управління освіти*

Г. І. ДЕРКАЧ

ДОРОГІ КОЛЕГИ!

Від імені колективу Миколаївського науково-методичного центру щиро вітаю вас з початком нового навчального року.

Система освіти України безперервно розвивається, і для неї характерні постійне відновлення та саморозвиток. Концепція «Нова українська школа» ставить перед нами важливе завдання: перетворити сучасну школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності країни.

Науково-методична служба міста завжди реагувала на суспільні зміни, набуваючи ознак модернізації та реформування, спрямованості на тривалі інновації.

Орієнтиром у науково-методичній діяльності є не стільки інформування про наукові досягнення, перспективний досвід, скільки формування готовності педагогів до впровадження інновацій шляхом самоосвіти, самоорганізації, саморозвитку актуальних професійних компетенцій.

Виходячи з перспектив розвитку освіти міста Миколаєва, ми ставимо за мету формування нової моделі науково-методичної роботи в міжкурсовий період, пошук технологічних шляхів формування успішного вчителя – агента змін: коуча, фасилітатора, тьютора, модератора.

Новий навчальний рік, безумовно, буде непростим, насиченим важливими подіями. Але разом ми здолаємо стереотипи, які панували в освіті, і будемо вчитися, адже якісна освіта – сучасний тренд і загальна умова успіху.

Бажаю кожному натхнення, нових звершень, незламного оптимізму, цікавої, приємної та плідної роботи, творчого підходу до кожної справи, задоволення від результатів праці, успіхів у всіх започаткуваннях.

*З повагою – директор
науково-методичного центру*

О. В. ТАРАСОВА

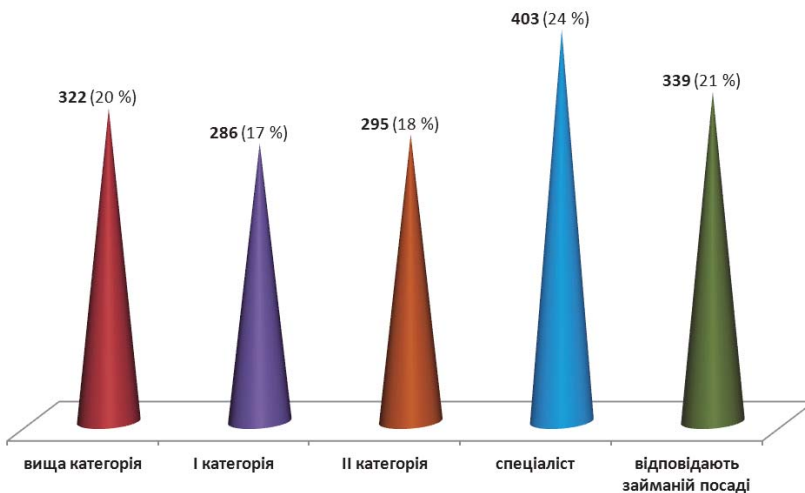

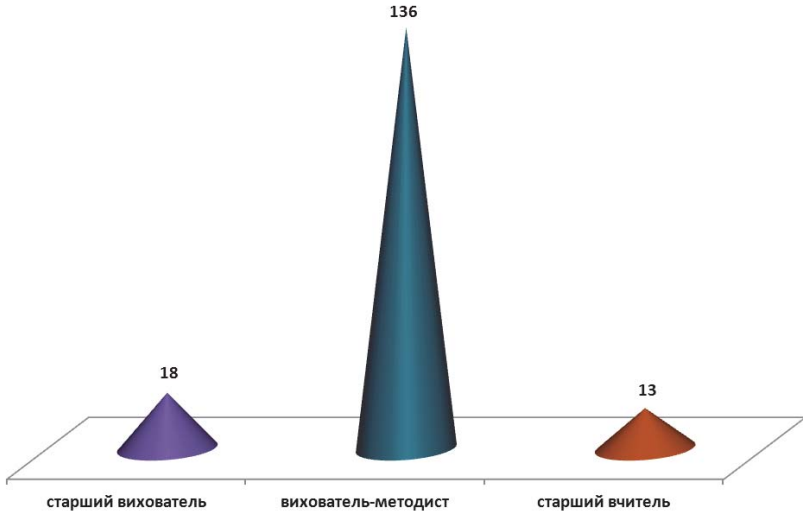
КАДРОВА ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ

У навчальних закладах міста працюють 5216 педагогічних працівників. З них:

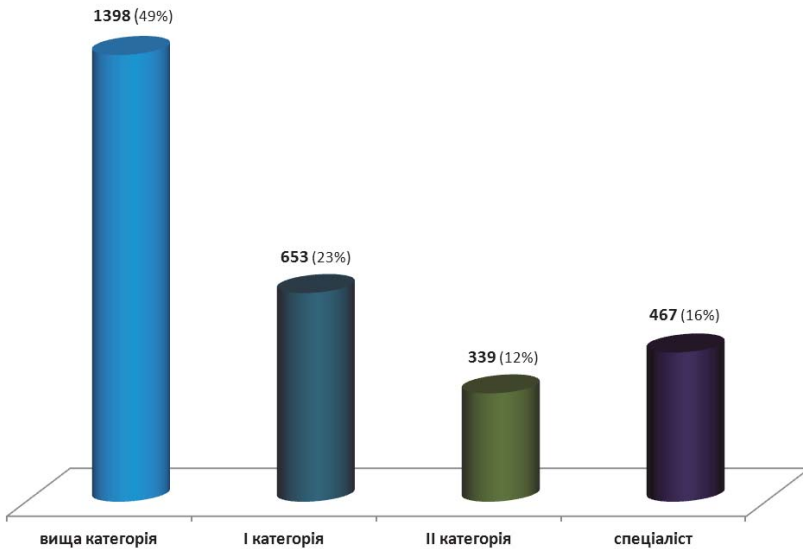
- у ДНЗ – 1645;
- у ЗНЗ – 2857;
- у ПНЗ – 268;
- у ПТНЗ – 446.

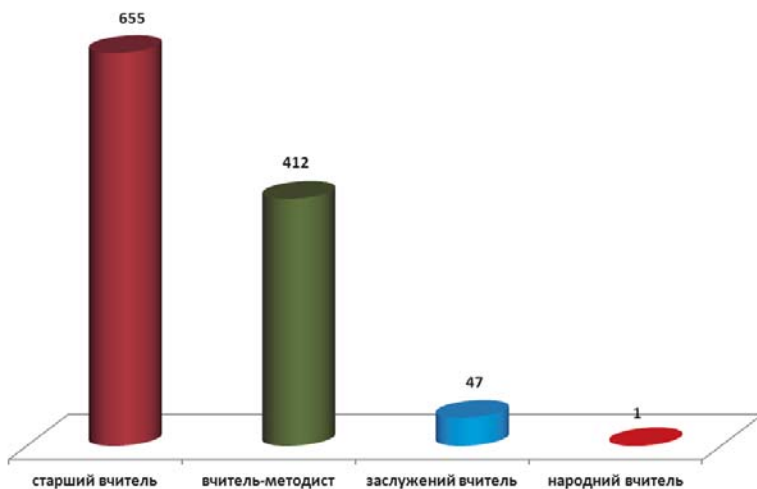
Якісний склад педагогічних працівників ДНЗ

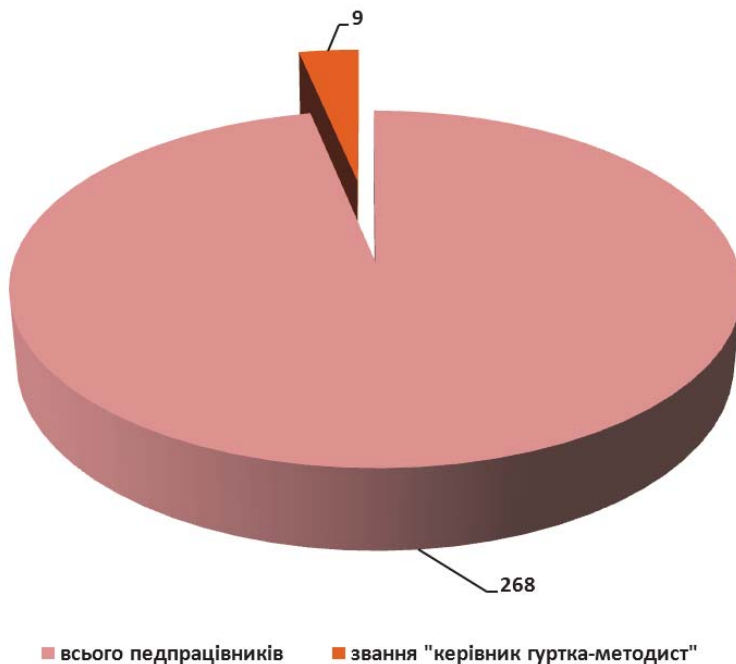

Якісний склад педагогічних працівників ЗНЗ

Якісний склад педагогічних працівників ПНЗ

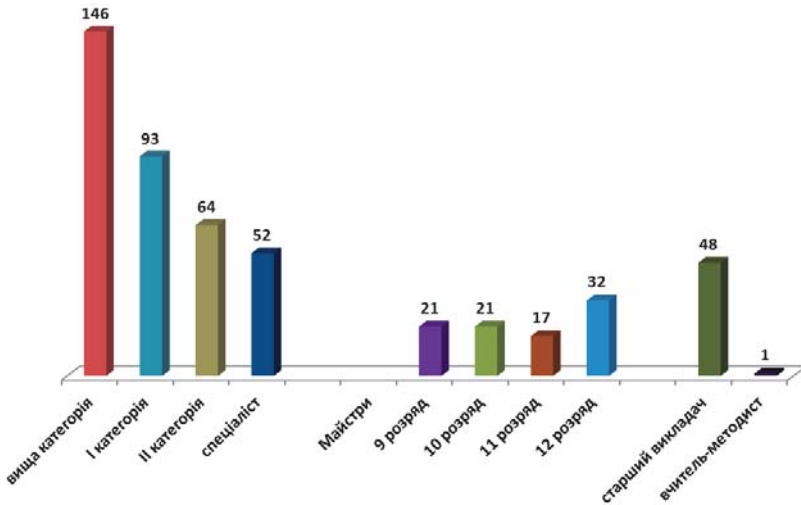

■ всього педпрацівників

■ звання "керівник гуртка-методист"

Якісний склад педагогічних працівників ПТНЗ

Показником підвищення освітнього рівня педпрацівників міста є атестація вчителів.

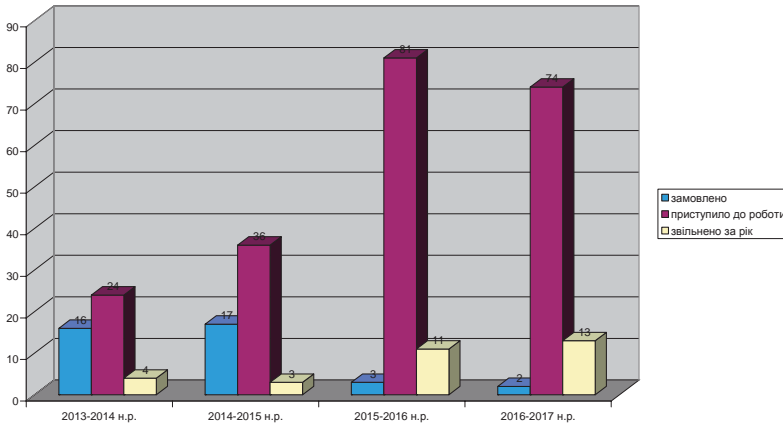
АТЕСТАЦІЯ ПЕДКАДРІВ		2016 рік	2017 рік
Всього атестовано		507	507
Присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії»		72	69
Присвоєно педагогічне звання «старший учитель»		62	48
Присвоєно педагогічне звання «старший викладач»		1	1
Присвоєно педагогічне звання «учитель-методист»		22	21
Нагороджено грамотою управління освіти і науки ОДА		223	
Нагороджено грамотою управління освіти міської ради		171	
Присвоєно педагогічне звання «вихователь-методист»		4	1
Присвоєно педагогічне звання «старший учитель»		–	4
Присвоєно педагогічне звання «старший вихователь»		1	–
Присвоєно педагогічне звання «практичний психолог – методист»		1	–

Молоді спеціалісти. У 2017 році було замовлено 2 молодих спеціалісти, приступило до роботи 74.

Замовлення молодих спеціалістів

Усі випускники, які навчалися за рахунок державного бюджету та були замовлені міським управлінням освіти, призначені до навчальних закладів міста. Крім того, значна кількість молодих учителів, які навчалися за власні кошти, приступили до роботи в 2016–2017 н. р.

Щорічно МДУ укладає угоду з управлінням освіти Миколаївської міської ради та науково-методичним центром щодо практичної підготовки майбутніх педагогів на базі найкращих загальноосвітніх навчальних закладів та дошкільних навчальних закладів міста Миколаєва.

Згідно з рішенням обласної ради від 30.11.06 р. № 04 щодо передбачення у бюджеті видатків на одноразову адресну грошову допомогу відповідно до постанови КМУ від 26.09.06 р. № 1361 розроблено договір про роботу молодих спеціалістів у загальноосвітніх навчальних закладах на строк не менше як три роки з наданням одноразової допомоги в п'ятикратному розмірі мінімальної заробітної плати.

З 2007 по 2016 роки укладено 63 договори з молодими спеціалістами, у 2014 році – 14 договорів, у 2015 році – 8 договорів, у 2016 році – 3 договори.

Багато зусиль докладається навчальними закладами щодо вирішення питань, пов'язаних із професійною орієнтацією молоді на педагогічні професії та попередньою підготовкою її до навчання у вищих навчальних закладах.

Кількість учителів, які навчаються за заочною формою. Шляхом заочного навчання у 2016–2017 навчальному році підвищують свій фаховий рівень 37 учителів з 24 навчальних закладів. У всіх навчальних закладах створено належні умови для успішного здобуття вищої освіти працівникам, які навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах.

Курси підвищення кваліфікації. Відповідно до п. 1.8, п. 3.25 Типового положення про атестацію педагогічних працівників педагоги міста Миколаєва проходять курси підвищення кваліфікації при МОІППО. У 2016–2017 навчальному році пройшли навчання близько 1300 педагогічних працівників: керівники ЗНЗ, ДНЗ, ПНЗ, вчителі з усіх предметів інваріантної складової змісту загальної середньої освіти, вихователі, музичні керівники, фізінструктори, психологи, соціальні педагоги, логопеди-дефектологи, керівники гуртків та ін. Зокрема, для керівників гуртків ПНЗ було організовано навчання з різних напрямів: спортивного, еколого-натуралістичного, музично-естетичного, технічного, декоративно-прикладного, краєзнавчого.

У 2016–2017 навчальному році миколаївські педагоги мали змогу обирати, крім традиційної форми навчання на курсах (очна, заочна, дистанційна), і нові інноваційні форми: дуальну, вечірню (у другій половині дня), кейс-курси за накопичувальним принципом.

АРТ – ПРОСТІР «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА МИКОЛАЄВА»: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ПАРТНЕРСТВО, ВІДКРИТІСТЬ ІННОВАЦІЯМ

Багаторічний досвід методичної роботи засвідчує, що найбільш успішними в професії є фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкувати-

ся в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Враховуючи це, методичний супровід відбувається:

- на світоглядних і методологічних засадах відкритості та безперервності процесу пізнання в професії;
- на партнерстві між методистом, педагогом-початківцем, педагогом-майстром;
- з урахуванням можливості гнучко змінювати та коригувати заходи у зв'язку з мінливими ситуаціями в освіті, індивідуальними і груповими освітніми потребами та запитам педагогів;
- за умови створення максимально успішного, конкурентоспроможного освітнього середовища для кожного педагога;
- на засадах принципу інтеграції та свободи вибору педагога у запропонованих різноманітних методичних заходах та формах роботи;

- на основі стимулювання особистісного та професійного розвитку кожного фахівця дошкільної освіти міста;
- шляхом проектного підходу у плануванні роботи із певними категоріями педагогів.

Стимулюючими засобами розвитку професійної компетентності педагогів є участь у міжнародних, всеукраїнських, обласних проектах, семінарах, конференціях; організація та проведення серії майстер-класів, тренінгів, семінарів для різних категорій фахівців, методичних об'єднань та шкіл професійного розвитку для педагогів; участь у конкурсах, виставках, фестивалях та у роботі творчих і проблемних груп; створення та спільна реалізація методичних комплексних заходів для різних спеціалістів дошкільця.

Участь у міжнародних, всеукраїнських, обласних проектах, семінарах, конференціях

Започатковано проведення регіонального Міжнародного фестивалю освітніх технологій «Перспектива – Миколаїв», головною метою якого є підвищення професійної компетентності, творчий розвиток педагогів дошкільної та шкільної ланок, психологів та керівників, а також зміцнення здоров'я, профілактика емоційного вигорання та активний відпочинок у колі колег і друзів. Фестиваль цього року розширив коло тренерів, тематики напрямів роботи та його учасників як спеціалістів дошкільця та шкіл міста, так

і інших міст України. 60 фахівців дошкільної освіти міста представлені завідувачами (11), вихователями-методистами (19), вихователями (13), вчителями-логопедами (9), практичними психологами (4), інструкторами з фізичного виховання (2), музичними керівниками (2).

Завідувач та вихователь-методист ДНЗ № 71 взяли участь у триденному Всеукраїнському проблемному науково-практичному семінарі «Світ дитинства» у місті Запоріжжя, а завідувач ДНЗ № 17 – у триденному освітньому форумі «Простір GROW UP» у місті Бердянськ з питань інклюзивної освіти.

Три роки педагоги міста є активними учасниками всеукраїнського проекту «Освіта для сталого розвитку». У цьому році апробовано перспективне планування з освіти для сталого розвитку; запроваджено курс «Маленькі люди великого світу» в молодших групах; проведено серію тренінгів (тренери – Н. Коваль, методист НМЦ, С. Гвозденко, завідувач ДНЗ № 79) та консультацій (консультанти – Л. Деньговська, методист НМЦ, І. Меліховська, вихователь-методист ДНЗ № 99) щодо використання методів, прийомів навчально-методичного курсу в роботі з дітьми; організовано виставки малюнків, плакатів, агітаційної продукції у

ДНЗ та у НМЦ як засобів просвітницької роботи з поширення ідеї освіти для сталого розвитку; у ДНЗ № 12, 51, 60, 64, 67, 68, 70, 78, 87, 99, 103, 110, 118, 123, 128, 130, 131, 144 проведено акції, що сприя-

ли формуванню у дітей моделей поведінки, орієнтованих на сталий стиль життя, зокрема, розвиток і формування у дітей навичок ресурсозбереження, ефективного спілкування та гармонійних стосунків з оточуючими. Методистом НМЦ Л. Деньговською було запропоновано до ознайомлення

методичні доробки педагогів Миколаєва в місті Київ під час презентації нового навчально-методичного посібника з освітньої програми для дитячих садків «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Діємо разом», організованої Інститутом педагогіки НАПН і громадської організації «Вчителі за демократію та партнерство», проведеної її авторами-розробниками: членом-кореспондентом НАПН України, доктором педагогічних наук О. Пометун, і доктором педагогічних наук, провідним науковим співробітником лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України Н. Гавриш. Учасниками презентації також стали завідувач та вихователь-методист ДНЗ № 99, вихователь-методист ДНЗ № 60.

Вихователі-методисти ДНЗ № 141, 144, методист НМЦ І. Романюк взяли участь у проведенні засідання відкритої педагогічної студії «Стратегія підготовки вчителів початкових класів до реалізації концепції Нової української школи» в МОІППО та презентували досвід освітньої роботи з проблеми «Формування цілісного світогляду дітей дошкільного віку».

Організація та проведення серії майстер-класів, тренінгів, семінарів для різних категорій фахівців

Досвід організації серії майстер-класів для педагогів міста показав, що їх проведення сприяє формуванню у педагогів умінь щодо структурування сценарію педагогічних дій, публічних виступів, лаконічності у показах практичної діяльності. У цьому навчальному році для педагогів міста організовано 8 майстер-класів, під час яких висвітлювались та відпрацьовувались питання використання різноманітних прийомів зображувальної діяльності (№ 148), впровадження музейної педагогіки (№ 132), ігрової технології інтелектуально-творчого розвитку дітей «Казкові лабіринти гри» В. Воскобовича (№ 133), здоров'язберезувальних технологій в освітній процес (№ 144), організації методичних об'єднань у формі роботи святкової агенції (№ 115), створення у дошкільному закладі природничої лабораторії (№ 103), застосування комп'ютерних технологій у музичній освіті дошкільнят (№ 132) та в корекційно-розвивальній роботі з дітьми дошкільного віку, які мають затримку психічного розвитку (№ 140). Для проведення майстер-класів у ДНЗ № 103, 133, 140 було знято відеофільми. В обласному інституті післядипломної педагогічної

освіти педагоги дошкільних навчальних закладів № 128, 142, 83 у формі майстер-класів ділились досвідом використання системи дидактичних ігор, спрямованих на логіко-математичний розвиток дошкільнят, українського народ-

ного фольклору у формуванні духовних цінностей дітей та використання літературної спадщини В. Сухомлинського у розвитку особистісних якостей малюків.

Методичною службою особлива увага приділена співпраці з науковцями та організації зустрічі педагогів з ними. У цьому році було проведено 5 науково-практичних семінарів, які спрямовані на опанування фахівцями дошкільної освіти знань щодо корекційної роботи з дітьми, які мають вади мовлення (Ю. Рібцун, к. пед. н., старший науковий співробітник лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України), порушення психічного (А. Супрун, викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка) та фізичного розвитку (М. Єфименко, доктор педагогічних наук, професор кафедри ортопедагогіки та реабілітології Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ імені М. П. Драгоманова).

Чотири роки поспіль інструктори з фізичного виховання активно навчаються на авторських науково-практичних п'ятиденних семіна-

рах за технологією М. Єфіменка «Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку». В цьому році педагоги опанували питання щодо видів порушення постави у дітей та шляхів її корекції засобами фізичного виховання, ролі рухливо-ігрової діяльності у мовленнєвому розвитку дітей.

Продовжується залучення педагогів до участі у психологічних тренінгах, які проводить О. Деркач, доцент, к. психол. н., докторант Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Якщо в минулому році тематика тренінгів була спрямована на вихователів-методистів, музичних керівників, то у цьому році – на вихователів, інструкторів з фізичного виховання. Під час тренінгів педагоги оволодівають новими знаннями та навичками щодо формування соціокомунікативного досвіду дошкільників методами арт-педагогіки та гармонізації емоційного стану дітей дошкільного віку в системі фізичного виховання.

Організація методичних об'єднань та шкіл професійного розвитку для педагогів

Упродовж 2016–2017 навчального року методичні об'єднання для вихователів дітей дошкільного віку були присвячені питанням організації образотворчої діяльності, ознайомлення дітей з українським народознавством (схема 1). Кожна тема розглянута на базі 13 дошкільних закладів. Методичні об'єднання для музичних керівників, що спрямовані на вивчення питання розвитку творчої та театральної діяльності дітей у процесі музичних занять та розваг, проведені на базі 10 дошкільних закладів. Питан-

ням впровадження авторської технології фізичного розвитку дітей М. Єфименка присвячені методичні об'єднання для інструкторів з фізичного виховання, які відбулись на базі 5 дошкільних закладів. До підготовки консультативних матеріалів до засідань методичних об'єднань для вихователів були залучені вихователі-методисти ДНЗ № 22, 10, для музичних керівників – спеціалісти ДНЗ № 22, 64, 47, 132, 23, НВК-II. Для інструкторів з фізичного виховання матеріали підготовлені методистом НМЦ Л. Деньговською. Матеріали методичних об'єднань за кожною темою узагальнюються у методичні збірки.

Отже, базовими для методичних об'єднань стали 41 дошкільний заклад та учасниками підготовки до них – 8.

Схема 1

МЕРЕЖА МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МІСТА МИКОЛАЄВА НА 2016-2017 НАВЧАЛЬНИЙ РІК		
Для вихователів дітей дошкільних груп	Для музичних керівників	Для інструкторів з фізичного виховання
Образотворча діяльність як засіб розвитку мистецької культури дошкільного віку	Творчість як вид дитячої музичної діяльності з дітьми дошкільного віку	Організація малих фізкультурних форм за технологією М.М.Єфименка
ДНЗ №37, 67, 79, 92, 95, 134, 110, 130, 118, 117, 85, 22, 99,	ДНЗ №23, 29, 52, 132, 141	ДНЗ № 69, 74, 112
Ознайомлення дітей дошкільного віку з українським народознавством	Театралізована діяльність у процесі організації масових заходів музично-естетичного циклу	«Забавні фізкультурники» як нова мала форма фізичного виховання дітей. Сюжетність у фізичному вихованні (технологія М.М.Єфименка)
ДНЗ №47, 69, НВК-II, 83, 125, 121, 140, 64, 77, 49, 29, 128, 2	ДНЗ №10, 17, 22, 47, 64	ДНЗ № 12, 82

Цей рік відзначився цікавим досвідом проведення Шкіл.

Для вихователів-початківців Інгульського району дошкільний навчальний заклад № 50 багатогранно представив досвід освітньої роботи педагогічного колективу. З педагогами під час чоти-

рьох зустрічей проведено різноманітні форми методичної роботи (калейдоскоп, панорама, лекція-практикум, консультація, галерея, майстер-клас тощо) із застосуванням якісної наочності та атрибутики й участю цікавих героїв. Завідувач Т. Янковська,

вихователь-методист М. Бральчук, практичний психолог, вчитель-логопед дошкільного закладу, методист НМЦ виступали наставниками та професійними партнерами молодих колег.

У рамках районних Шкіл вихователів груп раннього віку «Струмочок» було проведено 7 зустрічей. Це конференція, консультації, майстер-класи, вебінари та практичні заняття, розроблені та проведені спеціалістами ДНЗ №№ 101, 106, 71, 52, 5, 75, 111, 127. Консультантами, майстрами Школи стали: к.п.н., доцент кафедри психології, педагогіки

та менеджменту освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Л. Олійник; вихователь-методист ДНЗ № 82 Л. Алдошина, практичний психолог ДНЗ № 12 Н. Урус; методист НМЦ – І. Романюк. Під час кожного практичного заняття Школи на базі дошкільних навчальних закладів організовувалися виставка-презентація дидактичних ігор, навчально-методичних посібників за темою, консультування щодо програмових вимог та особливостей планування, проведення освітнього заходу з дітьми, обговорення побаченого з використанням різних методів та форм рефлексії тощо.

Другий рік вихователі-методисти у Школі ІКТ, яку проводить методист НМЦ О. Кубарич, опановують нові інформаційні технології, вчать застосовувати інтернет-ресурси у методичній роботі та організації освітнього процесу.

Актуальним для педагогів залишається питання вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду. З огляду на це методистом НМЦ І. Романюк було розроблено та організовано роботу Педагогічного клубу «Майстерня успіху». Така форма дала змогу педагогам вільно спілкуватися в колі однодумців з теми «Перспективний педагогічний досвід»; працювати за детальним планом роботи, але водночас і без жорсткої регламентації дій або використання занадто напружених методів навчання; переглядати та обговорювати мультимедійні презентації та відеофільми за визначеними актуальними темами, аналізувати їх на основі отриманих знань; презентувати власні доробки. Під час роботи клубу власним досвідом ділились педагоги ДНЗ № 5, 7, 17, 84, 127, 140, 148.

Участь у конкурсах, виставках, фестивалях, у роботі творчих і проблемних груп

Участь у конкурсах, виставках, фестивалях професійної майстерності педагогів сприяє популяризації кращого досвіду організації освітнього процесу, поширенню інноваційних методик, активізації творчих здібностей педагогів.

У вересні 2017 року відбулася традиційна виставка-презентація досягнень дошкільних навчальних закладів «Дошкілля Миколаєва». На виставці представлені навчально-методичні розробки керівників та вихователів-методистів із 13 закладів; навчально-дидактичні посібники, ігри за номінаціями – із 46; фотоекспозиція – із 23 закладів; банери ДНЗ № 17, 133, які висвітлюють технології, впроваджені в освітній процес; банери НМЦ щодо реалізації всеукраїнського проекту «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» та досвіду роботи міського логопедичного пункту.

ЗА НАС НІХТО ПЛАНЕТУ НЕ ВРЯТУЄ
ДОШКІЛЬНЯТАМ – ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Крок 1 Осмислення - знання

Крок 2 Натхнення до дії

МНМЦ

Зональний район ДНЗ №12, 29, 93, 94, 10, 104, 123

Центральний район ДНЗ №48, 79, 90, 101, 129

Південний район ДНЗ №183, 101, 101, 129

Північний район ДНЗ №48, 87

Infographic includes photos of participants, logos of various educational institutions, and a diagram showing the flow of information from the MNC to the regional centers.

Відповідно до результатів конкурсу на кращий дидактичний посібник I місце посіли ДНЗ № 115, 50, 5; II місце – ДНЗ № 22, 68, 70; III місце – ДНЗ № 74, 69, 101. Відмічені номінаціями посібники ДНЗ № 92, 117, 75, 60, 123, 127, 128, 1, 20, 66, 71, 77, 133. Також виділені посібники ДНЗ № 29, 60, 69, 74, 131, 141, до яких додано методичні рекомендації, альбоми тощо. Вагомую організаційну допомогу в діяльності виставки здійснили вихователі-методисти та педагоги 13 дошкільних закладів: № 2, 20, 22, 29, 48, 64, 65, 70, 74, 85, 95, 140, 142.

Педагогічні працівники міста взяли участь у 8 конкурсах та фестивалях. У схемі 2 визначена участь педагогів ДНЗ у них та результати.

Завжди освіта відчуває потребу у педагогові, який постійно прагне до творчого пошуку, має навички дослідної, експериментальної діяльності, високий рівень інформаційної культури, ви-

КОРЕКЦІЙНО РОЗВИВАЛЬНА ОСВІТА МИКОЛАЄВА

ПІДВИЩУЄМО ПРОФЕСІЙНУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ

СПІВПРАЦЮЄМО З НАУКОВЦЯМИ

Скрипник Т.В.
дидактичний посібник

Савинова Н.В.
дидактичний посібник

Рібун Ю.В.
дидактичний посібник
в області математики

Сфрименко М.М.
презентація
дидактичний посібник

Якименко С.М.
підручник, дидактичний посібник
в галузі освіти

ВИВЧАЄМО, УЗАГАЛЬНЮЄМО, ВПРОВАДЖУЄМО

МОДЕЛЬ СПІВПРАЦІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ТА ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ СПЕЦІАЛЬНИХ ГРУП В УМОВАХ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Вчитель-логопед

Співпраця

Практичний психолог

Діагностичний	Корекційно-розвивальний	Аналітичний
<ul style="list-style-type: none"> Оцінювання Консультації Записування відео Графіки розроблення ТИПІВ Знаходження СМАК 	<ul style="list-style-type: none"> Корекційно-розвивальний комплекс <ul style="list-style-type: none"> • на основі індивідуально-педагогічних • на основі практичного психолога • на основі психолога • вивчення запитів (учасників, батьків, професійних колег) Методичні матеріали: <ul style="list-style-type: none"> • методичні матеріали, дієві • методичні матеріали, дієві • методичні матеріали, дієві 	<ul style="list-style-type: none"> Контрольні обстеження Результативні діагностичні дані Результативні діагностичні дані Аналіз, висновки Планування
<p>Консультації, просвітницько педагогічні та батьківські</p>		

вчає, узагальнює, впроваджує перспективний досвід, уміє інтерпретувати новий зміст освіти в методику навчання і виховання, здійснювати аналіз результатів творчої діяльності – як своєї власної, так і педагогічного та дитячого колективів.

Схема 2

Педагоги ДНЗ № 123, 141 є учасниками обласної творчої групи з проблеми «Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку засобами квест-технології». Педагоги цих закладів упроваджують в освітній процес мнемотехніку, ейдетику, ТРВЗ. У місті Первомайську ними представлено перші напрацювання з упровадження квест-технології як ефективного засобу логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Важливу роботу щодо розробки плану масових заходів, дійств музично-естетичного циклу, який дозволить якісніше здійснювати музично-освітній процес, проводить творча група музичних керівників та вихователів-методистів ДНЗ № 1, 95, 75, 83, 127, 20, 139 під керівництвом методиста НМЦ І. Романюк.

Продовжує роботу творча група педагогів із 18 ДНЗ з упровадження курсу «Дошкільнятам – освіта

для сталого розвитку», яку очолює методист НМЦ Л. Деньговська. Ними розроблено орієнтовний перспективний план освітнього процесу в старших групах з курсу; педагоги з 7-ми закладів (№ 12, 60, 64, 67, 70, 99, 144) – членів творчої групи – працюють над розробленням календарного плану освітньої роботи в молодших групах.

Створення та спільна реалізація методичних комплексних заходів для різних спеціалістів дошкілля

Досвід співпраці з педагогами міста за останні три роки показав, що їх цікавлять заходи, які передбачають використання у комплексі дієвих форм, методів та засобів методичного навчання дорослих.

У таблиці 1 представлені створені спеціалістами науково-методичного центру комплексні методичні заходи. Такий підхід до розроблення методичних заходів дозволяє реалізовувати їх два-три роки поспіль із певними змінами у доборі форм співпраці та їхньому змістовному наповненні. У таблиці також виділено нові заходи, які обговорені та будуть започатковані у 2017–2018 навчальному році.

Таблиця 1

Проекти методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільних навчальних закладів міста Миколаїв (2014-2015 – 2017-2018н.р.)	
2014-2015	Школа молодого вихователя «Педагогічними стежками до шляху професійної майстерності»
	Серія майстер-класів та семінарів науковців для різних фахівців дошкільних навчальних закладів
2015-2016	Студія методичного супроводу для вихователів-методистів
	«Містечко сталого розвитку» за результатами роботи з дошкільнятами в рамках міжнародного проекту «Освіта для сталого розвитку в Дії»
	Школа ІКТ-компетентності та тренінги психологічного супроводу вихователів-методистів
2016-2017	Педагогічний клуб «Майстерня успіху»: формування системних уявлень керівників та педагогів ДНЗ про перспективний педагогічний досвід та його висвітлення
	Школа вихователів груп дітей раннього віку "Струмочок"
2017-2018	Центр професійного спілкування вихователів-початківців Заводського району «Скарб-β»
	Педагогічна лабораторія «Конструктор професійної діяльності вихователів груп раннього віку»

Щороку досвід керівників та педагогів дошкільних навчальних закладів та методистів НМЦ висвітлюється у **періодичних фахових виданнях** у формі статей, конспектів занять, сценаріїв свят та розваг. У цьому році – 10 статей, 7 конспектів занять (схеми 3, 4). У статтях, поданих педагогами дошкільних закладів,

представлено досвід впровадження інноваційних технологій (№ 133, 142), проведення активних форм методичної роботи з педагогами (№ 133, 84, 115), організації роботи ініціативної творчої групи та тематичного контролю (№ 1), гурткової роботи. Конспекти є найкращим прикладом розробки структури занять, логічного добору методів та прийомів роботи з дітьми.

Схема 3

Схема 4

Враховуючи досвід методичної роботи за три роки, визначено потребу в організації:

- наукових семінарів з тем, присвячених питанням формування та розвитку мовлення дітей, корекційної роботи з дітьми, які мають порушення мовлення, опорно-рухового апарату, огляду сучасних інноваційних методик у роботі з дітьми;
- майстер-класів з упровадження в освітній процес ейдетики, мнемотехніки, інтегрованої технології, пластичного горизонтального балету (за М. Єфименком), театральних фестивалів та лепбуків;
- серії майстер-класів та засідань методичних об'єднань з народознавчої тематики за різними напрямками;
- методичних об'єднань з педагогами, де практично опрацьовуватимуться структура та зміст різних видів занять із дітьми;
- центрів професійного спілкування педагогів-початківців: вихователів груп дітей дошкільного віку, дітей раннього віку, вихователів-методистів;
- нових форм та методів взаємодії, спрямованих на активізацію розвитку професійної компетентності та особистісних якостей педагогів;
- пропагування кращого досвіду управлінської та освітньої роботи дошкільного навчального закладу.

**Організація роботи методичної служби
з практичними психологами дошкільних
навчальних закладів**

Активну участь у методичній роботі з фахівцями психологічної служби протягом 2016–2017 н.р. взяли практичні психологи ДНЗ № 1, 2, 12, 29, 47, 52, 64, 71, 77, 78, 101, 115, 128, 142, 144. Підвищенню професійної майстерності сприяли методичні заходи, проведені на базі закладів: засідання Школи професійної майстерності «Досвід», робота творчої групи «Формування розумових здібностей дітей дошкільного віку шляхом створення інтелектуальних карт» (ДНЗ № 29), майстер-клас «Казкотерапія як метод психокорекції» (ДНЗ № 142); практикум «Особливості психологічного консультування батьків» (ДНЗ № 47); психологічна майстерня «Мандала-терапія у роботі практичного психолога» (ДНЗ № 144), тренінг «Розвиток навичок психологічного консультування». Практичні психологи ДНЗ № 1, 2, 5, 10, 12, 17, 20, 22, 23,

29, 47, 48, 52, 64, 71, 77, 78, 82, 94, 106, 101, 103, 106, 128, 130, 132, 134, 142, 144, 148 активно використовують різноманітні методи діагностичної, корекційно-розвивальної роботи з дітьми, обмінюються з колегами досвідом використання технік підтримки дитини та прийомами швидкого зняття стресу. Практичним психологам навчальних закладів міста презентовано програми для роботи з дітьми 4–6 років щодо питань формування навичок безпечної поведінки «Навчіть дитину захищатися» та парціальні програми щодо розвитку соціальних навичок взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». Це допомагає педагогам підвищити психологічну стійкість, зрозуміти емоційний світ дитини, розвивати позитивне мислення.

Практичні психологи ДНЗ № 1, 64, 74, 77, 84, 106, 115, 128, 133 здійснюють психологічну просвіту громадськості через виступи на міському та обласному телебаченні, поширюють власний досвід у фахових виданнях.

З метою підвищення компетентності працівників психологічної служби науково-методичним центром проведено Фестиваль інноваційних технологій у діяльності практичних психологів та соціальних педагогів «Барви життя», у якому взяли участь психологи, науковці та практики: Бернацька О. Б., кандидат педагогічних наук, доктор філософії, аналітичний психолог, арт-терапевт Української групи розвитку Міжнародної асоціації аналітичної психології, Рурик Г. М., доктор філософії, арт-терапевт, завідувача науково-просвітницької лабораторії психолого-педагогічних інноваційних технологій розвитку особистості в ННАУ, Докторович М. О., кандидат педагогічних наук, доцент МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Результати методичної роботи з педагогами міста за навчальний рік засвідчують, що загальними прагненнями та зусиллями спільноти дошкільця створено творчий простір, основною формулою якого є відповідальність, партнерство, відкритість інноваціям.

РІВНИЙ ДОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ – КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Загальна середня освіта

Мета: забезпечення максимально сприятливих умов і рівного доступу учнівської молоді для здобуття якісної освіти в різних типах навчальних закладів.

Завдання:

- реалізація конституційного права громадян на отримання повної загальної середньої та професійної освіти (у тому числі особами з особливими потребами);
- збереження й розвиток мережі загальноосвітніх навчальних закладів;
- створення умов для функціонування української мови як державної;
- сприяння задоволенню освітніх запитів національних меншин;
- розширення можливостей щодо оволодіння іноземними мовами.

Реалізація завдань:

1. Збережено мережу загальноосвітніх навчальних закладів, що в основному задовольняє освітні потреби батьківської громадськості.

Мережа загальноосвітніх навчальних закладів

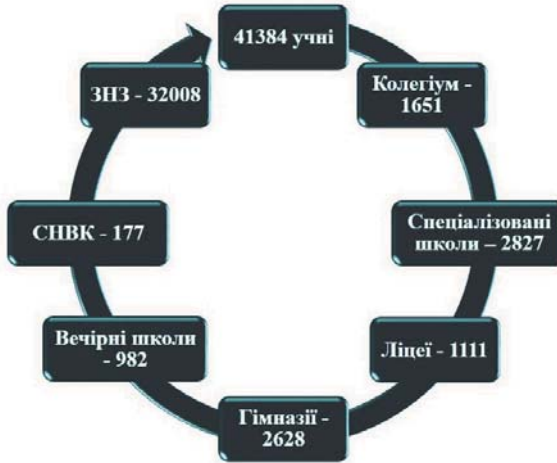
	01.09.2013	01.09.2014	01.09.2015	01.09.2016
ЗНЗ	68	68	68	68
Кількість учнів	37 615	38 454	39 160	40 225
Вечірні школи	3	3	3	3
Кількість учнів	1 279	1 016	1 025	982
Спеціальні заклади	1	1	1	1
Кількість учнів	172	172	176	177

У 2016–2017 навчальному році право громадян на отримання базової та повної загальної середньої освіти забезпечували 72 загальноосвітніх навчальних заклади різного типу.

Контингент учнів

Індивідуалізацію та диференціацію навчально-виховного процесу здійснено шляхом організації профільного навчання та поглибленого вивчення окремих предметів, якими щорічно охоплено понад 6,0 тис. школярів, у 2016–2017 н.р. – 6892 (поглибленим вивченням окремих предметів – 4982 учні; профільним навчанням – 1910 учнів).

2. Реалізовано право на отримання освіти рідною мовою.

Стабільно функціонують 55 україномовних денних загальноосвітніх навчальних закладів, серед яких 1 – двомовний, 12 – з російською мовою навчання.

Українською мовою навчається 32701 учень, російською – 7212. Забезпечено право отримати освіту рідною мовою учням вечірніх шкіл: українською – 436 осіб, російською – 671. Крім того, мова вивчається факультативно або в гуртках (у тому числі: українська мова – 122, російська – 150, болгарська – 55).

3. Створено умови для оволодіння іноземними мовами.

Англійську мову вивчають 38988 учнів, німецьку – 6557, французьку – 759. У позаурочний час діти відвідують факультативи й

гуртки (з англійської – 196, німецької – 76, французької – 59). Забезпечено викладання іноземної мови як другої для 7414 школярів (англійської – 773, німецької – 5882, французької – 759).

Англійська мова

Як перша
іноземна –
38988 учнів

Як друга
іноземна –
773 учнів

Факультативно
або в гуртках –
196 учнів

Німецька мова

Як перша
іноземна –
6557 учнів

Як друга
іноземна –
5882 учнів

Факультативно
або в гуртках –
76 учнів

Французька мова

Як перша
іноземна –
759 учнів

Як друга
іноземна –
759 учнів

Факультативно
або в гуртках –
59 учнів

4. Упроваджено різні форми навчання. Організовано індивідуальне навчання дітей (понад 650), які за станом здоров'я не можуть відвідувати загальноосвітній навчальний заклад. У 3 вечірніх школах (ВСШ № 1, 5, МЗВШ) здобувають освіту 982 учні; ВСШ № 1 обслуговує Миколаївський слідчий ізолятор і Центр соціально-психологічної реабілітації дітей Миколаївської обласної ради; при денній ЗОШ № 17 стабільно працюють класи із заочною формою навчання (125 учнів).

У 2016 році за результатами обліку дітей і підлітків шкільного віку встановлено, що 45250 учнів (99,9% від загальної кількості) охоплено різними формами навчання. Кількість дітей шкільного віку, не охоплених навчанням, та кількість учнів, які пропускають заняття без поважних причин, щорічно зменшується.

**Кількість дітей шкільного віку,
не охоплених навчанням у школах мікрорайонів**

2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
11	8	2	2

5. Отримання учнівською молоддю професійної освіти.

Професійну освіту надають Миколаївський муніципальний академічний коледж (91 учень навчається за спеціальностями «Акторське мистецтво» та «Декоративно-прикладне мистецтво»),

а також 12 професійно-технічних навчальних закладів, які з 01.01.2016 року ввійшли до мережі навчальних закладів міста (4602 учні отримують робітничі професії та початковий рівень вищої професійної освіти (кваліфікацію «молодший спеціаліст»)).

6. Забезпечено рівний доступ до якісної освіти дітям з особливими потребами.

Розширено мережу спеціальних та інклюзивних класів для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Рік	2013	2014	2015	2016
Класів/учнів	10/101	12/119	14/140	16/187

На базі ЗОШ № 13, 17, 43 імені К. Ф. Ольшанського, 46, 53 функціонують спеціальні класи для дітей із затримкою психічного розвитку; працюють 11 інклюзивних класів у ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, 12, 15, 19, 25, 34, 46, СШМіПР.

У ПТУ навчається понад 60 учнів, що мають фізичні та/або розумові вади. У Миколаївському професійному ліцеї торгівлі та ресторанного сервісу функціонує група з професії «Кондитер», у якій навчаються слабочуючі учні; у професійно-технічному училищі № 4 організовано навчання для глухих дітей.

1 грудня 2016 року на базі Миколаївської спеціалізованої школи I–III ступенів мистецтв і прикладних ремесел експериментального навчального закладу всеукраїнського рівня «Академія дитячої творчості» відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Актуальні питання впровадження інклюзивного навчання в умовах реформаційних освітніх змін» за підтримки

Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації, управління освіти Миколаївської міської ради.

Відбувся відкритий та змістовний діалог між науковцями, науково-педагогічними та педагогічними працівниками, керівниками загальноосвітніх навчальних закладів, представниками органів державної влади та громадських організацій, експертами і фахівцями з освіти та реабілітації, батьками. У семінарі було зазначено, що розвиток інклюзивної освіти – процес складний, багатогранний, що стосується правових, науково-методологічних, кадрових ресурсів.

Робота семінару розпочалася з уроку толерантності за участю дітей інклюзивного класу, який зворушив усіх присутніх своєю

відвертістю, людяністю, надихав керуватися почуттям гідності у своїх повсякденних діях.

Начальник управління освіти Миколаївської міської ради Г. І. Деркач зазначила, що у м. Миколаїв багато зроблено

для того, щоб діти з особливими потребами мали можливість виховуватись та навчатись у звичайному дошкільному, загальноосвітньому закладі разом зі своїми ровесниками. На успіхи у впровадженні інклюзивного навчання в м. Миколаєві звернула увагу і Дмитрієва М. В.,

начальник відділу освіти дітей з особливими потребами Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України. Вона відзначила, що в Миколаєві потужні матеріальні, методологічні, педагогічні ресурси, які не мають аналогів в Україні. У своєму виступі доповідач розповіла також про стан та перспективи впровадження інклюзивної освіти в загальноосвітніх закладах України, створення умов щодо складання ЗНО випускниками з особливими освітніми потребами, відповіла на поставлені питання.

У роботі семінару взяв участь народний депутат України, голова підкомітету з питань освіти комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти Кремінь Т. Д., який зазначив, що питання організації навчання і виховання особливих дітей залишається нагальною проблемою сьогодення, якій приділено значну увагу під час роботи в профільному комітеті над законопроектом «Про освіту».

Аби учні з особливими потребами не опинилися на узбіччі життя, необхідна професійна та особистісна підготовка педагогічних працівників до роботи з дітьми не тільки з нормативним, а й особливим розвитком, створення інклюзивного середовища. Про це зазначив у своїй доповіді Шуляр В. І., директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Директор Львівської спеціалізованої школи «Надія» з поглибленим вивченням предметів еколого-правового профілю школи, Хміль Ірина Андріївна, викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзії Львівського національного університету ім. І. Франка, розповіла про особливості організації інклюзивної форми на-

вчання в умовах загальноосвітнього навчального закладу, підтримку інклюзивної освіти громадськими та міжнародними організаціями. Схвилювала присутніх розповідь Морокко Л. М., директора ЗОШ № 6 м. Дніпра.

З інноваційними підходами та особливостями організації навчально-виховного процесу в Миколаївській спеціалізованій школі «Академія дитячої творчості» познайомила її директор, науковий співробітник Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України Матвеева Г. Д. У доповіді також було висвітлено питання соціального захисту особливих категорій студентів, профорієнтації молоді, якою опікується Миколаївський академічний коледж, створений на базі МСШ «Академія дитячої творчості».

2 грудня учасникам семінару було презентовано досвід упровадження інклюзивної освіти у навчальних закладах м. Миколаєва: ДНЗ № 60, 140, СНВК для дітей зі зниженим зором. Директор Тарасова О. В. і методисти науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради презентували роботу закладу щодо навчання асистентів учителя, психологів, соціальних педагогів з питань підготовки педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими потребами. Працівниками НМЦ було проведено майстер-класи.

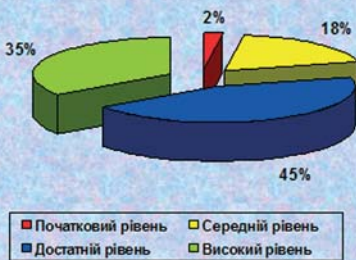
Результати ДПА учнів 4-х класів

Спеціалістами управління освіти проаналізовано результати навчальних досягнень учнів-випускників I ступеня загальноосвітніх навчальних закладів міста. Підсумки ДПА учнів 4-х класів з української мови, математики, читання (за інформацією навчальних закладів) свідчать, що вчителі навчальних закладів міста в основному дотримуються вимог Державного стандарту початкової загальної освіти. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти здійснюються особистісно зорієнтований і компетентнісний підходи, що сприяють результативному засвоєнню змісту початкової загальної освіти дітьми. Протягом навчання у початковій школі більшість учнів оволоділи ключовими компетентностями, які сприяють їх особистісно-соціальному та інтелектуальному розвитку, формуються на міжпредметній основі та є інтегрованим результатом предметних і міжпредметних компетентностей.

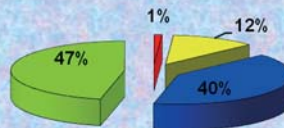

Предмети	Початковий рівень	Середній рівень	Достатній рівень	Високий рівень	Якість
Українська мова	3% – 2015/16	25% – 2015/16	42% – 2015/16	30% – 2015/16	72% – 2015/16
	2% – 2016/17	18% – 2016/17	45% – 2016/17	35% – 2016/17	80% – 2016/17
Українське читання/літературне читання	1% – 2015/16	17% – 2015/16	42% – 2015/16	40% – 2015/16	82% – 2015/16
	1% – 2016/17	12% – 2016/17	40% – 2016/17	47% – 2016/17	87% – 2016/17
Математика	4% – 2015/16	19% – 2015/16	34% – 2015/16	43% – 2015/16	77% – 2015/16
	5% – 2016/17	21% – 2016/17	36% – 2016/17	38% – 2016/17	74% – 2016/17

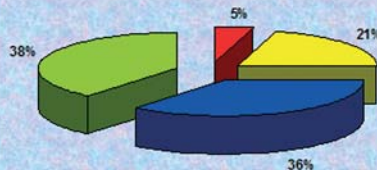
Результати ДПА учнів 4-х класів ЗНЗ м.Миколаїв з української мови у 2016-2017н.р.

Результати ДПА учнів 4-х класів ЗНЗ м.Миколаїв з літературного читання у 2016-2017н.р.

Результати ДПА учнів 4-х класів ЗНЗ м.Миколаїв з математики у 2016-2017н.р.

У 2016–2017 н.р. програмовий матеріал із зазначених предметів на достатньому та високому рівнях засвоїли від 74% до 87% дітей, у минулому навчальному році – від 72% до 82%.

За інформацією, наданою адміністраціями навчальних закладів, більшість учнів 4-х класів мають стійкі обчислювальні, логічні, геометричні, алгебраїчні вміння відповідно до державних вимог щодо рівня навчальних досягнень учнів з математики. Недо-

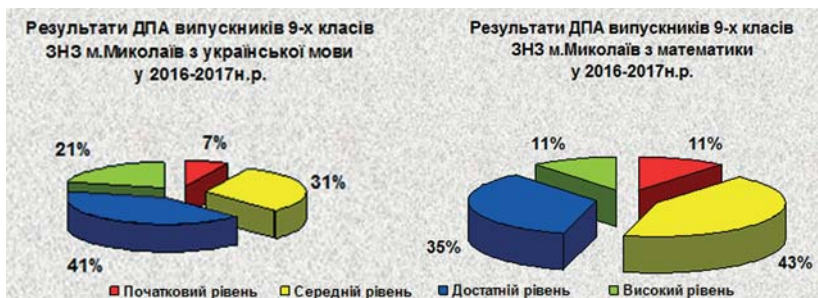
ліки з математики обумовлені недостатнім рівнем сформованості логічного міркування, інтелекту, пам'яті дітей та свідчать про необхідність застосування індивідуального, диференційованого підходу до школярів під час навчально-виховного процесу. Результати атестаційних робіт з української мови, літературного читання показали, що більшість учнів 4-х класів уміють будувати речення, зв'язні тексти, висловлювати міркування, власну думку за допомогою різних мовних засобів, практично застосовувати мовні знання з фонетики, лексики, граматики, орфографії. Але частина учнів виконали не в повному обсязі мовне завдання закритого та відкритого типу з української мови й літературного читання.

Результати ДПА випускників 9-х класів

У 2016–2017 н. р., як і в минулому навчальному році, в основній школі державна підсумкова атестація проводилася з української мови, математики та предмета за вибором навчального закладу.

ДПА з української мови 62% 9-класників склали на високому та достатньому рівнях, що свідчить про сформованість в учнів орфографічних та пунктуаційних навичок. Більшість учнів підтвердили свої знання у порівнянні із річними балами.

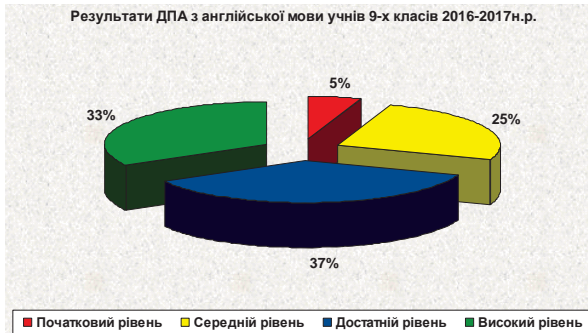
46% учнів склали ДПА з математики на високому і достатньому рівнях, разом із тим у 11% 9-класників математичні навички сформовані лише на початковому рівні, що вказує на наявність проблем в організації роботи з окремими учнями.

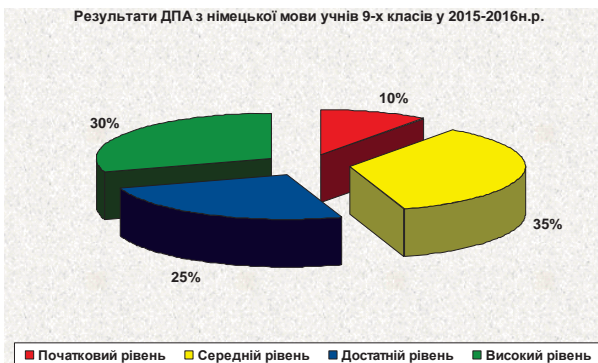

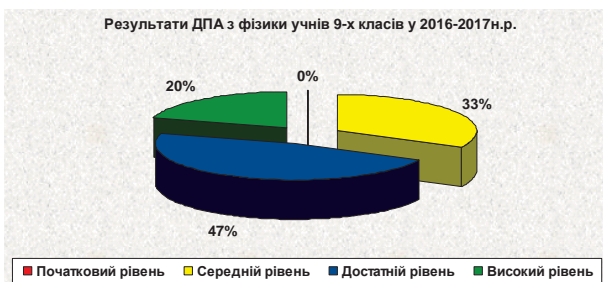
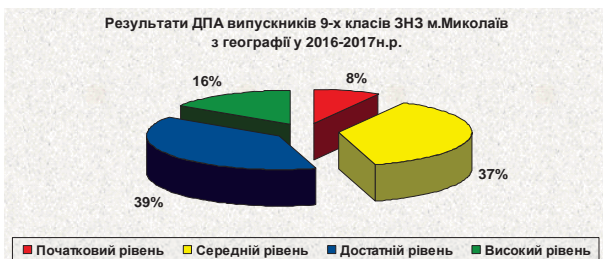
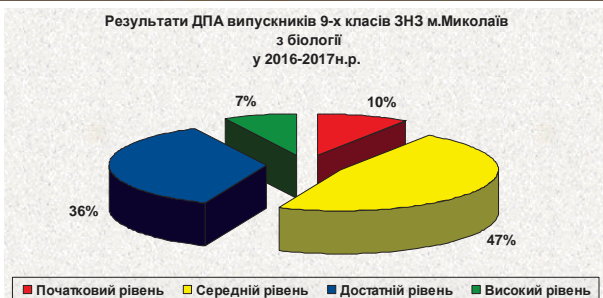
Результати ДПА з предметів за вибором

Випускники 9-х класів під час складання ДПА з англійської мови в основному підтвердили результати річного оцінювання. 70% – показник якості за підсумками ДПА свідчить про відповідальне ставлення педагогів до викладання предмета та формування комунікативних компетентностей у школярів.

Результати з німецької мови також свідчать про намагання школярів якісно опанувати вивчений матеріал (показник якості – 55%), проте 35% 9-класників на середньому рівні володіють предметними компетенціями, 10% учнів отримали бали початкового рівня, отже, слабо засвоїли програмовий матеріал, знання не перейшли в навички. Це зумовлено невисоким рівнем відпрацювання граматичних тренувальних вправ, недостатнім використанням форм і методів особистісно орієнтованого навчання під час організації навчальної діяльності школярів.

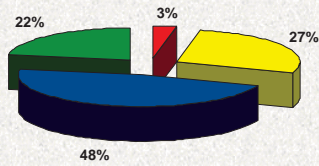

За вибором навчальних закладів учні складали ДПА з предметів природничого циклу: біології, географії, фізики. Показник якості з біології становить 43%, з географії – 55%, з фізики – 67% (Морський ліцей, початковий рівень відсутній).

Також педагоги окремих ЗНЗ міста обрали для складання ДПА гуманітарні та суспільно-гуманітарні предмети, з яких учні показали достатній рівень сформованості предметних компетентностей. Зокрема, показник якості з російської мови становить 58%, з української літератури – 70%, з правознавства – 70%, з історії України – 65%. Ці предмети було обрано з урахуванням профілю навчання в старшій школі.

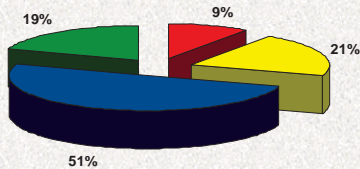

Результати ДПА з української літератури учнів 9-х класів у 2016-2017н.р.

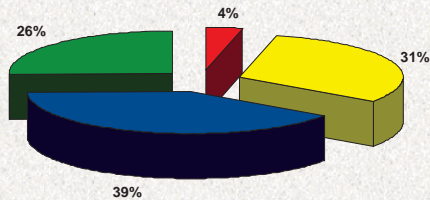
■ Початковий рівень ■ Середній рівень ■ Достатній рівень ■ Високий рівень

Результати ДПА з правознавства учнів 9-х класів у 2016-2017н.р.

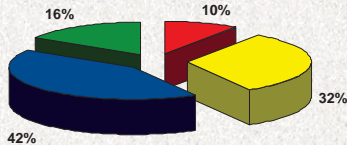
■ Початковий рівень ■ Середній рівень ■ Достатній рівень ■ Високий рівень

Результати ДПА з історії України учнів 9-х класів у 2016-2017н.р.

■ Початковий рівень ■ Середній рівень ■ Достатній рівень ■ Високий рівень

Результати ДПА з російської мови учнів 9-х класів у 2016-2017н.р.

■ Початковий рівень ■ Середній рівень ■ Достатній рівень ■ Високий рівень

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- Забезпечити населенню міста державні гарантії доступності та рівні можливості отримання повноцінної освіти незалежно від місця проживання й матеріального статку; безоплатність повної загальної середньої освіти в межах державних стандартів.
- Сприяти реалізації освітніх прав представників національних меншин.
- Продовжити впровадження різних форм навчання (у тому числі інклюзивної освіти) відповідно до запитів та можливостей споживачів освітніх послуг; максимального наближення навчання й виховання кожного учня до його здібностей та особливостей.
- Здійснювати систему заходів щодо охоплення навчанням дітей шкільного віку.
- Розширювати сферу освітніх та виробничих послуг професійно-технічних навчальних закладів.

**Методичний супровід професійного
розвитку педагога**

В умовах модернізації системи освіти пріоритетними стратегічними орієнтирами є оновлення методичної роботи з кадрами, науково-методичного супроводу освітнього процесу для досягнення європейського рівня якості та доступності освіти. Сутність науково-методичного супроводу як педагогічної категорії полягає в тому, що це – професійна педагогічна взаємодія суб'єктів освітньої діяльності, умовами якої є добровільність і партнерство, визначальними ознаками – особистісний і професійний розвиток педагогів, а результатом – нова якість професійної діяльності вчителів, яка виявляється у професійній компетентності.

Виходячи з перспектив розвитку освіти міста, міської комплексної програми «Освіта на 2013–2017 роки», необхідності реалізації міської науково-методичної проблеми «Компетентнісна освіта як засіб становлення національно зорієнтованої особистості» науково-методичним центром впроваджується технологія науково-методичного супроводу інноваційних процесів.

Ресурсами даної моделі є:

1. Інформаційний супровід, який включає в себе сформованість системи інформаційного забезпечення в період міжкурсової підготовки.

2. Науково-методичний супровід, який дозволяє надати адресну допомогу педагогам та керівникам в освоєнні інноваційних процесів.
3. Аналітико-діагностичний супровід, покликаний здійснювати моніторинг інноваційних процесів у системі освіти міста.

Мета методичної роботи: створення умов й ефективних механізмів для розвитку професійної компетентності і конкурентоспроможності педагогів, що сприяє розвитку інноваційного потенціалу міської системи освіти.

Завдання:

- науково-методичне забезпечення освітнього процесу з метою реалізації завдань Концепції «Нова українська Школа»;
- оновлення моделей методичної роботи на основі принципів науковості, диференційованості, варіативності та випереджального характеру методичних послуг;
- формування вмотивованого до змін нового типу педагога;
- використання інноваційних досягнень сучасної методичної науки і практики, теоретичних і методичних засад педагогіки співробітництва в організації пошуково-дослідницької діяльності з учнями, практичному спрямуванні позакласної та позаурочної роботи;
- створення умов для формування інформаційно-комунікативної компетентності вчителів;
- сприяння залученню педагогів до здійснення інноваційної діяльності, педагогічних досліджень з питань удосконалення змісту освіти та технологій управління освітніми процесами шляхом організації цілеспрямованого навчання педагогів умінням аналітичної, прогностичної, дослідницької діяльності;
- забезпечення формування інтелектуального потенціалу школярів через створення оптимальних умов для виявлення обдарованої молоді і надання їй підтримки в розвитку творчого потенціалу.

Реалізація завдань

Розгалужена система методичної освіти педкадрів: 8 постійнодіючих семінарів, 12 опорних закладів, 20 творчих груп, 9 шкіл підвищення управлінської та педагогічної майстерності, 3 міські школи перспективного педагогічного досвіду, 44 міських методичних об'єднань педагогів – задовольняє запити педагогів щодо

підвищення професійної компетентності, забезпечує диференційований підхід до здійснення післядипломної освіти.

Позитивний досвід інноваційної діяльності педагогів закладений у міський банк педагогічних інновацій, метою якого є створення основи для діагностики та прогнозування інноваційних процесів у системі освіти міста Миколаєва.

Визначні події року

Презентація діяльності науково-методичного центру і навчальних закладів під час святкування Дня міста

У рамках святкування Дня міста науково-методичним центром був презентований куточок знавців історії, культури міста. Городяни отримали цікаві яскраві буклети: «Миколаїв і його визначні місця», «Місто запрошує Вас!», «Завітайте до Миколаєва – перлини України», «Щасливі в обіймах святого Миколая», «Туристичними стежками Миколаєва» тощо, розроблені учнями навчальних закладів міста під час реалізації міського проекту «Моя країна – Україна». Для відвідувачів святкового заходу проведено експрес-вікторину «Сторінками історії міста». Вчителі початкової освіти Миколаєва зі своїми учнями презентували медико-педагогічну технологію «Піснезнайко», автор – кандидат медичних наук Н. М. Яновська. За допомогою інтегрованих навчальних посібників, музичних фільмів, оригінальних навчальних пісень, створених на засадах музикотерапії і записаних у виконанні відомих професійних артистів, учні виконували творчі завдання. Фахівці психологічної служби міста представили городянам роботу консультативного пункту та клубу сучасних батьків, який працює на базі науково-методичного центру. Батьки мали можливість отримати рекомендації щодо адаптації дітей до шкільного життя, про важливі етапи розвитку підлітків, відповіді на численні запитання.

З дітьми та батьками проведено сімейні ігри, під час яких відпрацьовано ціннісні установки виховання дітей, створено мультиплікаційний фільм «Місто, в якому я мрію жити...». Діти взяли участь у грі «Країна Гідності».

Вчителі-логопеди міського логопункту запропонували до ознайомлення логопедичні посібники; провели консультації з профілактики мовленнєвих порушень для матерів з немовлятами;

грали з дітьми і вчили батьків школярів вправам, які формують уявлення про звуки і сприяють грамотному письму; відповідали на запитання про вади мовлення і шляхи вирішення мовленнєвих проблем.

Дитячі хореографічні колективи позашкільних навчальних закладів міста взяли участь у масштабному танцювальному флешмобі «Місто мрій», додавши драйву у святкування міста.

Міжнародний фестиваль освітніх технологій «Перспектива-Миколаїв – 2017»

У 2016 р. було започатковано проведення регіонального Міжнародного фестивалю в рамках проекту «Освіта XXI століття: зміни в контексті розвитку інформаційного суспільства». Головна мета Фестивалю – підвищення професійної компетентності, навчання та обмін досвідом, творчий розвиток керівників, педагогів, психологів, соціальних психологів дошкільної та шкільної ланок, зміцнення здоров'я, профілактика емоційного вигорання та активний відпочинок у колі колег і друзів. Педагоги отримали сертифікати міжнародного зразка.

Учасники фестивалю працювали за 14 тематичними напрямками:

- Здоров'язбережувальні та часозбережувальні технології у системі освіти.
- Оригінальні ідеї для іміджу школи. Скінди: сучасні колективно-індивідуальні дієства – частина свободи педагогічної думки.
- Ефективні технології розвитку особистості, психокорекція та оздоровлення дорослих і дітей.

- Управління сучасною школою і ДНЗ. Програмування та планування роботи в нових умовах.
- Сучасні психотерапевтичні методики як ефективний інструментарій у роботі психолога, педагога та керівника. Психологія спілкування і конфліктологія.
- ІКТ-технології; тренди в освіті: інструменти сучасного педагога; планшети і смартфони у навчанні, хмарні технології в освіті; інтерактивна дошка: повноцінне використання; розробка електронних курсів; змішане навчання: методика та інструменти; ефективний навчальний проект; розвиток компетенцій XXI ст.; створення інформаційного освітнього середовища для успішного життя.
- Продуктивне заняття в ДНЗ. Робота з обдарованими дітьми.
- Мнемотехніка як фактор збереження здоров'я і підвищення ефективності навчання.
- Ефективний урок іноземної мови. Метод TPR.
- Технологія «ХАДУ» як ефективна оздоровча технологія.
- Арт-педагогіка та казкотерапія. Арт-терапевтичні методи гармонізації психоемоційного клімату в педагогічному колективі.
- Організація індивідуалізованої роботи з обдарованими дітьми з тьюторським супроводом.

- Педагогічні майстерні, обмін досвідом серед учасників Форуму.
- Вечірні інтелект-шоу, конкурси тощо.

Фестиваль цього року розширив тематику напрямів роботи, коло тренерів та учасників. До освітян міста приєдналися педагоги інших регіонів України (Харківська, Запорізька, Дніпропетровська області, м. Київ, Кривий Ріг, Полтава, Одеса, Ізмаїл). На Фестиваль прибуло 115 учасників: 57% фахівців дошкілля; методисти НМЦ, РМК, директор школи-ліцею № 6 ім. Н. Яремчука міста Тернопіль, заступники з навчально-виховної роботи, соціальні педагоги, тренери спортивних секцій, викладачі МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Декілька відгуків:

«Фестиваль проведено на відмінно. Організаторам бажаю невичерпного запалу творчості та наснаги. Ведіть за собою творчі особистості, спонукайте їх до “розкриття”» (Ольга Кучик, заступник директора з навчальної роботи, м. Кривий Ріг).

«Організаторам бажаю завжди бути такими ж активними, позитивними, креативними, зарядженими веселим настроєм та посмішками. Наступного року хотіла б знову зустрітися з Вами. З нетерпінням чекатиму Вашого запрошення на наступний Фестиваль» (Надія Гончаренко, вчитель іноземної мови, Харківська область).

Всеукраїнський Міні-EdCamp Ukraine

«Школа – територія прав і демократії»

EdCampUkraine – це унікальна платформа професійного зростання педагогів, демократичний простір для реалізації ідей Нової української школи. Захід вдруге організовано і проведено Миколаївською ЗОШ I–III ступенів № 29 за підтримки науково-методичного центру.

Головною ідеєю є формування відповідального вчительства, вмотивованого до саморозвитку, здатного втілити освітні реформи.

Школа – це своєрідна модель суспільства, яка допомагає учням зрозуміти сучасний світ, налагодити й зміцнити зв'язки з місцевою громадою, суспільством, міжнародною спільнотою. Саме школа може і повинна створювати умови для розвитку і виховання особистості на демократичних засадах, щоб творити правове і демократичне суспільство, виховувати відповідальних громадян України.

Миколаївські педагоги гостинно зустріли вчителів із Кропивницького, Києва, Славутича, Кривого Рогу, Херсона, Львова, Калуша, Миколаєва Львівської області, Березанки та інших міст і селищ нашої України.

Вільне спілкування, висловлення думок, обговорення проблемних питань сучасної школи сприяли створенню демократичної атмосфери (не)конференції – так формується виховання кращих агентів змін у системі національної освіти. Більше 100 активних учасників, небайдужих, відкрито мислячих вчителів, працювали у 10 локаціях майстрів-педагогів: творчій майстерні, навчальній дискусії, майстер-класах, семінарі-тренінзі, діалозі, навчальній грі. Самими учасниками сформовано програму подальшої роботи, яку було продовжено у 8 учительських локаціях.

Захід – вагомий крок у розширенні кола успішних людей і педагогів-професіоналів-агентів змін, які прагнуть творити Нову українську школу і працювати на благо нашої країни.

**Міська віртуальна виставка «Освіта Миколаєва – 2017»
та онлайн конкурс-презентація педагогічного
досвіду освітян міста**

Третій рік триває процес інноваційного перетворення формату виставки-презентації педагогічного досвіду освітян міста, що має на меті інформування широкої педагогічної громадськості, органів державної влади й управління про новітні досягнення освітян міста, поширення перспективного педагогічного досвіду, виявлення творчих вчителів та педагогічних колективів, підвищення престижу педагогічної праці.

Цьогоріч проведено міську віртуальну виставку «Освіта Миколаєва – 2017» та онлайн конкурс-презентацію педагогічного досвіду освітян міста.

Керівники і педагоги навчальних закладів міста узагальнили перспективний досвід у 24 номінаціях і надали на конкурс-

презентацію 152 роботи. Порядок участі навчальних закладів носить демократичний характер: від ініціативи методичних об'єднань до визначення педагогічною спільнотою найкращих освітянських практик.

Українсько-німецький проект «Молодь дебатує»

У червні 2016 року делегація вчителів із України, до складу якої увійшла директор ЗОШ № 29 Грицюк Л. А., відвідала Німеччину. Там для педагогів були створені всі умови для успішного опанування дебатної методики «Jugenddebattiert». Повернувшись до Миколаєва, директор презентувала дану методику батьківському, учнівському і педагогічному колективу, які запропонували взяти участь в українсько-німецькому проекті «Молодь дебатує», мета якого – розвиток політичної культури, залучення сучасної молоді до активної участі у політичному житті країни. Проект націлено не на культивування суперництва, практику роз'єднання між школярами, а на набуття навичок командної роботи, практики колективної взаємодії, вміння молоді відстоювати свою точку зору з різних питань та приймати спільні рішення, бути відповідальними за результати і за майбутнє країни.

25.11.16 – на базі науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради відбувся регіональний етап змагань, у якому взяли участь переможці шкільного етапу дебатів із ЗОШ I–III ступенів № 29 і спеціалізованої ЗОШ I–III ступенів № 22 із поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу. На захід були запрошені представники міської влади і представники

Агенції розвитку Миколаєва.

Школярі продемонстрували значну ерудицію, обізнаність і поінформованість у проблемі, з якої дебатували, запропонували ефективні шляхи її вирішення у місті. За результатами двох де-

батів, у півфіналі та фіналі, які відбувалися в Харкові, Миколаїв представляли 4 кращих дебютанта. Яна Григанська відмітила ерудованість і гарну підготовку учнів із Миколаєва і побажала школярам продовжувати рости

і розвиватись, як дебатантам. Олександр Елькін відзначив виступ Івана Тютюнника: «Виступ був цікавим і багатограним».

Учні відмітили величезний позитив, який дають дебати.

**Всеукраїнська науково-практична конференція
«Інноваційне проектування на засадах
інтегративно-діяльничної технології в контексті концепції
«Нова українська школа»»**

30–31 березня 2017 року у м. Миколаєві за сприяння управління освіти Миколаївської міської ради, науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, «Інституту модернізації змісту освіти» МОН України, Інституту

педагогіки НАПН України, Департаменту освіти і науки Миколаївської ОДА, Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 18 відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційне проектування на засадах інтегративно-діяльнісної технології в контексті концепції

«Нова українська школа», мета якої – поєднати зусилля науковців та практиків для розвитку освіти України та імплементації регіонального досвіду Миколаївщини у вітчизняну освіту.

У конференції брали участь: Пушкарьова Т. О., кандидат педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України; Деркач Г. І., начальник управління освіти Миколаївської міської ради; Тарасова О. В., директор НМЦ Миколаївської міської ради; Удовиченко О. О., заступник директора департаменту освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації; Шуляр В. І., доктор педагогічних наук, доцент, директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, заслужений учитель України та інші представники науки, автори програм, підручників, навчальних посібників, директори шкіл, вчителі, методисти. Загальна кількість присутніх на конференції – 102 особи із 8 областей України.

30 березня на базі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти присутні мали можливість відві-

дати майстер-класи з української мови, математики, навколишнього світу, фізики, теорії ймовірностей.

31 березня конференція продовжила свою роботу на базі Миколаївської ЗОШ I–III ступенів

№ 18 Миколаївської міської ради, де учасників конференції вітали начальник управління освіти Миколаївської міської ради Деркач Г. І., автор науково-педагогічної технології «Росток» Пушкарьова Т. О. Присутні відвідали уроки.

Під час методичного квесту учасники поповнили свої методичні скарбниці цікавими ідеями та здобутками. На території школи було створено сквер «Росток».

Медіаосвіта – випереджаючий напрям освіти

Науково-методичний центр поступово розширює спектр методичних послуг щодо впровадження медіаосвітнього напрямку в навчально-виховний процес.

Мета: формування медіакультури особистості в середовищі значущих для неї спільнот.

Завдання:

- набуття системи знань і практичних умінь для орієнтування в інформаційних потоках: пошук, засвоєння, застосування, інтерпретація медіаінформації;
- формування медіаімунітету особистості;
- сприяння формуванню свідомого громадянина засобами рефлексії і критичного мислення.

Реалізація завдань:

- у 2016–2017 н. р. проблемна група «Від медіаграмотності до медіакультури» у складі заступників директорів з навчально-виховної роботи апробувала медіазаняття навчально-методичного комплексу «Практична медіаосвіта суб'єктів педагогічного процесу в мультимедійному середовищі для учнів 1–4, 5–7, 8–9, 10–11 класів», які було практично втілено на показових заходах у ЗОШ № 1 імені О. Ольжича, 46, 56, гімназії № 2; розробила інтегровані моделі впровадження медіаосвіти у навчально-виховний процес;
- під час тренінгу з медіаграмотності під керівництвом професійного медіатренера О. Пирогова заступники директорів з навчально-виховної роботи та члени проблемної групи шкільних бібліотекарів вивчили питання «Основи медіакультури та організація медіаосвіти особистості»;
- почала роботу проблемно-дослідна група вчителів початкових класів, члени якої вивчили нормативну базу впровадження медіаосвіти в Україні, розпочали роботу над вивченням медіа-технологій, які доцільно впроваджувати в навчально-вихов-

ний процес молодших школярів, ознайомилися з системою роботи учителів шкіл Харківської, Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Черкаської областей, досвідом роботи вчителів старших класів Миколаївських ЗОШ № 42, 56, муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки;

- у школі керівників шкільних МО вчителів суспільних дисциплін «Формування медіакомпетентності вчителя суспільних дисциплін» проведено майстер-клас «Створення і застосування інтерактивного плакату на уроках історії»;
- за підсумками роботи творчих груп учителів математики «Медіаосвіта як напрямок випереджаючої освіти» та вчителів фізики «Впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес» на Google+ створено спільноти вчителів математики та фізики м. Миколаїв;

- проведено семінари-практикуми «Хмарні технології в освітній галузі Миколаєва» за участю учителів російської і української мов, української і зарубіжної літератур, математики, фізики, астрономії;
- презентовано на сторінках сайту slovo-divo.ucoz.ua досвід роботи вчителя української мови та літератури Новицької Г. В. (економічний ліцей № 2) з теми «Формування особистісної медіакультури на уроках української мови та літератури».

Усі заходи спонукали педагогів до підвищення рівня кваліфікації, рівня обізнаності в інформаційних технологіях та загальної медіаграмотності. Саме педагоги мають підготувати молодь до активної грамотної поведінки у світі інформації: навчити орієнтуватися в загальних інформаційних потоках; критично ставитися до кожного медіатексту та мати власну позицію щодо змісту та форми вираження; на основі аналізу аргументовано оцінювати медіатексти; відшукувати, структурувати, запам'ятовувати, застосовувати медіаінформацію. Школа має прищепити дітям первинні навички медіагігієни: адекватно витратити час на використання засобів масової інформації, застосовувати захисні психологічні вправи, вивільняти себе від непотрібної чи надлишкової медіаінформації, створювати власні виразні медіаповідомлення за допомогою сучасних мультимедіа.

Під час П'ятої міжнародної науково-методичної конференції з медіаосвіти і медіаграмотності «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи» (Київ) науково-

методичний центр, муніципальний колегіум імені В. Д. Чайки, загальноосвітня школа I–III ступенів № 42 приєдналися до руху педагогів-ентузіастів країни щодо впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес, презентували накопичений досвід та розглянули перспективи подальшої роботи.

Управління розвитком професіоналізму керівника – забезпечення інноваційних процесів у навчальному закладі. Інноваційну тональність розвитку освіти Миколаєва задають керівники навчальних закладів, тому особливу увагу приділено формуванню керівників-лідерів, методична робота з якими здійснювалася за принципами добровільного вибору тем і форм безперервного навчання, диференціації і індивідуалізації, стимулювання ініціативи і творчого потенціалу, мотивації до поширення власного досвіду.

Цінним мотиваційним стимулом для удосконалення управлінської компетентності є досвід колег, їх управлінські практики. На базі НМЦ та ЗОШ № 25, 29, 46, 56 директори навчальних закладів ділилися сучасними практиками з впровадження компетентнісного підходу в рамках реалізації Концепції «Нова

українська школа», підвищення якості й ефективності уроку в умовах упровадження нових Державних стандартів, засобами формування ефективної управлінської команди, новими підходами до планування роботи закладу, способами підвищення організаційної культури освітньої установи.

Під час роботи психологічної студії знайомились із арт-техніками, які допомагають боротися зі стресом, педагогічним вигоранням. Добре зарекомендувала себе **студія спілкування «У мікрофона науковець»**, у рамках якої пройшов шестигодинний семінар-тренінг із найбільш умотивованими до змін в освіті директорами на тему «Інтегральний підхід до ролі особистості керівника в управлінні» (тренер українсько-шведського проекту Світлана Стельмах, викладач Херсонського академічного лицюю імені О. В. Мішукова).

Підбито підсумки роботи над міським проектом «Школа лідерів» для успішних заступників директорів з навчально-виховної роботи. 56 заступників директорів з навчально-виховної роботи із

53 навчальних закладів міста взяли участь у Проекті, виявили професіоналізм, ініціативу, творчість. Через очно-дистанційні форми роботи проведено 67 методичних заходів на базі науково-методичного центру управління освіти Миколаївської ради, загальноосвітніх навчальних закладів № 1 імені О. Ольжича, 10, 15, 19, 20, 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, 27, 30, 32 імені С. С. Кривоносова, 33, 34, 35, 39 імені Ю. І. Макарова, 40, 50 імені Г. Л. Дівіної, 54, 42, 46, 56, 61, 64, муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки, гімназії № 2.

Заступники директорів з навчально-виховної роботи ознайомилися з інноваційним досвідом організації методичної роботи. Технопарк у школі авторських ініціатив «Інновації у створенні та функціонуванні інформаційно-освітнього середовища багатoproфільного навчального закладу» проведено на базі ЗОШ № 19. За ініціативи директора школи Ільїна О. О. створено Академію педагогічного розвитку, завдання якої – організаційно-методичне забезпечення програм розвитку освіти закладу; формування педагогічного інструментарію; розвиток педагогічної, професійної компетентності працівників з питань освіти, педагогіки; підготовка відповідального вчителя – агента змін; упровадження

вання педагогічного інструментарію; розвиток педагогічної, професійної компетентності працівників з питань освіти, педагогіки; підготовка відповідального вчителя – агента змін; упровадження

наукових досягнень, перспективного педагогічного досвіду, інноваційних технологій у навчально-виховний процес; забезпечення інтеграції навчального процесу, науки і практики; модернізація НВП та матеріально-технічної бази школи через проектну діяльність. У рамках Академії педагогічного розвитку працюють Школа проектного навчання, Школа молодого вчителя, Школа ІКТ, Майстерня педагогічного досвіду, Школа обдарованої дитини, на базі якої створені класи «Ерудит» і «Сузір'я». Гордістю закладу є проекти, які реалізовано через науково-дослідницьку роботу: «Місто майстрів», «Юнеско», «Неміров», «Моя земля – земля моїх батьків», «Батьківська хата», «Місто моряків і корабелів», «Рідна школа».

Куратори Академії заступники директора з навчально-виховної роботи Копотієнко Т. А., Гомелько І. В., Геніх І. О. і керівники Шкіл надають допомогу вчителям у створенні проблемно-дискусійного поля для атмосфери відкритості думок, для розвитку вчителя, його впливу на формування й розвиток учня, заохочення дітей критично мислити, бути готовими до компетентної участі у житті суспільства.

Молодими керівниками проведено заняття у **Школі молодого заступника директора з навчально-виховної роботи**, присвячені основам методичної роботи. Дено Л. Г. (ЗОШ № 15), Годован І. І. (ЗОШ № 27), Федоровська Т. С. (ЗОШ № 33), Голубева Г. Ю. (ЗОШ № 35) узагальнили управлінський досвід з обговорюваного питання, перебуваючи у ролі фасилітатора, виявили відповідальність у підготовці заходів.

Через участь в обласному фестивалі «Менеджери, які змінюють країну» молоді керівники Годован І. І. (ЗОШ № 27), Оксенчук Н. В. (ЗОШ № 50 імені Г. Л. Дівіної) приєдналися до процесів розвитку демократичного середовища в навчальному закладі, підвищення престижу педагога, висловили власне бачення місії Нової української школи.

Підготовлено до друку в фаховому журналі «Завучу. Усе для роботи» видавництва «Основа» матеріали, які є узагальненням управлінського і педагогічного досвіду заступників директорів з НВР Смирнкової Н. М. (ЗОШ № 14 імені Героя Радянського Союзу Г. О. Пшеніцина), Голубевої Г. Ю. (ЗОШ № 35), усіх членів адміністрації ЗОШ № 46 з питань забезпечення наступності між ланками навчально-виховного процесу, системності щодо контролю за якістю освіти молодших школярів, створення інноваційного інформаційно-освітнього середовища в закладі.

Партнерство на рівні адміністрації забезпечує злагодженої роботу всіх ланок навчально-виховного процесу, прискорює інноваційні процеси у закладі. На заходах для заступників директорів з навчально-виховної роботи безпосередню участь взяли директори Матіюк М. Г. (ЗОШ № 1 імені О. Ольжича), Копійка О. Г. (ЗОШ № 15), Ільїн О. О. (ЗОШ № 19), Гайнуліна О. М. (ЗОШ № 27), Чернуха Г. М. (ЗОШ № 33), Апостолов А. Б. (ЗОШ № 35), Тельнова С. А. (ЗОШ № 46), Звоник О. В. (ЗОШ № 54), Мазур О. М. (ЗОШ № 56), Федоренко В. А. (гімназія № 2).

З метою формування професійних компетентностей заступників директорів з виховної роботи і педагогів-організаторів організовано роботу пілотної групи, школи молодого заступника директора з виховної роботи; проведено низку інтерактивних тренінгів щодо питань протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція». Педагогами ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича Стройною Г. В. та Шпаченко А. С. проведено тренінг «З Україною в серці». На методичному вебінарі було презентовано новації у методичній роботі з класними керівниками.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій, спілкування через електронну пошту і Google-сервіси, віртуальні зустрічі у Фейсбуці, ознайомлення з корисними матеріалами рубрики «Виховна робота» на сайті науково-методичного центру допомагають педагогам своєчасно реагувати на виклики сьогодення. Освоєння нового сприяє створенню в навчальних закладах сучасного виховного простору, в якому у дитини формується активна громадянська позиція, розкриваються творчі здібності, створюються умови щодо самореалізації у соціальному, музейному, ігровому, Інтернет середовищі тощо.

Висвітлення актуальних тем, обговорення нагальних питань, презентація цікавого сучасного досвіду виховання молоді, реалі-

зачія фахових умінь на теренах педагогічних конкурсів сприяють здійсненню інноваційних підходів щодо формування творчої компетентної особистості педагога й учня.

Керівники загальноосвітніх навчальних закладів демонстрували свої досягнення під час Міжнародних виставок-презентацій, конференцій, досвідом діяльності ділилися на сторінках фахових видань.

Розвиток єдиного інформаційно-освітнього простору. Актуальним питанням у системі освіти міста є розвиток єдиного інформаційно-освітнього простору, у якому функціонують 211 веб-ресурсів. Тому діяльність усіх структур і підсистем освіти, їх взаємодія відбуваються в умовах активного навчання та використання ІКТ-технологій.

Розвитку цифрової культури педагогів у рамках андрогогічної неформальної освіти сприяє загальноміський проект «Хмарні сервіси в освіті», у рамках якого за сприяння тренера з інформаційних технологій Центру нової освіти Івана Іванова відбулися практичні тренінги «Методика використання хмарних сервісів Microsoft Office 365» та «Організація мобільного навчання за допомогою планшетів та смартфонів».

Найбільш активно долучилися до впровадження хмарних сервісів філологів, 30% яких є учасниками інноваційного міського освітнього проекту «Хмаро орієнтоване освітнє середовище навчан-

ня української мови та літератури» (найактивніші – вчителі ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, 3, 28, 42, 48, гімназій № 2, 3, 4, Першої української гімназії імені М. Аркаса, спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел «Академія дитячої творчості»). Результатом першого етапу реалізації проекту стало створення вчителями веб-майданчиків навчання рідної мови, які наповнюються якісним україномовним контентом. Учителями суспільно-гуманітарного циклу реалізується проект «Використання хмарних сервісів на уроках історії». Для педагогів природничо-математичного циклу організовано роботу інформаційно-методичного консалтингу «Використання інноваційних технологій у викладанні біології», семінарів-практикумів «STEM підхід у навчанні – домінуючий напрям реформування фізичної та математичної освіти в Україні», «Формування медіаінформаційної компетентності учасників навчально-виховного процесу на уроках математики».

Віртуальні освітянські спільноти вчителів історії, математики, фізики, географії, економіки націлені на спільне ведення діяльності, спрямованої на досягнення певних результатів у галузі освіти: створення баз даних, розробку та участь у локальних чи мережевих проектах, обговорення документів, положень тощо. Основною формою взаємодії педагогів у віртуальній площині є дистанційна. Мережеві спільноти як інноваційна технологія організації методичної роботи системи освіти міста базується на принципах відкритого доступу до інформації; самостійного вибору форм і методів навчання; підвищення кваліфікації шляхом мережевого обміну інформацією; співпраці з колегами з інших загальноосвітніх навчальних закладів міста. Така форма методи-

чної роботи стала однією із пріоритетних щодо розвитку професійної компетентності вчителів-предметників у рамках роботи міських методичних об'єднань.

Створення умов для зростання рівня педагогічної майстерності вчителів. Діагностика виявлення професійних потреб педагогічних працівників допомагає у виборі активних форм роботи з кадрами. Форми науково-методичної роботи різноманітні і відповідають змісту діяльності, професійним можливостям, освітнім потребам та інтересам, що дає змогу педагогам стати не пасивними глядачами і слухачами, а активними учасниками.

Серед ефективних форм методичної роботи вчителів початкових класів: авторські творчі майстерні Черноусової Н. В. «Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках літературного читання», Попович О. Б. «Формування навичок самоконтролю

учнів молодшого шкільного віку»; захист кейсів самоосвітньої роботи; *творчий проект «Створюємо урок нового покоління»*; вчителів суспільно-гуманітарного циклу: воркшоп «Сучасне кримінальне право: підходи, зміст, методика навчання на уроках правознавства», тренінги «Сучасний урок історії: компетентісно орієнтовані цілі і структура», «Практичні заняття як дієвий засіб формування предметно-історичних компетентностей», «Розвиток критичного мислення», педагогічний марафон «Обмін досвідом – шлях до взаємозбагачення», коучинги «Медіаосвіта на уроках історії як засіб формування критичного мислення учнів», «Ефективні форми і методи викладання літератури в школі», педагогічні дебати «Як повернути втрачений інтерес до читання художніх творів», артмоб «Книга – крила»; вчителів природничо-математичного циклу: майстер-класи «Сучасне освітнє середовище вчителя хімії», семінари-практикуми «Реалізація компетентісного підходу до викладання навчальних предметів в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа», «Компетентний учитель – запорука реалізації компетентісного підходу до сучасного освітнього процесу», «Створення успішного навчального середовища як засобу розвитку географічних компетентностей учнів в умовах модернізації освіти», «Формування краєзнавчої компетентності школярів», «Формування творчих компетентностей на уроках економіки», «Компетентісний підхід до викладання економіки у контексті Концепції «Нової української школи»; вчителів трудового навчання: студія «Навчаючи інших, навчаюся сам», школи фахової майстерності «Технологія виготовлення виробів із різноманітних матеріалів».

Налагодження дієвої співпраці з науковими установами, громадськими організаціями. Сучасна школа не може існувати без досягнень науки. Співробітництво має на меті об'єднати зусилля в галузі наукових досліджень, створення творчих груп для активізації пошуків шляхів і засобів продуктивного навчання на уроках у профільних класах. Особливо плідною є робота НМЦ з Чорноморським національним університетом імені П. Могили, Миколаївським національним університетом імені В. О. Сухомилинського, Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національним університетом кораблебудування імені адмірала Макарова.

Завданнями співробітництва є організація спільних наукових досліджень з актуальних проблем методики; апробація програм, підручників, посібників; проведення спільних науково-практичних конференцій і семінарів з фахових проблем. Учителі та учні міста взяли участь у науково-освітньому проекті «Наука XXI століття: перспективні напрями розвитку»: науково-популярному лекторії «Матеріали – основа розвитку цивілізації». З метою розширення та поглиблення експериментальної діяльності учнів, їх дослідницьких навичок працює «Школа олімпійського резерву з хімії та біології для учнів 8–9 та 10–11 класів». Сторчак Н. А., к. юрид. н., завідувач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів МОІППО, знайомила педагогів з новинами українського законодавства та була керівником практичного семінару для вчителів правознавства «Розв’язування юридичних задач». Організовано творчі зустрічі з Шаламовим Р. В., кандидатом біологічних наук, заслуженим учителем України, Данилевською О. М., к. філол. н., с. н. с. відділу соціолінгвістики Інституту української мови НАН України, авторами шкільних підручників к. іст. н. Шупаком І. Я. і Ковбасенком Ю. І., професором Київського університету імені Б. Грінченка, Кіпіані В., головним редактором інтернет-ресурсу «Історична правда», Засекіною Т. М., кандидатом педагогічних наук, заступником директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

Налагоджено тісну співпрацю з музеями міста, на базі яких проведено науково-освітні семінари «Навчально-виховні аспекти проблематики викладання історії Голокосту в Україні», «Українська революція 1917–1921 рр. на Миколаївщині». Наукове та навчально-методичне співробітництво дозволяє підвищити мотиваційну готовність педагогів до освоєння нововведень, сприяє інформуванню педагогічної громадськості про новітні досягнення теорії і методики навчальних предметів.

Визначено завдання на 2016–2017 навчальний рік:

1. Формування творчої особистості педагога Нової української школи.
2. Продовження роботи щодо забезпечення методичного супроводу навчально-виховного процесу, створення умов для зрос-

тання рівня управлінської компетентності керівників, педагогічної майстерності вчителів.

3. Сприяння впровадженню педагогами інновацій, власних продуктивних ідей, методик, що підвищують якість освітніх послуг.

На шляху реалізації нових Державних стандартів загальної середньої освіти

Мета: продовження науково-методичного супроводу неперервної освіти сучасного вчителя як суб'єкта інноваційних процесів, спрямованих на підвищення якості навчання та виховання школярів у контексті вимог Державного стандарту загальної середньої освіти; формування професійної компетентності та конкурентоспроможності педагогів Нової української школи, що сприяє розвитку інноваційного потенціалу міської системи освіти.

Завдання:

- формування здатності педагогів прогнозувати результати власної діяльності, моделювати навчально-виховний процес на основі досягнень сучасної педагогічної науки і практики;
- спрямування науково-методичного супроводу на ефективне використання новітніх технологій навчання, створення сучасного інформаційно-освітнього простору.

Реалізація завдань:

У роботі Миколаївського науково-методичного центру на порядок денний серед основних завдань у 2016–2017 навчальному році вийшли підготовка та становлення сучасного педагога, що забезпечує високий рівень та результативність педагогічної діяльності. Пріоритетними в цьому контексті є питання розвитку потреб учителя в оволодінні інноваційними технологіями.

Початкова школа знаходиться на передових засадах реформування національної освіти.

Проведено цілеспрямовану роботу з учителями щодо вивчення нових методик і технологій навчання, нових підходів до організації навчально-виховного процесу учнів молодшого шкільного віку, впровадження перспективних наукових досягнень і передового педагогічного досвіду через діяльність проблемно-дослідної групи «Інтегроване навчання» («Особливості інтегрованих та бінарних інтегрованих уроків у початковій школі»);

дослідно-експериментальної групи «Організація навчання учнів молодшого шкільного віку за технологією С. І. Якименко («Формування світогляду у дітей молодшого шкільного віку засобами інтегрованих знань про людину і світ»); творчої лабораторії розвитку початкової освіти.

Проведення майстер-класів Каляянової В. М. «Використання евристичних методів навчання на уроках української мови та літературного читання», Мельничук Л. І. – «Формування математичної компетентності на основі моделювання життєвих ситуацій» допомогли педагогам в успіш-

ному використанні різноманітних форм і методів навчальної діяльності учнів щодо розвитку предметних компетентностей, організації інтелектуальної та творчої діяльності, розширення світогляду, підвищення активності думки та інтересу до знань.

Роботу над реалізацією змісту Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти спрямовано на оновлення змісту.

Забезпечено напрацювання дидактичного супроводу шкільних курсів «Література», «Зарубіжна література», «Українська література», «Історія України» (5–8, 9 класи). Досвід роботи педагогів з даного питання висвітлено на сторінках фахових всеукраїнських видань «Зарубіжна література в школах України», «Русская словесность», «Всесвітня література і культура в школах України».

Переорієнтовано освіту зі знанневої парадигми на діяльнісну через сучасні форми методичної роботи: *літературознавчу майстерню «Технологія Hand made. Роль художньої деталі в оповіданнях А. П. Чехова»; «Методика проведення бінарного уроку із зарубіжної літератури з використанням хмарних технологій.*

7 клас»; «Аналітико-синтетична технологія вивчення ліричного твору»; дистанційну конференцію «Шляхи удосконалення уроку літератури в контексті проблем сучасної шкільної літературної освіти», *інформаційно-методичний консалтинг*

«Використання інноваційних технологій у викладанні біології», «Створення та використання учительських сайтів і блогів»; *творчі групи* «Викладання хімії за новим Держстандартом у 9-му класі», «Викладання біології за новим Держстандартом у 9-му класі», *тематичну консультацію* «Особливості викладання математики у 8 класі за новим Державним стандартом», «Актуальні питання викладання фізики у 8 класі за новим Державним стандартом; *методичні об'єднання* «Зміст географічної та економічної освіти в контексті впровадження нового Держстандарту», «Методика реалізації практичного компонента шкільних програм з географії та економіки», *семінар-практикум* «Основні методи та прийоми формування предметних компетенцій школярів на уроках географії та економіки як запорука успішної реалізації вимог Державного стандарту»; *теоретичний семінар* «Активізація пізнавальної активності учнів на уроках трудового навчання та предмета «Технології»; *круглий стіл* «Сучасний урок трудового навчання: вивчення варіативних модулів у контексті реалізації Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Здійснено компетентнісний підхід до змісту освіти, формування готовності школярів застосовувати набуті знання, уміння, навички та способи діяльності у житті. Методистами започатковано впровадження проекту «Використання хмарних сервісів в освіті як чинник розвитку єдиного інформаційного простору навчальних закладів», метою якого було проаналізувати педагогічні та психологічні аспекти розвитку навчання учнів за допомогою хмарних технологій, вивчити взаємозв'язок між їх

використанням та проблемами у застосуванні. 97 вчителів української мови і літератури і 32 вчителя історії, учителі географії пройшли перший етап навчання.

Зустрічі з науковцями сприяли ознайомленню педагогів з новими підходами до викладання предметів. На базі МНУ імені В. О. Сухомлинського проведено теоретичний семінар «Від теорії до практики» за участю Шаламова Р. В., кандидата біологічних наук, заслуженого учителя України, який ознайомив учителів біології міста з новими підходами щодо викладання біології і презентував новий підручник.

Підготовлено методичні посібники: «Організація проектної діяльності як однієї з форм розвитку пізнавальної активності учнів на уроках фізики», «На допомогу вчителю математики у 8 класі».

Особливу увагу приділено виявленню, узагальненню, поширенню перспективного педагогічного досвіду. Узагальнено досвід Хлистової О. Р., учителя математики Миколаївського економічного ліцею № 1, «Нестандартні форми і методи роботи вчителя на уроках математики як засіб формування ключових компетентностей», Лесюк О. С., вчителя Миколаївської гімназії № 2, «Коучинговий підхід при викладанні математики як технологія реалізації завдань сучасної освіти».

Приділено увагу морально-етичному розвитку і вихованню особистості громадянина України. Всі стратегічні освітньо-виховні завдання, які належать розв'язувати національній школі, трансформуються в завдання та діяльність шкільної бібліотеки. Тому необхідною умовою в роботі шкільних бібліотекарів є своєчасне відстеження та вільне володіння інформацією щодо змін у законодавчій освітній базі. Вчителі-предметники інформовані про нові надходження періодичної та методичної літератури, які використовують у самоосвітній діяльності, під час підготовки і проведення засідань педагогічної ради, методичних об'єднань. На допомогу педагогам в організації навчально-виховного процесу в бібліотеках оформлено тематичні папки за матеріалами періодичних видань: «Документи про освіту», «Громадянське виховання», «Обдарована дитина» тощо. Оновлюється постійно діюча виставка «Нові стандарти – нова школа», надаються експрес-консультації.

Забезпечено психологічний супровід реалізації Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. На тренінгах, тематичних консультаціях, практикумах для практичних психологів міста обговорено складові створення сприятливих умов для впровадження державних стандартів. Під час тренінгів із заступниками директорів навчальних закладів, вихователями-методистами ДНЗ проведено роботу щодо формування управлінської компетентності, налагодження командної взаємодії, формування власного авторитету та позитивного іміджу; розвитку вміння делегувати повноваження та розставляти пріоритети. З метою збереження власного психічного здоров'я педагоги навчальних закладів навчені прийомам профілактики емоційного та професійного вигорання, підвищення рівня обізнаності щодо розвитку психосоціальних компетентностей та реалізації компетентнісного підходу до навчання учнів.

Методичний супровід працівників психологічної служби

Мета: формування професійної компетентності, розвиток творчого потенціалу та вироблення інноваційного стилю діяльності психологів.

Пріоритетними завданнями відділу практичної психології і соціальної роботи НМЦ є створення сприятливого науково-інформаційного поля для фахового зростання працівників психологічної служби, задля вирішення якого було організовано:

- ознайомлення з системою занять «Без ляпасу: як із любов'ю та повагою визначати для дитини кордони», що спрямовані на підвищення обізнаності батьків щодо негативних наслідків фізичного покарання та інших форм жорстокого поводження з дітьми в домашньому середовищі та покращення практичних навичок застосування методів позитивної дисципліни;
- навчання за просвітницькою програмою «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція», основними орієнтирами якої є розвиток навичок відповідальної і безпечної поведінки, умінь адекватного прийняття рішень у складних життєвих ситуаціях;
- спільно з сектором зв'язків із громадськістю міського управління патрульної поліції – семінар-презентація «Будуємо майбутнє разом» реалізовано програму профілактики конфліктів

і правопорушень серед учнівської молоді та проведено практичну конференцію «Профілактика ризикованої поведінки дитини: уберегти дитину від деструктивних вчинків»;

– презентацію парціальної програми розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4

до 6–7 років «Вчимося жити разом» щодо поетапного відпрацювання навичок спілкування з дитиною без агресії, злості, без конфлікту за принципом «вчуся не карати, а домовлятися», що є запорукою виховання гармонійно розвиненої, зрілої та відповідальної особистості;

- проведено Фестиваль інноваційних технологій для працівників психологічної служби та соціальних педагогів «Барви життя», в якому взяли участь психологи, науковці та практики: Бернацька О. Б., кандидат педагогічних наук, доктор філософії, аналітичний психолог, арт-терапевт Української групи розвит-

ку міжнародної асоціації аналітичної психології; Рурик Г. М., доктор філософії, арт-терапевт, зав. науково-просвітницької лабораторії психолого-педагогічних інноваційних технологій розвитку особистості в ННАУ; Докторович М. О., кандидат педагогічних наук, доцент МНУ імені В. О. Сухомлинського. Організовано тренінги, консультації, семінари за участю Скрипник Т. В., Рябцун Ю. В., співробітників лабораторії корекції розвитку дітей Інституту спеціальної педагогіки АПН України, Деркач О. О., кандидата психологічних наук, доцента ВДПУ.

Протягом 2016–2017 н. р. спільно з міським та обласним телебаченням було продовжено роботу щодо підвищення психологічної грамотності населення Миколаєва та Миколаївської області через залучення практичних психологів НМЦ, ЗОШ № 3, 14 імені Героя Радянського Союзу Г. О. Пшеніцина, 15, 29, 49, 57 імені Т. Г. Шевченка, АДТ, ММК імені В. Д. Чайки, гімназій № 2, 3, 41, ДНЗ № 1, 64, 74, 77, 84, 106, 115, 128, 133 до участі в телепередачах «Діалог», «Розмова на тему», «Це Вас хвилює», «Недільний ранок», «Школа батьківства».

Формування позитивної мотивації до підвищення власної фахової майстерності та інноваційної діяльності сприяє поширенню досвіду роботи серед колег міста. Презентовано досвід роботи практичних психологів та соціальних педагогів через майстер-клас «Казкотерапія як метод психокорекції» (ДНЗ № 142); практикум «Особливості психологічного консультування батьків» (ДНЗ № 47); психологічну майстерню «Мандала-терапія у роботі практичного психолога» (ДНЗ № 144); тематичну консультацію «Самопошкоджуюча поведінка підлітків: проблема, яка потребує підтримки та вирішення» (ЗОШ № 51);

тренінги «Розвиток навичок психологічного консультування» (ЗОШ № 3, МЮЛ), «Емоційне вигорання: ресурси для відновлення та профілактики» (ЗОШ № 7, 48); технопарк «Ігрові технології у роботі практичного психолога» (АДТ); роботу проблемної групи «Взаємодія батьків та педагогів щодо успішного виховання та навчання дітей з особливими освітніми потребами» (ЗОШ № 46); школу професійної майстерності «Медіакультура: психологічний захист від негативної інформації» (ММЛ імені професора М. Александрова, ЕЛ № 2); семінар-презентацію «Сімейна розмова»: інформаційно-освітня програма щодо профілактики алкогольної залежності» (ЗОШ № 42, 56, гімназія № 41); роботу консульт-пункту «Проектна діяльність у роботі працівників психологічної служби» (гімназія № 2); практикум «Обдарована дитина в початковій школі» (ЗОШ № 59).

Навчання з основ надання першої психологічної допомоги сприяло відпрацюванню навичок емпатійного слухання та саморефлексії.

Ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій має суттєвий вплив на підвищення якості методичного супроводу працівників психологічної служби міста. Постійно оновлюється розділ на освітньому порталі МНМЦ «Психологічна служба» та сторінки «SMART: лабораторія працівників соціально-психологічної служби міста» у мережі www.facebook.com. Розробляються інтерактивні віртуальні панелі Padlet, які є багатofункціональним сервісом для зберігання інформації, організації спільної роботи, обміну досвідом та дистанційної освіти.

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- створення сприятливого науково-інформаційного поля для фахового зростання працівників психологічної служби шляхом проведення конференцій, семінарів, тренінгів;
- підвищення психологічної культури всіх учасників навчально-виховного процесу;
- розроблення методичних матеріалів за основними напрямками соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу.

Пробудити в учителів інтерес до пошуку – секрет педагогічної творчості

Мета: розробка, апробація та науково-методичний супровід експериментальної діяльності навчальних закладів.

Завдання:

- створення нових освітніх технологій, формування сучасного світогляду вчителя та оптимальних умов удосконалення стосунків між школою та суспільством;
- формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я, забезпечення пріоритетності розвитку людини, відтворення й трансляція культури і духовності;
- виведення освіти країни на рівень розвинених країн світу шляхом докорінного реформування її концептуальних, структурних, організаційних засад.

Під керівництвом Міністерства освіти і науки України, за участю науковців Академії педагогічних наук України, співробітників Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Миколаївського ОІППО та НМЦ управління освіти Миколаївської міської ради на базі загальноосвітніх, дошкільних закладів міста проводиться дослідно-експериментальна робота з оновлення змісту освіти та підвищення її якості.

12 навчальних закладів міста складають мережу експериментальних майданчиків всеукраїнського рівня.

Дослідно-експериментальна робота навчальних закладів здійснюється за напрямами:

- науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів: Миколаївський муніципальний колегіум імені В. Д. Чайки, економічний ліцей № 2, ЗОШ № 42, 56 є базами за підсумками експерименту;
- дидактико-методична система розвитку дитячої творчості у межах навчально-виховного процесу дошкільного та загальноосвітнього навчального закладу: ЗОШ № 3, 51; ДНЗ № 7, 52;
- педагогічна майстерність учителя як чинник професійного самовизначення учнів інноваційного закладу «Школа-коледж» на базі Миколаївської спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел, експериментального навчального закладу всеукраїнського рівня «Академія дитячої творчості»;

- упровадження основ соціальної та фінансової освіти дітей дошкільного віку в навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів: ДНЗ № 101;
- оптимізація освітнього процесу за допомогою мнемотехніки як сучасної технології ефективного засвоєння нової інформації: ДНЗ № 68, 123, 131, НВК-1;
- науково-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності у навчально-виховний процес навчальних закладів: ЗОШ № 19, економічний ліцей № 2.

Миколаївська гімназія № 4, юридичний ліцей, ЗОШ № 28, 46 реалізують програму експерименту регіонального рівня «Організація мережевого профільного навчання».

З 2012 року було розпочато роботу над експериментом регіонального рівня з проблеми «Організація мережевого профільного навчання». Була розроблена модель структури й управління округами та співпраця його суб'єктів з іншими закладами й установами в межах територіальної одиниці. Гімназія № 4, юридичний ліцей, ЗОШ № 28, 46 стали опорними закладами освітніх округів, які координували методичне забезпечення, надавали навчально-методичні консультації педагогам, організовували систему заходів, спрямованих на розвиток активності, творчого потенціалу як педагогів, так і учнів, забезпечували профільне навчання та допрофільну підготовку.

Сформувалася мережа закладів, які працюють у рамках проєктів «Освіта для сталого розвитку», «Сімейна розмова», «Дорослішай на здоров'я», «Інтелект України», «Гармонія інтелекту і здоров'я», «Міксіке в Україні», «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція», «Дитинство без насильства – покращення системи захисту дітей», «Росток».

Перелік заходів, у яких брали участь учнівські та педагогічні колективи, вражає своїм різноманіттям та змістовним наповненням. На базі закладів проведено всеукраїнські конференції, обласні та міські семінари, відкриті уроки, навчання слухачів курсів підвищення кваліфікації.

З огляду на вищесказане можна зробити висновок про позитивну динаміку запровадження педагогічних експериментів у навчальних закладах міста.

Ефективне виховання – активна, ініціативна учнівська молодь

Мета: формування ціннісного ставлення особистості до Батьківщини, держави, нації. Становлення самодостатнього, активного громадянина-патріота України, готового до виконання громадянських, конституційних обов'язків, до успадкування духовних, культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин.

Завдання:

- формування свідомого ставлення особистості до патріотичних цінностей;
- виховання активної життєвої позиції особистості щодо негативних проявів у соціумі;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.

Реалізація завдань:

- у проекті Концепції «**Нова українська школа: основи Стандарту освіти**» «...запропоновані орієнтири відповідають на ті виклики, які стоятимуть перед Україною найближчими роками. Вони розподілені за основними групами: «Відчуваю», «Думаю» та «Дію», що віддзеркалює цілісність особистості, баланс між емоційною (притаманною українській філософії серця), мисленнєвою та діяльнісною сферами. Таке формування орієнтирів допоможе зосередити увагу всіх учасників освітнього процесу, особливо вчителів, на важливості формування компетентностей учня інструментами кожного предмета, утверджуючи ідеї освіти, яка ґрунтується на формуванні характеру, а не на простому засвоєнні знань».

Тож відчуваємо і діємо разом!

На теренах виховного простору «START UP» – створення і реалізація соціально- та освітньо-виховних учнівських проектів, розробка колективних творчих справ і проведення соціально-культурних акцій.

За ініціативи учнівського самоврядування в місті активізовано волонтерську діяльність учнівської та батьківської громад, до проведення заходів залучаються громадські діячі та волонтерські організації. Координатором такої діяльності є міський Центр військово-патріотичного виховання, який діє на базі Клубу юних моряків з флотилією. Міський Центр відіграє вагомую роль у пропагуванні ідеї патріотичного виховання як національного пріоритету України, набутті підростаючою особистістю громадянських якостей, соціального досвіду і є ініціатором різноманітних благодійних акцій, проектів.

Проектна діяльність сприяє вихованню компетентних і свідомих громадян-патріотів, які знають історію країни, закони держави, пишаються культурою, природою свого краю, здобутками своєї Батьківщини. Протягом 2016–2017 н. р. реалізовано міський проект «Краще шкільне подвір'я», який сприяв залученню учнівського та педагогічного колективів, батьківської громадськості до вирішення проблем упорядкування, озеленення та благоустрою шкільного подвір'я, виховання ціннісного ставлення особистості до навколишнього середовища як обов'язкової умови сталого розвитку суспільства.

На теренах музейного простору «Алея незвичайних скульптур» проводяться тематичні майстер-класи, виготовляються макети-експонати, відкриваються виставки творчих робіт «Живі експозиції». Проводяться інтерактивні екскурсії, експрес-вікторини, експромт-виступи «експонатів». Такі форми роботи себе виправдовують, вони є сучасними, мобільними, діти занурюються в музейну атмосферу, бачать результати своєї майстерності (у вигляді міні-експозицій з виробів, створених своїми руками).

Отже, музейна діяльність у сучасній школі сконцентрована на головних, найбільш актуальних напрямках виховання і навчання, певною мірою вона забезпечує вирішення питань сьогодення, сприяє творчому розвитку особистості.

Ігровий виховний простір «Дитячий майданчик» дає можливість стати учасником різноманітних ігор, тому що сучасні ігрові технології повністю підкорили шкільний світ. Квести, флешмоби, артмоби, спартакіади, народні, сюжетно-рольові, військово-патріотичні ігри створюють активну, творчу атмосферу в учнівських колективах, у навчальних закладах, яка сприяє співпраці, порозумінню, доброзичливості, дає змогу більш ефективно реалізовувати особистісно орієнтований, діяльнісний підходи, розв'язувати певні проблеми та змістовно організовувати дозвілля школярів.

Гра - "це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається цілющий потік уявлень, понять про навколишній світ.

Гра - це іскра, що запалює вогник допитливості"

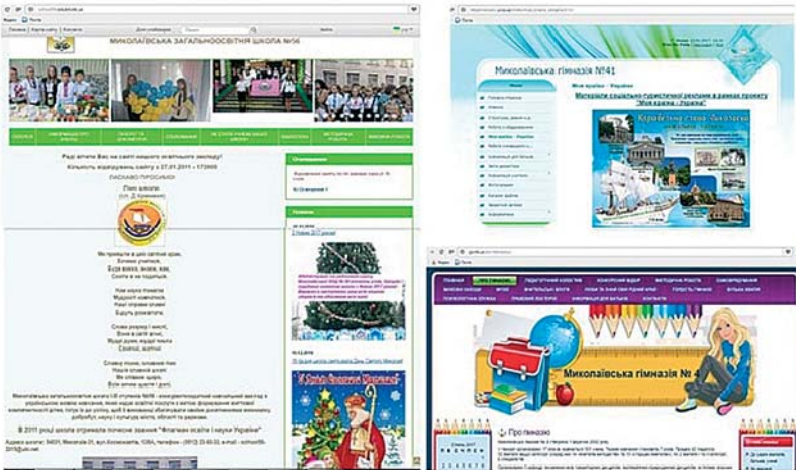

Класифікація сучасних, активних ігор

Сучасні педагоги «йдуть у ногу з часом», використовуючи можливості Інтернет простору «Вільний Wi-Fi доступ». Разом з дітьми створюють класні групи у соціальних мережах і через соц-мережі спілкуються: представники учнівського самоврядування, учнівських колективів, класні керівники з батьками та дітьми. Крім цього, навчальні заклади мають шкільні сайти, де у різних рубриках чи розділах висвітлюються події з життя школи, законодавчі документи щодо освітніх питань, аносуються шкільні заходи, конкурси. Деякі педагоги-організатори створили професійні блоги, на яких також розміщують відповідну інформацію. На популярному відеохостингу «You tube» навчальні заклади створили свої відеоканали і розміщують там різноманітні відеоматеріали, пов'язані зі шкільним життям.

Сучасний вир інформаційно-комунікаційних технологій приваблює шкільний світ можливостями: подачею інформації, навчально-виховними матеріалами, вибором культурних, освітніх заходів, допомагає педагогам стати учасником корисних вебінарів, учням – цікавих конкурсів, батькам – тематичних форумів, відкриває шлях до продуктивного спілкування, до формування життєвої компетентності. Отже, вміння грамотно використовувати ІКТ-технології у педагогічному процесі є сучасним поступом у

Шкільні сайти

професійних відношеннях учителів, батьків і учнів та виходом на новий етап їх розвитку.

Навчальні заклади стали відкритими для батьків, громадських організацій. У порівнянні з минулими роками зросли показники ставлення учнівської молоді до родини, суспільства і держави, культурних цінностей; спостерігається позитивне ставлення юнаків до служби в армії, підвищився престиж військової праці; діти цікавляться життям країни.

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- продовжити роботу щодо формування патріотичної свідомості учнів, виховання поваги та любові до державної мови;
- залучити батьківську громадськість до підготовки та участі у заходах патріотичного спрямування;
- сприяти підвищенню обізнаності учнів з новітньою історією України;
- запровадити активні форми роботи з учнівським самоврядуванням для підвищення соціальної активності учнів, готовності до участі у процесах державотворення, здатності до самостійного життєвого вибору;

- спрямувати методичну роботу з класними керівниками на використання сучасних інноваційних форм та методів національно-патріотичного виховання учнів;
- удосконалити роботу шкільних сайтів щодо висвітлення діяльності школи з національно-патріотичного виховання;
- розширити мережу гуртків національно-патріотичного виховання.

Майбутнє твориться сьогодні

Мета: на основі діагностичних методик, диференціації та індивідуалізації навчання надати кожному учневі допомогу в обґрунтованому виборі майбутнього навчального профілю відповідно до виявлених інтересів, нахилів і здібностей.

Завдання: створення системи спеціалізованої підготовки в старших класах, орієнтованої на індивідуалізацію навчання й соціалізацію учнів.

Сьогодні вимагає взаємодоповнення різних форм освіти у єдиному навчально-виховному комплексі, що можливо завдяки новим підходам до розробки навчально-методичних комплектів. У зв'язку з цим пріоритетного значення набуває *допрофільна підготовка та профільне навчання учнів*.

У 2016–2017 навчальному році в Миколаєві профільне навчання запроваджено у 33 навчальних закладах, що складає 51,6% від загальної кількості загальноосвітніх закладів I–III ст. Загалом профільним навчанням охоплено 2816 старшокласників, що становить 52,8% від загальної кількості учнів 10–11 класів.

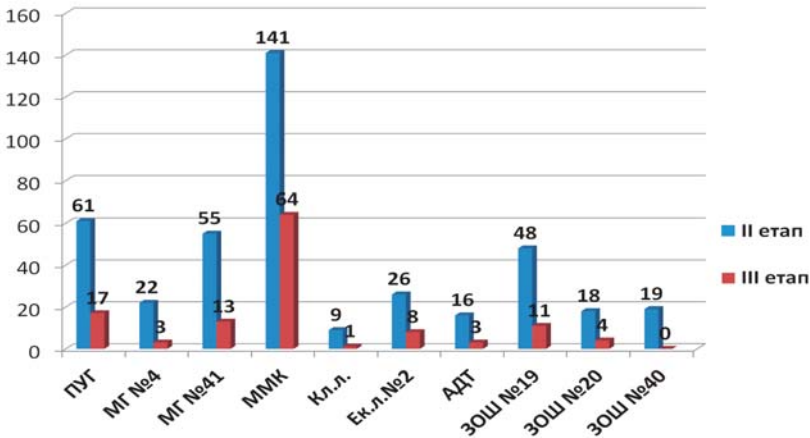
Аналізуючи мережу профільних навчальних закладів, можна зазначити, що серед них переважну більшість складають однопрофільні навчальні заклади (36,5%). Багатопрофільних ЗНЗ в місті 10: ПУГ імені М. Аркаса, ММК імені

В. Чайки, МГ № 4, 41, класичний ліцей, економічний ліцей № 2, ШМіПР «Академія дитячої творчості» ЗОШ № 19, 20, 40.

Успіхи цих навчальних закладів на рівні міста, області, країни є явними: перемога у II, III етапах олімпіад з базових дисциплін.

**Учні багатопрофільних навчальних закладів -
переможці предметних олімпіад**

Однак і ЗНЗ, які є однопрофільними, виборюють перемогу в III етапі предметних олімпіад: ЗОШ № 51 – 11 учнів, ЗОШ № 42 – 5; ЗОШ № 20, 35 – 4 переможці; ЗОШ № 3, 11, 53 – по 3.

На сьогоднішній день є ряд невтішних висновків щодо впровадження профільного навчання:

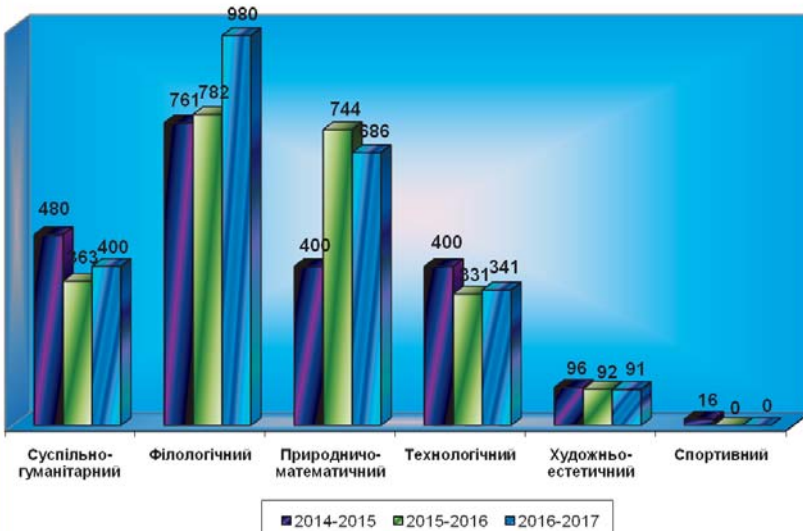
- учні часто знаходяться в умовах обмеженого вибору напрямку навчання;
- батьки змушені звертатися за послугами до репетиторів з метою компенсації недоліків та прогалин у підготовці дітей;
- процес розвитку природних здібностей учнів стає деформованим, що часто гальмує або і зовсім його припиняє.

Уподобання учнів щодо вибору профільного напрямку навчання належать філологічному – 980 учнів, природничо-математичному – 680 старшокласників. Третю та четверту позиції посідають суспільно-гуманітарний напрям (400) та технологічний (341 учень). А спортивний і художньо-естетичний є найменш затребуваними.

Вибір напрямів навчання учнями

Найавна мережа шкіл не спроможна поки що забезпечити всім учасникам навчально-виховного процесу рівний доступ до якісної освіти. Загальноосвітні навчальні заклади відчувають постійну нестачу фінансових ресурсів. Тому ефективним шляхом створення умов для якісної освіти є освітні округи, в основі їх організації та функціонування лежить мережева взаємодія навчальних закладів, їх соціального оточення та виробничої сфери міста.

Залучення соціальних партнерів дозволяє школі створити умови для забезпечення потреб кожного школяра в отриманні якісних освітніх послуг із обраних напрямів майбутньої діяльності; створює умови для ранньої професіоналізації учнів старших класів,

що розширює поле можливостей для випускників шкіл, підвищує якість освіти, посилює її орієнтацію на вимоги регіонального ринку праці; забезпечує ефективну систему державно-громадського управління навчальними закладами.

Підбиваючи підсумки регіонального експерименту «Організація мережевого профільного навчання», можна зазначити, що учні ЗОШ № 28 за два роки отримали 40 посвідчень: з них – 20 кухаря-офіціанта, 20 – обліковця з реєстрації бухгалтерських даних.

Реалізуючи модель «Школи успіху», активно працюючи в освітньому окрузі «Асоціація навчальних закладів», створивши умови для професійного розвитку старшокласників, учні мали змогу працювати в кабінетах, лабораторіях, майстернях навчального закладу освітнього округу – Миколаївського коледжу бізнесу і права Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавського університету економіки і торгівлі».

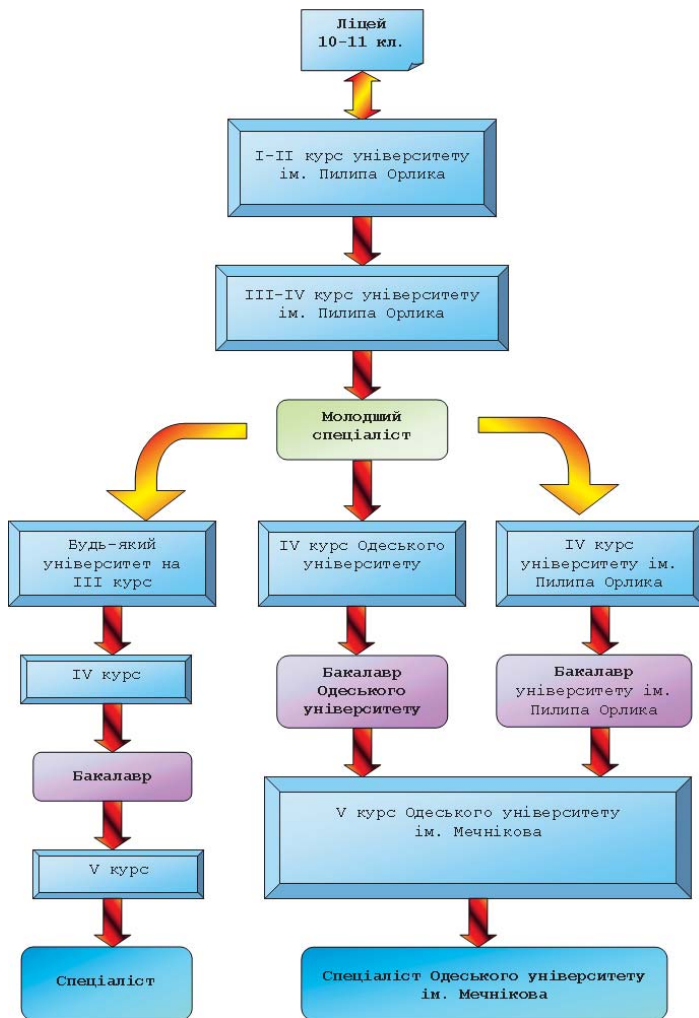
Випускники ЗОШ № 46 за 2012–2016 рр. отримали робітничі спеціальності: 27 учнів – професію кухаря III розряду; 41 учень – професію оператора комп'ютерного набору; 53 – опанували про-

фільне навчання філологічного та фізико-математичного напрямку.

Педагогічний колектив ЗОШ № 46 розуміє: «Єдиний спосіб передбачити майбутнє – це створити його тут і тепер». Тому й навчають та виховують дітей сильними, наполегливими, добрими, гнучкими, неконфліктними, ерудованими, компетентними, готовими вчитися все життя, бути стійкими, вірними собі, державі.

Юридичний ліцей тісно співпрацює з ВНЗ нашого міста на підставі укладених угод, студенти беруть участь у науково-практичних конференціях «Наші дослідження», на яких ліцеїсти презентують найкращі курсові роботи, беруть участь у сумісних брейн-рингах; викладачі допомагають учням у підготовці до олімпіад, турнірів, викладають у ліцеї спецкурси та факультативи. Четверо ліцеїстів є студентами II, а семеро – I курсу коледжу Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика за спеціальністю «Правознавство».

В освітньому окрузі «Орієнтир» – МГ № 4 – 9 суб'єктів. 90% учнів гімназії – слухачі курсів Приватного позашкільного навчального закладу «Освітньо-розвивальний центр» приватного підприємства «Південний лінгвістичний центр», який працює в приміщенні гімназії. Модель структури освітнього округу передбачає співпрацю з іншими закладами та установами. П'ять років на базі гімназії за підтримки Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру під керівництвом учителя біології Дьоміної Олени Володимирівни працює дитяча зоогалерея «Фенікс», що була створена в ході реалізації українсько-польського проекту «Шкільна академія підприємництва – 2».

ОПОРНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

Освітній округ
ОРІЄНТИР

Миколаївський округ №4

Миколаївська гімназія №4

- Координує функціонування
- Координує методичне забезпечення
- Надає навчально-методичні консультації
- Організовує систему заходів

Метою розробки проекту було практичне втілення економічних та екологічних знань, що дуже актуально у наш час. Діяльність галереї різноманітна та відбувається за підтримки економічної комісії міської державної адміністрації, депутатів міської ради, торгової марки «Природа» від української компанії «Сузір'я».

Щорічно учасники зоогалереї проводять обласний конкурс «Весняний настрій», регіональний конкурс «Юні акваріумісти», Інтернет-конкурс «Мій домашній улюбленець», екскурсії, благодійні виставки акваріумів, рептилій та звірів.

Отримані кошти перераховуються хворим дітям. Співпрацюючи з благодійним фондом «Доброта і Довіра», гуртківці організують збір макулатури, дитячого одягу та іграшок. Виручені кошти та зібрані речі надіслано дітям інтернатів, диспансерів, дитячим будинкам. Для цих дітей на базі зоогалереї проводяться реабілітаційні заняття. Крім того, для них та всіх мешканців мікрорайону школярі організують концерти та театралізовані вистави на екологічну тематику. Отже, робота дитячої зоогалереї є однією з форм громадсько-активної діяльності.

Можна виділити такі позитивні аспекти діяльності освітніх округів:

- рівний доступ до якісної освіти в умовах профілізації старшої школи;
- створення умов для саморозвитку та самореалізації обдарованих дітей;
- інтегрування інноваційних, інтелектуальних, матеріальних ресурсів;
- координація виховної роботи в межах округу;
- розвиток професійної культури і компетенції вчителя;
- більші можливості забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії школяра шляхом об'єднання матеріально-технічного і кадрового потенціалу навчальних закладів округу.

Залишається невикористаним потужний ресурсний потенціал мережі ВНЗ, підприємств, установ, закладів охорони здоров'я, культури. Це потребує реалізації.

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- забезпечення наступності між базовою середньою та професійною освітою;
- сприяння у розвитку творчої самостійності, формуванні системи уявлень, ціннісних орієнтацій, дослідницьких умінь і навичок, які забезпечать учням можливість успішно самореалізуватися;
- виховання і соціалізація особистості, здатної до життя в суспільстві, готової до свідомого життєвого вибору, трудової діяльності та громадянської активності.

Різні можливості – рівні права

Мета: реалізація права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізація та інтеграція у суспільство.

Завдання:

- розширення та удосконалення мережі навчальних закладів, що надають спеціальні освітні послуги відповідно до індивідуальних особливостей дітей;
- забезпечення права дітей з особливими потребами на професійно-технічну освіту;
- введення посад асистент учителя/вихователя;
- забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами та здійснення інформаційно-методичного супроводу учасників навчально-виховного процесу;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими освітніми потребами.

Реалізація завдань

Розширено та удосконалено мережу навчальних закладів, що надають спеціальні освітні послуги відповідно до індивідуальних особливостей дітей.

Розширено мережу спеціальних та інклюзивних класів для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Рік	2013	2014	2015	2016
Класів/учнів	10/101	12/119	14/140	16/187

На базі ЗОШ № 13, 17, 43 імені К. Ф. Ольшанського, 46, 53 функціонують 16 спеціальних класів для дітей із затримкою пси-

хічного розвитку; працюють 11 інклюзивних класів у ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, 12, 15, 19, 25, 34, 46, СШМіПР, група у ДНЗ № 17.

Станом на квітень поточного року в навчальних закладах міста виховується та навчається 679 дітей-інвалідів (ДНЗ – 99, ЗНЗ – 580).

У 60 ДНЗ працюють 132 групи компенсуючого типу для дітей з вадами мовлення, затримкою психічного розвитку, аутизмом, синдромом Дауна, порушеннями опорно-рухового апарату.

Працюють 4 санаторних дошкільних заклади, у 13 закладах відкрито 44 санаторні групи.

Запроваджено індивідуальну форму навчання у 65 навчальних закладах для майже 620 учнів, що за станом здоров'я не можуть відвідувати школу.

У СНВК для дітей зі зниженим зором виховуються, навчаються й лікуються діти віком від 1,5 до 15 років, які мають різну зорову патологію та інші супутні діагнози.

Продовжено роботу щодо створення безбар'єрного та безпешкодного середовища у навчальних закладах. У ЗОШ № 26, № 53 улаштовано туалетні кімнати для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Проектом «Реконструкція будівлі «Для забезпечення інклюзивною формою навчання МСШ «Академія дитячої творчості» розпочато роботу щодо влаштування ліфта для маломобільних груп населення. Розпочато роботи з будівництва «Містечка майстрів» для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Забезпечено права дітей з особливими потребами на професійно-технічну освіту. У ПТУ навчається понад 60 учнів з особливими освітніми потребами. У Миколаївському професійному ліцеї торгівлі та ресторанного сервісу функціонує група з професії «Кондитер», в якій навчаються слабочуючі учні. У професійно-технічному училищі № 4 організовано навчання для дітей з вадами слуху.

Введено посаду асистента учителя. В 11 інклюзивних класах введено посаду асистента учителя, що забезпечує соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. Працює міське методичне об'єднання асистентів учителів загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням на базі НМЦ.

Забезпечено психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами та здійснено інформаційно-методичний супровід учасників навчально-виховного процесу.

В ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, 4 імені Б. І. Молчанова, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 25,

34, 43 імені К. Ф. Ольшанського, 42, 46, 53, 56, СШМіПР, СНВК, ДНЗ № 2, 17 практичні психологи та соціальні педагоги забезпечують психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами, використовують інноваційні форми, методи та практики інклюзивного навчання. На базі НМЦ продовжено роботу проблемної групи «Психолого-педагогічна підтримка дитини з особливостями психофізіологічного розвитку».

Протягом 2016–2017 н. р. організовано тренінги, семінари, онлайн-конференції, телемости-консультації за участю науковців, практиків, співробітників лабораторії корекції розвитку дітей Інституту спеціальної педагогіки АПН України Скрипник Т. В. та Рібцун Ю. В.; голови Миколаївського відділення УСП Захарової Л. В.; члена УСП та Асоціації фахівців з подолання наслідків психотравмуючих подій Цуканової Т. О.

На тематичній сторінці сайту НМЦ розміщено методичні поради для вчителів, батьків щодо взаємодії з дитиною з особливими освітніми потребами та розроблено інтерактивні віртуальні панелі Padlet: багато-

функціональний сервіс для обміну досвідом серед колег міст щодо вирішення завдань інклюзивного навчання.

Досвід роботи педагогів міста щодо реалізації завдань інклюзивного навчання було презентовано на всеукраїнському семінарі «Актуальні питання впровадження інклюзивного навчання в умовах реформаційних освітніх змін».

Протягом року презентовано досвід ЗОШ № 46, СШПіПР щодо успішної взаємодії школи та батьків у навчанні та вихованні дитини з особливими освітніми потребами.

Надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Спільно з батьками та дітьми педагоги працюють у напрямі забезпечення соціальної адаптації та повноцінного розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

У 2016–2017 н. р. на базі НМЦ продовжив роботу «Клуб сучасних батьків», який допомагає у відновленні внутрішніх психологічних ресурсів та вчить механізмів допомоги та підтримки дитини з особливими потребами.

Корекційна складова навчального процесу у роботі ПМПК та логопунктів

Мета: надання допомоги дітям з вадами мовлення.

Основні завдання:

- усунення різних порушень усного та писемного мовлення;
- запобігання різних відхилень мовленнєвого розвитку учнів;
- пропаганда логопедичних знань серед педагогів та батьків.

З метою вирішення надскладних проблем профілактики та корекції вад мовлення учнів загальноосвітніх шкіл у місті функціонують 23 логопедичних кабінети при ЗОШ № 20, 46, 11, 34, 17, 60, 25, 4 імені Б. І. Молчанова, 56, 51, 26, 45, 13, 33, 48, 3, 19, 52, 6, 53, 15 та ДНЗ № 132.

У поточному році було обстежено усне і писемне мовлення кожного учня 1–4 класів, з них 700 дітей виявлено з вадами мовлення. Для них створено спеціальні умови: 222 учнів зараховано на систематичні корекційні заняття. За результатами корекційного впливу 664 виправили патологічний стан мовлення, 36 – покращили. Поряд з тим 680 дітей та їхні батьки отримали консультацію фахівця стосовно вирішення проблем зі специфічними

помилками в експресивному та імпресивному мовленні. 43 учні були направлені на обстеження до лікарів – неврологів, психіатрів, отоларингологів. 17 дітей направлено в ПМПК з метою визначення програми та форми навчання. 20 учням з особливими освітніми потребами було складено індивідуальні корекційні програми. У 1124 дітей консультативно було виправлено фонетичні розлади мовлення.

З метою запобігання різним відхиленням мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку в травні відбулася діагностика рівнів мовленнєвого розвитку старших дошкільників. Вихователі, методисти дошкільних закладів міста, батьки дітей-логопатів отримали повну об'єктивну інформацію про стан мовленнєвого розвитку кожного майбутнього першокласника. З 364 дорослими проведено роз'яснювальну роботу щодо розвитку мовлення у здорової дитини від народження до 5 років, самостійного вчасного виявлення порушень мовлення.

Важливою складовою ефективною діяльності служби є створення умов для цілеспрямованого особистісного та професійного розвитку вчителів-логопедів, збагачення їх знаннями і досвідом. Особливо дієвим заходом для підвищення професійної майстерності є робота логопедів у методичному об'єднанні.

Підсумком роботи фахівців є збірки, в яких узагальнено досвід за темами «Діагностика аутизму», «Корекція дисграфії та дислек-

сії», «Сучасні комп'ютерні технології подолання порушень темпу і плавності мовлення».

Досвід миколаївських логопедів презентовано на сторінках журналу «Логопедія» («Корекція вад читання в умовах логопункту»). Автор-укладач Васильєва Є. М.), на сайті науково-методичного центру («Становлення фонематичного слуху у дітей з особливими освітніми потребами». Автор-укладач Пруднікова Н. В.). Бондар Н. А. взяла участь у фестивалі Mykolaiv EdFest «Освіта Миколаєва: кращі практики, перспективи розвитку, кроки до успіху» з майстер-класом за темою «Рання діагностика та корекція дисграфії».

Здійснення дієвих змін у діяльності служби неможливо без високого рівня науково-методичного забезпечення. Тому педагоги логопункту взяли активну участь в семінарах-практикумах за участю провідних науковців країни: Рібцун Ю. В., старшого наукового співробітника лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки АПН України, за темою «Сучасне програмне забезпечення корекційного процесу», Скрипник Т. В., доктора психологічних наук, старшого наукового співробітника, завідувача лабораторії корекції розвитку дітей з аутизмом Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, за темою «Корекція аутизму», Савінової Н. В., доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університе-

ту імені В. О. Сухомлинського, за темою «Диференціальна логодіагностика та диференційована логокорекція».

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- продовжити роботу щодо розширення мережі навчальних закладів, що надають спеціальні освітні послуги відповідно до індивідуальних особливостей дітей;
- створити належні умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами;
- сприяти психолого-педагогічному та медичному супроводу дітей з особливими освітніми потребами;
- здійснити проведення методичних та просвітницьких заходів з учасниками навчально-виховного процесу щодо створення сприятливого для розвитку особистості дитини інклюзивного освітнього середовища.

ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА – АКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗМІН ОСВІТИ

Бібліотеки загальноосвітніх навчальних закладів є однією з важливих ланок у модернізації системи освіти, процесу її інформатизації й покликані максимально розширити освітнє середовище учнів та педагогів.

Мета: сприяння підвищенню фахового рівня учасників навчально-виховного процесу, методичне та інформаційне забезпечення діяльності шкільної бібліотеки.

Основні завдання:

- створення інноваційного, творчого середовища для професійно і соціально активних бібліотекарів, орієнтованих на досягнення позитивного результату;
- системне інформаційно-методичне забезпечення діяльності шкільних бібліотек;

- інформаційно-методичний супровід модернізації змісту і форм роботи шкільних бібліотек;
- методичне забезпечення запровадження в практичну діяльність бібліотекарів передових ідей та досягнень бібліотечної та психолого-педагогічної науки.

З метою реалізації мети і завдань методичної роботи з бібліотекарями

• **надано консультативно-методичну та практичну допомогу** під час консультацій «Планування та звітність у роботі шкільного бібліотекаря», «Особливості атестації шкільного бібліотекаря», «Робота з бібліотечною документацією», «Технологія ведення обліку фонду художньої літератури та підручників»;

• **вивчено та впроваджено в практику роботи перспективний досвід** Базиленко Л. П. (ЗОШ № 17) «Спільна робота шкільного бібліотекаря, класного керівника та вчителів-предметників у формуванні творчого потенціалу дитини», Подкопай О. А. (ЗОШ № 45) «Можливості сучасних комп'ютерних технологій в удосконаленні інформаційного забезпечення освітньої діяльності шкільної бібліотеки», Мірошник Н. О. (ЗОШ № 6) «Рекламно-організаційна діяльність шкільної бібліотеки»;

• **упроваджено інноваційні бібліотечно-інформаційні технології:** проведено методичний фестиваль «Складові успіху шкільного бібліотекаря: професіоналізм плюс креативність» за активної участі Бухвастової Л. М. (морський ліцей імені професо-

ра Александрова), Михайленко Н. І. (Перша українська гімназія імені М. Аркаса), Лемба І. В. (ЗОШ № 15); майстер-класи щодо організації роботи з читачами під час проведення практичного семінару «Шкільна бібліотека: спілкуємося, вчимося, працюємо по-новому» (Підкопай О. А. (ЗОШ № 45), Соловійова Т. В. (ЗОШ № 28), Огуля В. П. (ЗОШ № 10), Буяр Л. К. (ЗОШ № 42), Кость Л. М. (ЗОШ № 56), Богдан Л. С. (ЗОШ № 46); теоретично-практичний семінар «Сучасні підходи до організації роботи шкільної бібліотеки»; місячник шкільних бібліотек «Книга і читання – важливий чинник у вихованні духовних цінностей учнів», у рамках якого відбулися конкурс «Портрет моєї бібліотеки» (переможці: Соловійова Т. В. (ЗОШ № 28), Лемба І. В. (ЗОШ № 15), Огуля В. П. (ЗОШ № 10), Слива Л. І., Богдан Л. С. (ЗОШ № 46), Буяр Л. К. (ЗОШ № 42), чемпіонат по читанню вголос для молодших школярів «Казка на ніч для братика та сестрички», архітектурна розвідка для пошановувачів історії «Дорога до школи», конкурс епістолярного жанру «Лист до літературного героя», конкурс для школярів середнього шкільного віку «Я його уявляю таким... Портрет улюбленого літературного героя», акція для читачів шкільної бібліотеки «Книжковий презент рідній бібліотеці» (поповнено бібліотечні фонди на 1623 примірники). Протягом року проводилися заняття школи бібліоменеджера «Інформаційно-комп'ютерні технології в практичній діяльності шкільного бібліотекаря» та творчої групи «Діяльність шкільної бібліотеки в соціальних медіа»;

• **видано методико-бібліографічні матеріали з актуальних проблем діяльності:** збірка «Методичні рекомендації щодо проведення місячника шкільних бібліотек»; методичні рекомендації «Бібліотека об'єднує: форми і методи об-

слуговування дітей»; збірка «Інноваційний розвиток шкільних бібліотек Інгульського району»;

- **проведено комплексні заходи із залученням** Миколаївського обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми», Миколаївського обласного художнього музею імені В. В. Верещагіна, видавництва Ірини Гудим, науково-педагогічної бібліотеки, центральної бібліотеки для дітей імені Ш. Кобера та В. Хоменка, обласної бібліотеки для дітей імені В. Лягіна, центральної бібліотеки імені М. Кропивницького щодо розвитку професійних контактів з бібліотеками інших систем і відомств;

- **з метою національно-патріотичного виховання дітей та молоді вшановано пам'ять та популяризовано твори літераторів-краян.**

Через співпрацю з науково-педагогічною бібліотекою проведено міський конкурс «Літературний дивосвіт краян-ювілярів: Микола Вінграновський», брифінг «Я світом жив, я жив у боротьбі», всеукраїнську науково-практичну конференцію «Літературний дивосвіт краян-ювілярів», літературне кафе «М. Вінграновський – феноменальна й багатогранна постать в українській літературі», створено віртуальну літературну карту «Літературний дивосвіт краян-ювілярів 2016», проведено брейн-ринг «Знатоки словесності», укладено бібліографічний покажчик «Письменники-краяни: ювіляри 2016 року».

Науково-педагогічна бібліотека міста як сучасний центр підтримки фахових інформаційних потреб науково-педагогічних, педагогічних та управлінських кадрів, студентів, учнівської молоді спрямовує діяльність на якісний, сучасний рівень обслуговування користувачів через вільний доступ до всіх інформаційних джерел та оперативне забезпечення новою актуальною інформацією; на створення комфортних умов щодо надання бібліотечних та сервісних послуг відвідувачам. Можливість віддаленого доступу, постійне збільшення обсягу та видового різноманіття представлених ресурсів, увага до запитів кожного користувача дозволяє підтримувати на високому рівні попит на сервіси та ресурси бібліотеки. Співпраця бібліотеки з місцевими видавництвами сприяє поповненню фондів шкільних бібліотек книгами місцевих авторів. Яскраві події та досягнення, цікаві змістовні заходи широко висвітлено на сайті бібліотеки <http://library.mk.ua/>.

Організація роботи з комплектування, обліку та збереження підручників і художньої літератури в закладах освіти

При розробці проекту бюджету передбачено видатки на доставку підручників та навчально-методичної літератури до навчальних закладів. Розподіл між школами отриманих за рахунок держбюджету підручників і посібників проводиться у відсотковому відношенні відповідно до надходження та контингенту учнів. У навчальних закладах в першу чергу підручниками забезпечуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківської опіки.

У 2016–2017 н. р. загальноосвітніми навчальними закладами міста для учнів 8 класів отримано 85660 екземплярів підручників на суму 2904617,68 грн; художньої літератури – 347екземплярів.

Вперше було надруковано хрестоматії сучасної дитячої української літератури для учнів 1–2 класів (3580 екз.) та 3–4 класів (3550 екз.)

За кошти державної субвенції додруковано підручники для учнів 4 класу – 26542 екз. на суму 631934,97 грн.; 7 класу – 36871 екз. на суму 1159015,13 грн.

Фонди шкільних бібліотек поповнюються за рахунок спонсорських внесків, подарунків від батьків, випускників та за кошти, виручені за здачу вторсировини. З метою поповнення бібліотечного фонду школами міста проводиться добродійна акція «Подаруй бібліотеці книгу».

Створено електронну базу підручників, художньої та навчально-методичної літератури, яка відображає надходження, загальну кількість навчальної літератури та розподіл підручників між навчальними закладами міста. Це сприяє ефективному перерозподілу підручників у зв'язку із зміною контингенту учнів та профілю навчання. Продовжено апробацію та моніторингове дослідження якості навчальної літератури для учнів 2 та 5 класів з метою створення умов для оновлення змісту освіти, забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів якісними вітчизняними підручниками.

Стан забезпечення підручниками учнів загальноосвітніх навчальних закладів міста Миколаєва на 01.06.2017 р.

Загальноосвітні навчальні заклади
з українською мовою навчання

1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	1-11 кл.
98%	100%								95%	95%	99%

Загальноосвітні навчальні заклади
з російською мовою навчання

1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.	1-11 кл.
100%									98%	99%	

1-4 класи – 99%, 5-9 класи – 100%, 10-11 класи – 97%.

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- спрямувати методичну роботу на задоволення реальних потреб шкільних бібліотекарів у неперервному підвищенні професійної компетентності, впровадження у практику роботи досягнень етнопедагогіки, психології;
- формувати у шкільних бібліотекарів позитивну мотивацію до підвищення власної фахової майстерності та інноваційної діяльності;
- сприяти трансформації шкільної бібліотеки в шкільний бібліотечно-інформаційний центр, який буде забезпечувати інформаційну підтримку навчально-виховного процесу.

ТАЛАНОВИТІ ДІТИ – ЩАСЛИВА І МОГУТНЯ УКРАЇНА

Забезпечення формування інтелектуального потенціалу нації шляхом створення оптимальних умов для виявлення обдарованої молоді й надання їй підтримки в розвитку творчого потенціала

**PER ASPERA
AD ASTRA**

«Рідна мова в серці тополить...»
Оніщук К.,
стипендіат Президента України,
переможниця IV етапу
Всеукраїнської
предметної олімпіади
в українській мові та літературі,
та її наставник **Авраменко О.В.**

«Ми чуємо тебе, Кобзарю,
крізь століття!»
Шпильова Р.,
переможниця IV етапу
Міжнародного
мовно-літературного
конкурсу ім.Т.Шевченка, та її вчитель **Лень І.В.**

«Діяльність - шлях до знань...»
Іванченко К.,
переможниця IV етапу
Всеукраїнської
предметної олімпіади
з географії, та її вчитель
Фоміна Н.І.

«Творчість безмежна...»
Верховська В.,
переможниця III етапу
конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН
із зарубіжної літератури, та її керівник **Ткач І.О.**

**МИКОЛАЇВСЬКА
СЗОШ №22**

лу, самореалізації, постійного духовного самовдосконалення – одне із головних завдань освітян міста Миколаєва.

Мета:

- розвиток інтелектуальних, творчих здібностей дітей;
- створення сприятливих умов для самореалізації особистості учня;
- забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу, діагностики обдарованих учнів, визначення особливостей їх обдарованості;
- підвищення рівня компетентності та педагогічної майстерності вчителів навчальних закладів.

Основні завдання:

- розробка заходів з пошуку й цілеспрямованого відбору обдарованих дітей;
- створення сприятливих умов для інтелектуального, духовного, морального, естетичного, фізичного розвитку учнів та надання їм можливості для самореалізації;
- розробка методичних рекомендацій для ефективного навчання та розвитку обдарованих дітей, їх професійної орієнтації;
- оновлення змісту, форм і методів роботи з обдарованими дітьми.

Ефективна взаємодія вчителя і учня – запорука успіху

Призери Всеукраїнських учнівських олімпіад

**Інтелект + Творчість
= Успіх**

Миколаївська загальноосвітня школа
I-III ступенів
№ 51

Щербак Д.,
переможниця IV етапу
Всеукраїнської предметної
олімпіади з правознавства
і її вчитель **Іртіщєва О. Я.**

Воловенко Д.,
переможець IV етапу
Всеукраїнської предметної
олімпіади з хімії та його
вчитель **Карпова Я. О.**

Щороку зростає активність школярів до участі в конкурсах, турнірах, збільшується кількість переможців. Так, у 2016–2017 н. р. близько 30 тис. вихованців під керівництвом учителів-наставників взяли активну участь у різноманітних творчих конкурсах, турнірах, змаганнях різних рівнів та майже 20 тис. виборили перемогу.

На конкурс-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів територіального відділення МАН України юні науковці презентували роботи, які отримали визнання на міському етапі – 78 переможців. 62 школярі виборили перемогу в II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів територіального відділення Малої академії наук України: ММК імені В. Д. Чайки – 14 переможців, СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу – 10, Перша українська гімназія імені Миколи Аркаса – 7, морський лицей імені професора М. Александрова – 5, гімназія № 3 – 4, економічний

Наша гордість

*Єлисеєв Андрій,
призер IV етапу Всеукраїнської учнівської
олімпіади з історії,
Печаткіна Оксана Василівна, вчитель історії*

**Миколаївська гімназія №3
Миколаївської міської ради**

ліцей № 2, станція юних натуралістів – по 3, гімназії № 2, 4, економічний ліцей № 1, класичний ліцей, Академія дитячої творчості, станція юних техніків, БТДЮ Інгульського району – по 2, ЗОШ № 60, МСНВК – по 1. Члени журі фінального етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту відзначили високий рівень 7 наукових робіт учасників конкурсу, успіхами своїх вихованців можуть пишатися педагогічні колективи ММК імені В. Д. Чайки – 6 переможців, СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу – 1 переможець.

Юні науковці, учасники обласних, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсів, турнірів, олімпіад виявляють високий рівень підготовки та творчі здібності.

Школярі здобули 1022 перемоги в II (міському) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін. 241 учень став переможцем III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін. Це школярі ММК імені В. Д. Чайки – 64 переможці, гімназії № 2 – 21, морського ліцею імені професора М. Александрова – 19, Першої української гімназії імені Миколи Аркаса – 17, СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу – 16, гімназії № 41 – 12, ЗОШ № 15, 19 – по 11, еко-

Розкриваємо свої таланти світу!

Трушляков Денис, переможець IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови

Кривоус Катерина, переможець IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови

Миколаївська спеціалізована школа I - III ступенів мистецтва і прикладних ремесел експериментальний навчальний заклад всеукраїнського рівня «Якاعتلى دىمىحول

НАШІ УЧНІ - НАША ГОРДІСТЬ!

ПЕРМОЖЕЦЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІСТОРІЇ ФЕДОРЦОВ МИКОЛА ВЧИТЕЛЬ ПАУЛЬ В.В.

Миколаївська ЗОШ I-III ступенів №54

номічного ліцею № 2 – 9, юридичного ліцею – 8, ЗОШ № 42 – 5, гімназії № 4, ЗОШ № 20, 35 – по 4, гімназії № 3, економічного ліцею № 1, Академії дитячої творчості, ЗОШ № 3, 11, 53 – по 3, ЗОШ № 18, 28, 45, 54, 56 – по 2, класичного ліцею, ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, 4 імені Б. І. Молчанова, 15, 46, 48, 50 імені Г. Л. Дівіної, 57 імені Т. Г. Шевченка – по 1. За результатами заключного етапу інтелектуальних змагань 27 учнів показали високий рівень знань: ММК імені В. Д. Чайки – 6, гімназії № 2 – 3, Миколаївської спеціалізованої школи «Академія дитячої творчості», ММЛ імені професора Александрова, СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, ПУГ імені М. Аркаса, юридичного ліцею, гімназії № 41, ЗНЗ № 51 – по 2 переможці, гімназії № 3, ЗНЗ № 3, 54, 15 – по 1 переможцю.

За підсумками обласного конкурсу творчих і наукових робіт «У слові розкривається душа...» 8 школярів міста Миколаєва нагороджено дипломами переможців: у номінації «Художній твір» – Караваєву Вероніку, ученицю 10 класу ММЛ імені професора Александрова (I місце), у номінації «Фотоколаж» – Білоус Марію, ученицю 10 класу ММЛ імені професора Александрова (II місце), у номінації «Публіцистична стаття» – Пліс Катерину, Матіяш

Зірки ліцейського обр'я

Учителі історії та їх мисловниці – учні-переможці
IV етапу Всеукраїнської олімпіади з історії
(Варшавська М.Ю.,
учениця 10 класу Шилек Анна,
11 класу – Савченко Тетяна,
Парамонова Т.В.)

Робота з історичними джерелами
(Парамонова Т.В. під час підготовки учнів до олімпіади)

Перемогу здобуто!
(Шилек Анна – III місце,
Савченко Тетяна – II місце
IV етапу Всеукраїнської олімпіади з історії)

У творчому пошуку
(Варшавська М.Ю. з призерами олімпіади)

**Миколаївський
юридичний ліцей**

Тетяну, учениць 9 класу ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича (I місце) та Гладир Ірину, ученицю 8 класу ЗОШ № 32 імені С. С. Кривоносова (III місце), у номінації «Наукове дослідження» – Пивоварову Анастасію, ученицю 10 класу гімназії № 2 (I місце), у номінації «Комп'ютерна презентація» – Буренко Ольгу, ученицю 6 класу ЗОШ № 3 (II місце) та Гаджиеву Сєвду, ученицю 11 класу ЗОШ № 61 (III місце).

Учень Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Логвінов Данііл отримав перемогу на Міжнародній учнівській конференції «Україна очима дітей» (м. Львів). Дослідження юного науковця з теми «Соціально-підривні технології часів гібридної війни» увійшло у трійку кращих робіт секції «Україна – Європа: історичний досвід». Роговцов Юрій, учень Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки, взяв участь у V Науковій школі з фізики для школярів на базі Європейської організації ядерних досліджень.

Тринадцять років поспіль на базі науково-методичного центру працює міська заочна школа для обдарованих дітей

Інтелектуальне сузір'я гімназистів

IV етап Всеукраїнського турніру юних істориків, вчитель Відайко Г.В.

Адубецький Антон, 8 клас
Архирєва Дар'я, 11 клас
Гучок Андрій, 10 клас
Жосан Олександр, 10 клас
Лебеденко Анастасія, 11 клас
Новіков Ігор, 10 клас
Снісаренко Марія, 10 клас
Шаленій Андрій, 10 клас
Юшенко Ілля, 10 клас

IV етап Всеукраїнського турніру юних географів, вчитель Корольова О.А.

IV етап Всеукраїнської олімпіади з правознавства, вчитель Відайко Г.В.

IV етап Всеукраїнської олімпіади з історії, вчитель Відайко Г.В.

Миколаївська гімназія №2

«Надія». У 2016–2017 навчальному році до навчання в Школі було залучено 200 учнів, які виконували завдання із математики, природознавства, української мови, англійської мови, німецької мови, курсу «Я у світі».

Вперше, напередодні Дня працівників освіти, у мерії вшанували кращих педагогів Миколаєва. Премію міського голови, у розмірі 10 тис. грн., отримали 22 вчителі, учні яких стали переможцями IV (заключного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін та III етапу Всеукраїнського конкурсу – захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України. Премію у розмірі 5 тис. грн. отримав 31 вчитель, який підготував учнів-переможців III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін (перше місце).

Стипендіати Президента України

- **Асєєва Тетяна**, випускниця Миколаївської гімназії № 2
- **Багрінцев Ігор**, випускник Миколаївського економічного ліцею № 2
- **Мудрівський Петро**, випускник ММК імені В. Д. Чайки

34 учні-переможці IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін, III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів територіального відділення МАН України отримали премію міського голови.

Це учні ММК імені В. Д. Чайки, ПУГ імені М. Аркаса, ММЛ імені професора Александрова, юридичного ліцею, спеціалізованої школи «Академія дитячої творчості», гімназій № 2, 3, 41, СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, ЗНЗ № 3, 15, 51, 54.

Подячні листи міського голови за створення належних умов для всебічного розвитку юних миколаївців отримали керівники навчальних закладів: Січко С. М. (Миколаївський муніципальний колегіум імені В. Д. Чайки), Богун П. М. (СЗОШ № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу), Реутенко О. О. (морський ліцей імені професора Александрова), Федоренко В. О.

(гімназія № 2), Матвеева Г. Д. (спеціалізована школа мистецтв «Академія дитячої творчості»), Бережний С. В. (Перша українська гімназія імені Миколи Аркаса), Парамонова Т. В. (Миколаївський юридичний ліцей), Масюта Л. Ю. (гімназія № 41), Масюта Є. І.

Успішний учень-успішний громадянин!

**Миколаївська
ЗОШ І-ІІІ ступенів
№3**

Губський Руслан
ПРЕЗИДЕНТ
УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Кравченко А.М.
УЧИТЕЛЬ ЕКОЛОГІЇ

Тараненко Яна
ПЕРЕМОЖИЦЯ
ІІІ ЕТАПУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ
З ЕКОЛОГІЇ

Терещук Матвій
АБСОЛЮТНИЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ
ІV ЕТАПУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ
З ІСТОРІЇ

Запотічна О.І.
УЧИТЕЛЬ ІСТОРІЇ

Наша гордість!

Бережний С.В., директор гімназії,
Тарновська А.Г., учитель історії, **Шурина Марія**, учениця 6(10)Б класу,
Мачура Ангеліка, учениця 7(11)А класу, **Черновська О.В.**,
учитель української мови і літератури.

Мачура Ангеліка, учениця 7(11)А класу,
переможчиця ІІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з
української мови і літератури 2014, 2015, 2017 років,
стипендіат Премії ім. Таранки,
Черновська О.В., учитель української мови і
літератури вищої категорії, учитель-методист.

Шурина Марія, учениця 6(10)Б класу,
переможчиця ІV етапу Всеукраїнської
учнівської олімпіади з історії 2017р.
Тарновська А.Г., учитель історії
вищої категорії, учитель-методист.

Перша українська гімназія
імені Миколи Аркаса

(ЗОШ № 51), Зінченко Д. Є. (ЗОШ № 3), Копійка О. Г. (ЗОШ № 15), Звоник О. В. (ЗОШ № 54), Письменна М. Ф. (гімназія № 3).

Переможці номінації «Надія року» загальноміської програми «Людина року»: *Майорова Анастасія*, учениця Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки, неодноразовий призер олімпіад та конкурсів з української мови та літератури; *Фастовець Анастасія*, вихованка фотогуртка міської станції юних техніків, переможець та призер Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів; *Верхоляк Софія*, учениця 8 класу Миколаївської гімназії № 2, солістка оркестру народних інструментів Палацу творчості учнів.

Визначено завдання на 2017–2018 навчальний рік:

1. Продовження роботи за напрямом «Обдарованість».
2. Підвищення фахової і методичної майстерності педагогічних кадрів.
3. Впровадження інноваційних методик виявлення, навчання й підтримки обдарованих дітей.

ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА: ДИТИНСТВО, ОКРИЛЕНЕ ТВОРЧІСТЮ І АКТИВНІСТЮ

Позашкілля знаходиться на перехресті шляхів творчості і нахнення молодого покоління України, це – осередок знань, де кожна дитина має змогу навчатися за покликом душі та розкрити власні таланти.

Мета: забезпечення якісної освіти і виховання, які визначаються позитивним творчим розвитком особистості дитини в процесі співтворчості з педагогом і соціальним оточенням.

Головними завданнями позашкільної освіти є:

- створення умов для виховання творчої, грамотної, інтелектуально розвиненої, конкурентоспроможної особистості;
- формування самосвідомості, активної громадянської позиції, професійного самовизначення вихованців;
- робота з обдарованими дітьми та орієнтація на раннє виявлення нахилів, здібностей кожної дитини.

Реалізація завдань:

Створення умов для розвитку творчих здібностей дітей і молоді. У Миколаєві працюють вісім позашкільних навчальних закладів, які стали осередками творчого розвитку, самореалізації та професійного визначення для 12 тисяч юних миколаївців. Протягом 2016–2017 навчального року оновлено зміст та рекомендовано до впровадження 137 навчальних програм роботи гуртків позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів міста, які пропонують широкий спектр послуг для самореалізації вихованців.

Протягом навчального року близько 5 тисяч вихованців позашкільних навчальних закладів стали переможцями різнорівне-

вих конкурсів, виставок, змагань; з них близько 1,5 тисячі стали переможцями та призерами більш ніж у 100 конкурсах всеукраїнського та міжнародного рівнів:

- вихованці Палацу творчості учнів стали переможцями: Міжнародного фестивалю мистецтв «Дні культури України в Кошице» (м. Кошице, Словаччина), Міжнародного фестивалю-конкурсу «Україна єднає світ» (м. Київ), Міжнародного фестивалю-конкурсу «Megapolis» (м. Харків), Міжнародного фестивалю народної музики та пісні «Райдужний світ народних мелодій» (м. Харків), Всеукраїнських змагань зі спортивних танців «Кубок діадими» (м. Львів), Всеукраїнського фестивалю хореографічного мистецтва «Південний бриз»;
- вихованці БТДЮ Інгульського району отримали грамоти переможців Міжнародного конкурсу «Калейдоскоп талантів. Осінь – 2016» (м. Живиця, Польща), Міжнародного молодіжного фестивалю «Нова Загора» (м. Загора, Болгарія), Міжнародного конкурсу «Крок до успіху» (м. Київ), Міжнародного конкурсу «Талановиті діти України» (м. Київ), Міжнародного відкритого конкурсу з цифрового мистецтва «Яка прекрасна наша планета!» (м. Житомир), Міжнародного конкурсу «Діамант Карпат» (м. Яремче), Міжнародного конкурсу інструментальної музики «Perpettomobile» (м. Дрогобич);

- вихованці Дитячого Центру позашкільної роботи Корабельного району стали переможцями Міжнародного фестивалю «KHARKIV INTERNATIONAL SONG FORUM» (м. Харків), Міжнародного фестивалю-конкурсу «Зоряні мости» (м. Київ), Міжнародного фестивалю «Молода Галичина» (м. Нововорівськ, Львівська область), Міжнародного фестивалю «Крок до успіху» (м. Київ), Міжнародного фестивалю-конкурсу «Кришталевий жайвір» (м. Тернопіль), Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокального мистецтва «Місто дитинства» (м. Южноукраїнськ Миколаївської області); Всеукраїнського поетичного

конкурсу «Гайвороння» (м. Київ), Всеукраїнського літературного фестивалю «Шодуарівська альтанка» (м. Житомир), Міжнародного конкурсу шкільних медіа (м. Миколаїв);

- вихованці БДЮТ Заводського району отримали грамоти Міжнародного фестивалю-конкурсу «Хіт-Парад» (м. Львів), Міжнародного багатожанрового фестивалю «Усі Зірки Галактики» (м. Дніпро), Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтва «На хвилях музики» (м. Чорноморськ), Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтва та творчості «Музика любові» (м. Дніпро), Всеукраїнського історичного конкурсу «Непізнана історія мого краю» (м. Львів);

- вихованці Станції юних техніків стали учасниками та переможцями Міжнародної художньої виставки-конкурсу для дітей та молоді «Together» (м. Хювінка, Фінляндія), Міжнародної молодіжної художньої виставки-конкурсу «Нова Загора» (Болгарія), Міжнародного конкурсу для дітей та молоді «Музейні зустрічі з фотографією» (Польща), Міжнародного конкурсу візуального мистецтва «Я живу біля моря» (Латвія), Міжнародного дитячого телефестивалю «Дитятко» (м. Харків);
- вихованці Станції юних натуралістів отримали грамоти Міжнародного конкурсу «Традиції народів України, Болгарії і Молдови щодо раціонального використання, збереження та відновлення біорізноманіття» (Болгарія, Молдова), Міжнародного конкурсу еколого-валеологічного спрямування «Вода – джерело життя» (Польща), Всеукраїнської природоохоронної акції «Птах року», Всеукраїнських конкурсів «Новорічна композиція» та «Український сувенір»;
- вихованців Клубу юних моряків з флотилією нагороджено почесними грамотами Всеукраїнського зльоту флотилій та клубів юних моряків (м. Кам'янськ), Всеукраїнських відкритих змагань з військово-морського багатоборства (м. Миколаїв).

Високим художнім рівнем, вдалою композиційною будовою, оригінальністю бачення та творчим пошуком вирізнялись роботи колективів Станції юних техніків м. Миколаєва, Дитячого центру позашкільної роботи Корабельного району м. Миколаєва та Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, які взяли участь в обласному заочному конкурсі робіт юних фотоаматорів «Моя Україно!».

Серед учнів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів перемогу вибороли:

- I місце: *Покрищенко Микола*, вихованець Дитячого центру позашкільної роботи Корабельного району м. Миколаєва, за фотознімок «Ковила ти моя, ковила».
- II місце: *Дар'єв Вадим*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 5 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 45 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Посмішка».

У номінації «Портрет» (середня вікова категорія)

- I місце: *Фастовець Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської

ради, за фотознімки «Художник-реставратор», «Козак», «Радість» та «Задумався»; *Дегтяр Альона*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 9 класу Миколаївської гімназії № 41 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Україночка» та «Кажанчик»; *Морозова Валерія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Кольорові байки» та «Автопортрет»; *Ракул Тетяна*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 8 класу Миколаївського економічного ліцею № 2 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Усмішка дитинства».

- III місце: *Позняк Ксенія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 7 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Портрет» та «Смішарики».

У номінації «Портрет» (старша вікова категорія)

- I місце: *Биць Дарина*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 215-216 групи Вищого професійного училища технологій та дизайну Миколаївської міської ради (фотознімок «Моряк»); *Яковлева Євгенія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва (фотознімок «Зайка»); *Садичко Світлана*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 215-216 групи Вищого професійного училища технологій та дизайну Миколаївської міської ради (фотознімок «Наречена»).

У номінації «Пейзаж» (молодша вікова категорія)

- I місце: *Ісаков Андрій*, учень 4 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 13 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Осінь у місті».
- II місце: *Сидоров Максим*, учень 3 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 65 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Чудовий вечір».

У номінації «Пейзаж» (середня вікова категорія)

- I місце: *Морозова Валерія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Зима вже поруч» та «Зимова насолода»; *Фастовець Анастасія*, вихо-

ванка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, за фотознімки «У горах» та «Карпати».

- II місце: *Морозова Валерія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Велична висотинь» та «Зелені володіння»; *Ракул Тетяна*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 8 класу Миколаївського економічного ліцею № 2 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Тиша на озері»; *Дар'єв Вадим*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 5 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 45 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Костел».
- III місце: *Конотопцев Максим*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 7 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 56 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Зимова геометрія міста».

У номінації «Пейзаж» (старша вікова категорія)

- I місце: *Биць Дарина*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 215-216 групи Вищого професійного училища технологій та дизайну Миколаївської міської ради, за фотознімок «Туман».
- II місце: *Маслова Софія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 10 класу Миколаївської гімназії № 1 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Ранок на Дніпрі».

Номінація «Жанрове фото» (молодша вікова категорія)

- I місце: *Данильцев Радік*, учень 1 класу Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, за фотознімок «Прогулянка».
- III місце: *Агапов Дмитро*, учень 4 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 32 ім. С. С. Кривоносова Миколаївської міської ради, за фотознімок «Юний господар».

Номінація «Жанрове фото» (середня вікова категорія)

- I місце: *Морозова Валерія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Ой!

Як добре в світі жити!»; *Фастовець Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, за фотознімок «Потяг часу».

- II місце: *Фастовець Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївського муніципального колегіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, за фотознімок «Друзі»; *Ксьонжик Олег*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 7 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 11 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Господар»; *Новицька Інна*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 5 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Ритм»; *Морозова Валерія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімки «Неочікувана зустріч» та «До перемоги».
- III місце: *Позняк Ксенія*, вихованка Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді, учениця 7 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 35 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Уявили себе капітанами».

«Жанрове фото» (старша вікова категорія)

- I місце: *Садичко Світлана*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 215-216 групи Вищого професійного училища технологій та дизайну Миколаївської міської ради, за фотознімки «Незламний» та «Юний захисник»; *Свердзоленко Денис*, вихованець Дитячого центру позашкільної роботи Корабельного району м. Миколаєва, за фотознімок «Весна в Закарпатті»; *Луцишин Віктор*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 11 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 20 Миколаївської міської ради, за серію фотознімків «Морські піхотинці»; *Охота Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 10 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Руки майстра».
- II місце: *Маслова Софія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 10 класу Миколаївської гімназії № 1 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Суворий погляд».

- III місце: *Биць Дарина*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 215-216 групи Вищого професійного училища технологій та дизайну Миколаївської міської ради, за фотознімок «Морські піхотинці».

Номінація «Натюрморт» (середня вікова категорія)

- I місце: *Новіцька Діана*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Осінній – 1»; *Котельнікова Марія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 8 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 11 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Старі плівки».

«Натюрморт» (старша вікова категорія)

- I місце: *Горнова Ганна*, вихованка Будинку творчості дітей та юнацтва Інгульського району м. Миколаєва, учениця 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 27 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Натхнення»; *Луцишин Віктор*, вихованець Станції юних техніків м. Миколаєва, учень 11 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 20 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Археологічний».

«Позажанрове та експериментальне фото» (середня вікова категорія)

- I місце: *Дегтяр Альона*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 9 класу Миколаївської гімназії № 41 Миколаївської міської ради, за серію фотознімків «Привиди музею»; *Фастовець Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 6 класу Миколаївського муніципального коледіуму імені В. Д. Чайки Миколаївської міської ради, за фотознімок «Я малюю море...».

«Позажанрове та експериментальне фото» (старша вікова категорія)

- I місце: *Охота Анастасія*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, учениця 10 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Миколаївської міської ради, за фотознімок «Привиди музею».

Обласний заочний конкурс на кращий відеофільм серед учнів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів:

- I місце: *Королькова Юліана*, учениця 11 класу Миколаївської гімназії № 41 Миколаївської міської ради, за відеофільм

«Глобальні проблеми», керівник Пиртя Тетяна Олегівна; *колектив гуртка «Анімація»* Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Де живуть казки», керівник Гузій Ірина Сергіївна; *Соколова Олеся та Сапожник Євген*, вихованці Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Діти – солодкоїжки», керівник Гузій Ірина Сергіївна; *Кузьмич Ірина та Панайота Анна*, вихованці Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Книги – наші кращі друзі», керівник Гузій Ірина Сергіївна; *Биць Дарина та Фастовець Анастасія*, вихованці Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Легенда о Монекі-Неко», керівник Гузій Ірина Сергіївна.

- II місце: *Белицький Дмитро*, учень 9 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 19 Миколаївської міської ради, за відеофільм «Україна – це ми!», керівник Калабуха Ольга Віталіївна; *колектив учнів 7 класу* Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 50 імені Г. Л. Дівіної Миколаївської міської ради, за відеофільм «Геннадій Пономаренко: Невідомі сторінки Миколаївського опору», керівник Федько Світлана Станіславівна; *Новіцька Інна*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Куринний переполох», керівник Гузій Ірина Сергіївна; *Новіцька Діана*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Солодкі сни», керівник Гузій Ірина Сергіївна; *Сапожник Ірина*, вихованка Станції юних техніків м. Миколаєва, за відеофільм «Будь собою!», керівник Гузій Ірина Сергіївна.
- III місце: *Мар'яно Олександра*, учениця 7 класу Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 40 Миколаївської міської ради, за відеофільм «Мамо, подаруй мені дитинство».

Презентовано досвід роботи і творчих здобутків колективів. Високий рівень професійної майстерності творчих колективів позашкільних навчальних закладів дає можливість брати активну участь у різноманітних заходах міського та обласного рівня та проводити численні культурно-масові заходи, серед яких: традиційні міські свята та урочисті заходи, присвячені Дню заснування міста, Дню вчителя; міські культурно-мистецькі акції, Свято випускників – 2017, міські та обласні конференції педагогічних працівників тощо.

Протягом 2016–2017 навчального року позашкільними навчальними закладами проведено 920 масових заходів з аудиторією більш ніж 200 тисяч учасників та глядачів.

Робота у сфері позашкілля вимагає від педагогічних працівників постійного гнучкого вдосконалення відповідно до вимог часу. Оновлений інструментарій педагогічних методів і прийомів дозволяє педагогам створювати такі методичні підходи, які б відповідали сучасним вимогам і були ефективними та цікавими для вихованців. Педагоги позашкілля Миколаєва взяли участь у міських та обласних семінарах, круглих столах, тренінгах, роботі методичних об'єднань, конкурсах з питань позашкільної освіти.

Проведено 10 міських семінарів, методичних об'єднань, тренінгів, підготовлених методичними службами позашкільних навчальних закладів спільно з науково-методичним центром управління освіти, створено 115 методичних розробок, рекомендацій, методичних матеріалів.

Основні завдання на 2017–2018 навчальний рік:

- забезпечити створення проектно-життєвого простору, спрямованого на розвиток і саморозвиток компетентної, конкурентоспроможної особистості патріота-громадянина України, яка вміє творчо розв'язувати проблеми, прагне змінити на краще власне життя та життя нашої країни;
- зберегти та розширити мережу гуртків з метою створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку учнівської молоді; розширити мережу гуртків для дітей з особливими освітніми потребами;
- спрямувати зусилля на підвищення фахової майстерності педагогічних працівників;
- зміцнити взаємодію позашкільних закладів з соціальними інститутами міста та регіону.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МІСТА

Сьогодні освітнє середовище повинне бути не тільки комфортним, а обов'язково сприяти зміцненню та збереженню здоров'я.

Мета: створення безпечних для здоров'я дітей і підлітків умов навчання та виховання, які сприяють підвищенню їх працездатності, поліпшують психофізіологічний розвиток та зміцнюють здоров'я.

Завдання:

- формування відповідального ставлення учасників навчально-виховного процесу до власного здоров'я;
- розвиток та підтримка мережі спортивно-оздоровчих гуртків, секцій;
- організація та оздоровлення дітей на канікулах;
- систематичне проведення просвітницьких та роз'яснювальних заходів з метою пропагування здорового способу життя молоді;
- соціальна адаптація молоді, яка опинилась у складних життєвих обставинах.

На розв'язання цих завдань спрямована програма «Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020», яка розроблена на підставі Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року (рішення обласної ради № 9 від 16.04.2015 року).

Виховання дитини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих. Протягом 2016–2017 н. р. у навчальних закладах проводилася робота, спрямова-

на на розвиток свідомості учнів щодо негативного впливу шкідливих звичок на організм людини, про важливість дотримання здорового способу життя та формування у дітей думки про те, що у сучасному світі здоровим бути стильно.

Педагогічні колективи працюють над пошуком нових методів, форм, прийомів роботи з учнями щодо проведення масових заходів з метою пропагування здорового способу життя. Навчальними закладами ЗОШ № 3, 17, 23, 28, 31, 37, 42, 48, 53, 56, 64 розроблено власні програми «Здоров'я», реалізація яких здійснюється за напрямками: створення відповідного шкільного середовища, використання здоров'язберігаючих і здоров'яформуючих технологій, освіта в галузі здоров'я.

На сайті МОЗ України виставлена на громадське обговорення Концепція Загальнодержавної програми розвитку охорони психічного здоров'я, до створення якої були долучені фахівці НМЦ та практичний психолог ЗОШ № 51.

На базі ЗОШ № 39 імені Ю. І. Макарова, 51, ММК імені В. Д. Чайки спільними зусиллями фахівців НМЦ та працівників психологічної служби навчальних закладів проведено апробацію методичних посібників «Вчимо дитину захищатися» та «Я вмію себе захистити», які складаються зі сценаріїв інтерактивних ігор для дітей віком 10–13 років, що є продовженням системної просвітницької роботи з формування навичок безпечної поведінки особистості.

Педагогічні колективи працюють над фізичним удосконаленням, збільшенням рухової активності учнів до занять (ранкова зарядка), під час занять (фізкультхвилинка) та між заняттями на перервах (ігри на перервах, які допомагають поновити розумову та фізичну працездатність).

У навчальних закладах міста проведено масові заходи з метою пропагування здорового способу життя. Дієвий виховний вплив має залу-

чення учнів до спортивних флешмобів, змагань і турнірів, Днів фізичної культури і спорту, Олімпійського тижня, предметних тижнів предмета «Основи здоров'я», фізичної культури, проектів «Здоров'я школяра», проведення інформаційних кампаній про шкідливий вплив алкоголю, наркотиків та нікотину на організм людини.

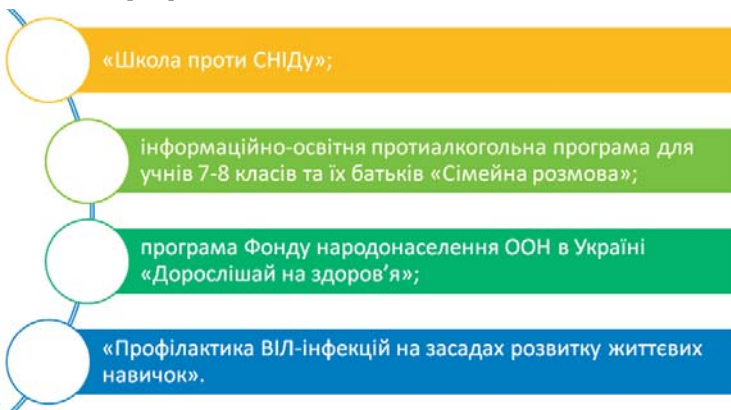
Зосереджено увагу психологічних служб навчальних закладів на захисті прав і свобод дітей, формуванні активної життєвої позиції молоді, доступі до психологічних послуг.

Фахівцями психологічної служби в навчальних закладах узагальнено результати тестування щодо оцінки емоційного стану учнів та виявлення емоційних труднощів з метою подальшого надання психологічної допомоги дітям та підліткам у зв'язку із інформацією у ЗМІ щодо самопошкоджуючої поведінки.

Проведено просвітницькі заняття, тренінги у педагогічних колективах щодо особливостей психологічного розвитку дітей та підлітків, створення та підтримання сприятливого клімату в учнівському колективі.

Поінформовано батьків про життя підлітків, вплив родинних стосунків на становлення особистості та способи підтримки дитини.

З метою формування стійкого неприйняття вживання алкоголю та наркотиків серед дітей, учнівської молоді, виховання толерантного ставлення до людей, які живуть з ВІЛ, та проведення у закладах освіти інформаційних заходів з питань попередження небажаних вагітностей у підлітків у навчальних закладах міста в межах викладання навчальних предметів реалізуються наступні проекти та програми:

У межах реалізації програм здійснюється принцип охоплення сімей із дітьми підліткового віку та спільний розвиток навичок здорового способу життя через сімейні цінності та сімейне виховання.

З метою привернення уваги учнівської молоді до здорового способу життя у квітні 2017 року проведено міський етап обласного конкурсу «Здоров'я – стиль життя». Активні учасники – навчальні заклади ЗОШ № 3, 7, 27, 30, 34, Миколаївські гімназії № 2, 3 – презентували соціальні реклами у вигляді буклетів, фотографій, плакатів, відеофільмів у номінаціях «Шкідливим звичкам – «Ні!» та «Обери здоровий спосіб життя!»

Переможцями міського етапу обласного учнівського конкурсу у номінації «Обери здоровий спосіб життя» стали учні ЗОШ № 27, 34, Миколаївських гімназій № 2, 3; у номінації «Шкідливим звичкам – «Ні!» – учнівські колективи ЗОШ № 3, 7, 30.

Навчальними закладами залучено громадські організації, медичні установи щодо питань профілактики інфікування ВІЛ/СНІДом. Поінформовано підлітків про місця, де можна отримати необхідну інформацію щодо ВІЛ, ІПСШ, шляхів передачі, засобів запобігання та пройти тестування на наявність ВІЛ. У межах викладання предмета «Основи здоров'я» 100% підлітків навчальних закладів охоплено програмами профілактики ВІЛ/інфекції/СНІДу та формування здорового способу життя на основі життєвих навичок.

Проведені заходи сприяли підвищенню рівня спортивно-масової та оздоровчої роботи у навчальних закладах, активізації в учнів ціннісного ставлення до фізичного «Я», зниженню рівня найбільш поширених захворювань серед учнів.

Організація психологічного супроводу навчально-виховного процесу та соціально-педагогічний патронат у навчальних закладах міста. З метою профілактики соціального сирітства та підтримки вразливих сімей з дітьми, швидкого реагування та попередження жорстокого поводження з дітьми, що відображено у ключових державних документах, зокрема Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, протягом навчального року в навчальних закладах здійснено соціально-психологічний супровід дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, потерпіли від будь-яких форм жорстокого поводження.

Поряд з тим з метою надання соціальних послуг родинам з дітьми та підлітками у складних життєвих обставинах, вилучення дітей із несприятливого середовища заклади співпрацювали з міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, міською та районними службами у справах дітей.

Педагогічні працівники взяли участь в соціальних інспектуваннях сімей зазначеної категорії, рейдах. Батькам та дітям надано необхідну психолого-педагогічну допомогу.

Соціально-педагогічний патронат: шанс для дитини врятувати родину

Протягом
2016-17н.р.

1265
сімей

відвідано за місцем
проживання

ЯК НАСЛІДОК:

- що на 25% більше, ніж у 2015-16 навчальному році;
- 17 дітей вилучено з несприятливого сімейного середовища;
- 5 дітей відібрано у батьків без позбавлення батьківських прав;
- 104 батька притягнуто до адміністративної відповідальності за ст. 184 КУпАП;
- 33 особи позбавлено батьківських прав за неналежне виконання своїх батьківських обов'язків.

Протягом 2016 року районними службами у справах дітей спільно з навчальними закладами міста здійснено 94 рейди. Обстежено 1265 сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, що на 25% більше, ніж у 2015 році; вилучено з несприятливого сімейного середовища 17 дітей, відібрано у батьків без позбавлення батьківських прав 5 дітей, 104 батька притягнуто до адміністративної відповідальності за ст. 184 КУпАП; 33 – позбавлено батьківських прав за неналежне виконання своїх батьківських обов'язків. На постійному контролі адміністрацій закладів перебуває питання відвідування учнями даної категорії занять, залучення до позакласної та позашкільної діяльності, організації змістовного дозвілля.

За результатами спільної роботи навчальних закладів з відповідними органами та службами, які опікуються проблемами захисту прав дітей, протягом 2016–2017 навчального року 51 дитину з 24 навчальних закладів знято з обліку в зв'язку з покращенням ситуації у родині; 6 (з 4 освітніх установ) – влаштовано до центру соціально-психологічної реабілітації дітей Миколаївської обласної ради.

Фахівцями НМЦ організовано та проведено методичні заходи, на яких практичні психологи та соціальні педагоги навчальних закладів отримали знання та вміння щодо організації допомоги скривдженим дітям та сім'ям.

Організація відпочинку та оздоровлення дітей на канікулах. Відповідно до міської Програми оздоровлення та відпочинку під час літньої оздоровчої кампанії у відпочинкових таборах з денним перебуванням дітей мають можливість відпочити та оздоровитися близько 3000 учнів шкіл міста. У першу чергу забезпечено організацію відпочинку 930 дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, лідерів учнівського самоврядування, відмінників навчання. Значна увага приділяється організації відпочинку дітей, що залишилися під час літніх канікул у місті без належного догляду дорослих, дітей, батьки яких є учасниками бойових дій у зоні АТО, дітей із сімей внутрішньопереміщених осіб.

Протягом червня на базі загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів працювали 53 відпочинкових табори з денним перебуванням дітей, які забезпечили належний догляд за дітьми, виховний процес, повноцінне дозвілля школярів, розвиток творчих здібностей та інтересів. Під час табірної зміни проводяться фізкультурно-оздоровчі заходи, веселі ігрові програми, оригінальні конкурси, забезпечено відпочинок на природі, спортивні змагання та відвідування культурно-мистецьких закладів міста. Школярі долучалися до екскурсій рідним містом, до гурткової роботи, до занять у спортивних секціях. З дітьми проведено заняття та інструктажі з безпеки життєдіяльності.

Обов'язковими компонентами оздоровлення дітей у таборі є харчування, сон, плавання, гімнастика, профілактичні заходи і змістовний відпочинок у поєднанні з трудовими десантами.

На базі позашкільних навчальних закладів освіти влітку працювали гуртки за інтересами дітей, проведено культурно-масові

заходи для вихованців шкільних таборів. Крім того, зі шкільними таборами співпрацюють музеї міста, театри, кінотеатри, бібліотеки, громадські організації.

Вчительство міста прагне, щоб час, проведений у шкільному відпочинковому таборі, став частинкою добрих спогадів дитини про дитинство.

Організація літніх мовних таборів. У 2017 році науково-методичний центр підтримав бажання 44 навчальних закладів міста (на 7 більше порівняно з 2016 роком) згуртувати школярів з метою удосконалення їх рівня мовленнєвої і комунікативної компетентності з іноземних мов. Більшість навчальних закладів мовою спілкування обрали англійську, 6 – англійську і німецьку, гімназія № 3 – англійську, німецьку, французьку, болгарську.

2371 учня (на 732 більше) під керівництвом 206 учителів іноземних мов у дружній, невимушеній атмосфері було залучено до ігрових, розважальних, соціальних проєктів, що сприяло мотивації до вивчення іноземних мов, розвитку учнівської творчості й ініціативи. 91 студент-волонтер (минулого року – 67) із Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, Миколаївського університету кораблебудування імені С. Й. Макарова, Чорноморського національного університету імені П. Могили та 63 інші волонтери у співпраці з учителями шкіл підготували цікаві та насичені програми.

У рамках підготовчої кампанії «Мовні табори – 2017» на виконання листа Адміністрації Президента України від 20.10.2016 № 03-01/3458 щодо виконання Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» та за підсумками національного відбору 11 навчальних закладів міста (ЗОШ № 3, 45, 47, 54, 56, 64, Миколаївський муніципальний колегіум імені В. Д. Чайки, Перша українська гімназія імені Миколи Аркаса, гімназії № 2, № 4, економічний ліцей № 1) є переможцями Проєкту «GoCamp» і вибороли право співпрацювати з іноземним волонтером. У ході підготовки до літнього сезону в організаторів виникли проблеми щодо забезпечення навчальних закладів-переможців необхідною кількістю іноземних волонтерів.

Статус «GoCamp» отримали мовні табори 4 навчальних закладів міста, адміністрації яких організували роботу таборів з 12 червня. Таким чином керівники цих закладів узяли на себе відпо-

відальність щодо створення побутових умов і дозвілля волонтера – носія мови під час перебування у Миколаєві. Діти отримали незабутні враження від спілкування з Хенем Озері з Ізраїлю (гімназія № 4 і ЗОШ № 64), Жаном Огузанпінарм з Турції (Перша українська гімназія імені М. Аркаса і гімназія № 2). Спеціалізована школа мистецтв і прикладних ремесел «Академія дитячої творчості», використавши особисті джерела, запросила до співпраці Джеймса Грегорі Фішон із Нью-Йорка, волонтера Корпусу Миру.

Впродовж терміну роботи літніх мовних таборів учні всіх вікових категорій максимально були занурені в мовне середовище засобами ігрової, проектної діяльності, мали можливість удосконалити власну мовну і комунікативну компетентність, сформувавши мотивацію до подальшого вивчення іноземних мов.

Упродовж підготовки до літнього сезону для керівників шкіл і літніх мовних таборів, учителів іноземних мов і волонтерів було проведено інструктивно-методичні наради.

На допомогу педагогам, які беруть участь у реалізації загальнонаціонального проекту щодо діяльності літніх мовних таборів на базі навчальних закладів, і батькам, які зацікавлені у формуванні іншомовної компетентності власних дітей, на сайті НМЦ створено рубрику «Мовні табори», де розташовані нормативно-методичні матеріали, збірка, фільм, відео і презентації, в яких ідеться про досвід шкіл міста з даного напрямку.

Фізкультурно-оздоровча робота. З метою підвищення професійного рівня вчителів фізичної культури спільно з Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти на базі спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи Олімпійського резерву № 4 проведено семінар з проблеми «Використання здоров'язбережувальних технологій під час вивчення модуля «Баскетбол» та майстер-клас «Використання здоров'язбережувальних технологій під час вивчення модуля «Волейбол» для учнів середнього та старшого віку на базі Дитячо-юнацької спортивної школи № 5, на яких учителями було обговорено проблеми реалізації змісту фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи, презентовано нові підходи та методики навчання учнів елементів гри у баскетбол та волейбол.

Навчальними закладами організовано та проведено різноманітні шкільні олімпіади, спартакіади, зустрічі із спортсменами.

Залучено до фізичної активності через різні форми рухової активності (змагання, рухові та спортивні ігри) підлітків різного віку і статі, враховуючи особливості різних статевовікових груп. Активізовано спортивно-оздоровчу позакласну роботу в навчальних закладах, особливу увагу приділено командним формам роботи.

Покращено матеріально-технічну базу з предмета: проведено переоснащення, поточний та капітальний ремонт спортивних майданчиків та спортивних залів, поповнено обладнанням та інвентарем ЗОШ № 3, 11, 18, 24, 36, 37, 44, 53, 60, 61, ММК імені В. Д. Чайки.

На базі навчальних закладів створено умови для розвитку та підтримки мережі спортивно-оздоровчих гуртків, секцій, до яких долучаються тренери ДЮСШ з різних видів спорту.

Підтвердженням популярності серед учнів спортивних гуртків та секцій є результати вихованців у конкурсах і змаганнях різних рівнів. Переможцем XVI обласних спортивних ігор серед учнів ЗНЗ по першій групі, до якої входять Миколаїв, Вознесенськ, Первомайськ, Южноукраїнськ, став Центральний район; Корабельний район посів третє місце, Заводський район – п'яте, Інгульський – шосте місце.

Переможцями районних етапів XVI обласних спортивних ігор серед учнів ЗНЗ у Центральному районі по I групі є ММК імені В. Д. Чайки, Морський ліцей імені професора М. Александрова, ЗОШ № 3, 60; по II групі – ЗОШ № 60, Перша українська гімназія імені М. Аркаса, ЗОШ № 32 імені С. С. Кривonosова. У Корабельному районі по I групі – ЗОШ № 54, 33, 40; по II групі – ЗОШ № 14, 47, 44. У Заводському районі переможцями стали гімназія № 4, ЗОШ № 57 імені Т. Г. Шевченка, 39 імені Ю. І. Макарова. В Інгульському районі перемогли ЗОШ № 50 імені Г. Л. Дівіної, 11, 19.

У змаганнях на призи клубу «Шкіряний м'яч» у двох вікових категоріях переможцями обласного етапу стали команди ЗОШ № 40, 60. Переможцем міської легкоатлетичної естафети є команда учнів ЗОШ № 39 імені Ю. І. Макарова, призерами – ЗОШ № 54 та Миколаївської гімназії № 4.

Життя цінує – безпечно працює! За підсумками проведення міського громадського огляду-конкурсу стану охорони праці в навчальних закладах управління освіти Миколаївської міської ради у 2016–2017 н.р. визнано переможцями колективи ДНЗ

№ 12, Будинку творчості дітей та юнацтва Інгульського району, ЗОШ № 17.

На обласному фестивалі дружин юних пожежних колектив юних пожежних Миколаївської ЗОШ I–III ступенів № 60 третій рік поспіль посідає I місце.

З метою активізації роботи, спрямованої на попередження дорожньо-транспортного травматизму та недопущення фактів порушень вимог Правил дорожнього руху, його юними учасниками з 2000 року в Миколаївській ЗОШ № 3 створено загін юних інспекторів руху «БОНД» під керівництвом педагога-організатора Матвійчука В. В.

Загін юних інспекторів руху ЗОШ № 3 з 2007 року – незмінний переможець районних зльотів команд (I місце) та міського етапу Всеукраїнського фестивалю (II місце). У 2016–2017 навчальному році команда «БОНД» виборола перемогу на міському етапі і гідно представила місто Миколаїв на обласному зльоті, посівши II місце.

Завдання на 2017–2018 навчальний рік:

1. Виховання здатності і стимулювання бажання дітей і молоді дотримуватися здорового способу життя як необхідної компетентності Нової української школи.
2. Реалізація програми «Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020».

МАЙСТРИ ОСВІТИ МИКОЛАЄВА

Мета: долучення педагогів до кращих здобутків у професійній діяльності.

Завдання:

- виявлення і підтримка талановитих та ініціативних педагогів;
- активізація творчої діяльності вчителів;
- підвищення їх професійної майстерності;
- сприяння творчим пошукам, популяризації педагогічного досвіду.

Міжнародний форум «Сучасний стан освіти і науки в Україні. Стратегія розвитку»

За підсумками форуму нагороджено Почесною відзнакою «За здобутки в галузі освіти і науки»:

Деркач Г. І., начальника управління освіти Миколаївської міської ради, Тарасову О. В., директора науково-методичного центру, Могильникову А. Д., директора спеціалізованого навчально-виховного комплексу для дітей зі зниженим зором, Панасенко В. С., завідувачку дошкільного навчального закладу № 1 «Північне сьайво», Дмитрієву В. П., завідувачку дошкільного навчального закладу № 106 «Вишенька», Матіюка М. Г., директора загальноосвітньої школи № 1 імені О. Ольжича, Богуна П. М., директора спеціалізованої школи № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, Піляєву А. І., директора загальноосвітньої школи № 25, Матвєєву Г. Д., директора спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел «Академії дитячої творчості», Приходченко О. В., директора Клубу юних моряків з флотилією.

VIII Міжнародний фестиваль педагогічних інновацій

Освітняни Миколаєва визнані найкращими серед 286 учасників із 22 областей України, а також Білорусі, Грузії, Казахстану, Литви, Молдови та Польщі.

У номінації «Інновації в управлінні загальноосвітніми навчальними закладами» переможцем стала Матвєєва Г. Д., директор спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел «Академії дитячої творчості». Навчальний заклад отримав Свідоцтво дійсного члена Всеукраїнської асоціації Шкіл Майбутнього.

Міжнародний місячник шкільних бібліотек

Конкурс «Портрет моєї бібліотеки»

- I місце: Соловійова Т. В. (ЗОШ № 28),
- II місце: Лямба І. В. (ЗОШ № 15),
- III місце: Огуля В. П. (ЗОШ № 10), Слива Л. І., Богдан Л. С. (ЗОШ № 46), Буяр Л. К. (ЗОШ № 42).

Всеукраїнський конкурс «Кращий кабінет початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів – 2016»

за версією Інтернет-порталу

«Рейтинг освітніх закладів України»

- I місце серед 100 кращих ЗНЗ України: Сабіна С. С., учитель початкових класів ЗОШ № 54.

**Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека – 2017»
I (міський) етап**

Номінація «Читання і діти: діапазон бібліотечних ідей і можливостей»:

- I місце: Лемба І. В. (ЗОШ № 15);
- II місце: Шукаєва Л. О. (гімназія № 4).

Номінація «Бібліотека – виховний простір навчального закладу»:

- I місце: Гурдуз Л. П. (економічний лицей № 1);
- II місце: Войцехівська М. В. та Березіна Л. М. (ЗОШ № 54).

II (обласний) етап

Номінація «Читання і діти: діапазон бібліотечних ідей і можливостей»:

- III місце: Лемба І. В., завідувача шкільною бібліотекою ЗОШ № 15.

Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2017»

Учасники: 14 учителів із 12 навчальних закладів міста. Педагоги презентували професійні здобутки у номінаціях: «Біологія», «Інформатика», «Музичне мистецтво», «Початкова освіта».

I (міський) етап

Фіналісти: *номінація «Музичне мистецтво»:* Рощина Н. А., учитель Миколаївської спеціалізованої ЗОШ I–III ступенів № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу; *номінація «Біологія»:* Кос'яненко В. В., учитель ЗОШ I–III ступенів № 35; *номінація «Інформатика»:* Крутієнко О. М., учитель ЗОШ I–III ступенів № 42; *номінація «Початкова освіта»:* Яблонська Т. Д., учитель ЗОШ I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича.

II (обласний) етап

- II місце: *номінація «Інформатика»:* Крутієнко О. М., учитель ЗОШ I–III ступенів № 42; *номінація «Початкова освіта»:* Яблонська Т. Д., учитель ЗОШ I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича; *номінація «Музичне мистецтво»:* Рощина Н. А., учитель Миколаївської спеціалізованої ЗОШ I–III ступенів № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу;
- III місце: *номінація «Біологія»:* Кос'яненко В. В., учитель ЗОШ I–III ступенів № 35.

Всеукраїнський Інтернет-конкурс «Учитель року – 2017»

за версією науково-популярного природничого журналу «Колосок»

Лауреати: номінація «Фізика», «Астрономія» – Губарева І. В., учитель фізики ЗОШ № 17; номінація «Учитель-новатор», «Учитель-ерудит» – Городніченко О. В., учитель початкових класів ЗОШ № 51; номінація «Учитель-популяризатор», «Учитель-ерудит» – Андреева Н. В., учитель початкових класів ЗОШ № 64; номінація «Хімія», «Біологія» – Кондрашова С. О., учитель хімії, біології ЗОШ № 35.

Всеукраїнський конкурс фахової майстерності «Соняшник-учитель – 2016»

- I місце: Огіренко О. О., учитель зарубіжної літератури гімназії № 3;
- II місце: Чеботарьова А. М., учитель української мови та літератури ЗОШ № 57 імені Т. Г. Шевченка; Циганенко М. П., учитель української мови та літератури ЗОШ № 60; Згирій Н. М., учитель української мови та літератури ЗОШ № 60;
- III місце: Кутир Г. С., учитель української мови та літератури юридичного ліцею; Мартиченко Т. М., учитель української мови та літератури ЗОШ № 60; Борисовець О. В., учитель української мови та літератури юридичного ліцею; Остапенко К. Ю., завідувач бібліотекою гімназії № 3.

Всеукраїнський конкурс «Геліантус-учитель – 2017»

Диплом II ступеня: Дибченко В. І., учитель біології ЗОШ № 29; Кос'яненко В. В., учитель біології ЗОШ № 35; Демченко О. Д., учитель хімії ЗОШ № 57.

Диплом III ступеня: Тріманова В. Ю., учитель біології ЗОШ № 31; Бобрик Н. В., учитель хімії економічного ліцею № 1; Рябова С. Б., учитель біології ЗОШ № 6; Сбойчакова О. Т., учитель біології ЗОШ № 20; Проворова Л. М., учитель хімії ЗОШ № 35; Клубачук В. А., учитель хімії юридичного ліцею; Горбатюк С. Д., учитель географії ЗОШ № 35.

XII Всеукраїнський конкурс «Учитель-новатор»

Лауреат: Джулай Н. В., учитель початкових класів ЗОШ № 64.

Всеукраїнський конкурс

«Панорама творчих уроків – 2016»

за версією видавництва «Шкільний світ»

Лауреат: Глевенко Н. В., учитель початкових класів ЗОШ № 47.

**Всеукраїнський конкурс майстерності
педагогічних працівників позашкільних
навчальних закладів «Джерело творчості»**

Номінація «Керівник гуртка декоративно-ужиткового мистецтва»

- III місце: Понаморенко В. О., керівник «Зразкового художнього колективу» гуртка декоративно-ужиткового мистецтва (кераміка) міської станції юних техніків.

Обласний Веб-конкурс «Педагог-Новатор»

за версією команди «Шкільного порталу»

- II місце: Пиртя Т. О., вчитель гімназії № 41.

**Обласний конкурс усного математичного рахунку
«Міксіке в Україні»**

- I місце: Чулуп К. Д., учитель математики ЗОШ № 53;
- II місце: Кужильна Ж. С., учитель математики ЗОШ № 53;
- III місце: Пеліновська Ю. О., учитель математики ЗОШ № 40.

Міський конкурс «Нове ім'я»

Фіналісти: *номінація «Червоні вітрила»* (віра, надія, покликання) – Стойка О. В., учитель початкових класів ЗОШ № 46; *номінація «Чарівна перлина»* (методичні знахідки) – Біляєва Ю. А., учитель початкових класів ЗОШ № 1 імені О. Ольжича; *номінація «Едельвейс»* (творчість і оригінальність) – Іванницький А. В., учитель образотворчого мистецтва ЗОШ № 35; *номінація «Золоте яблуко»* (інновації у навчанні) – Шаповал Ю. Г., учитель трудового навчання і предмета «Технології» ЗОШ № 45; *номінація «Білий лелека»* (любов до дітей та уміння вести за собою) – Новосьолова І. О., учитель фізичної культури ЗОШ № 48.

Гран-прі: Біляєва Ю. А., учитель початкових класів ЗОШ № 1 імені О. Ольжича.

Міський проект «Вишивані кольори рідного краю»

- I місце: робота «Народна лялька» – Яковлева Ю. В., вчитель обслуговуючої праці ЗОШ № 1 імені О. Ольжича;
- III місце: робота «Чорнобривці», Петриняк М. І. – вчитель обслуговуючої праці ЗОШ № 13; робота «Квіти України» – Гро-на Н. І., вчитель трудового навчання ЗОШ № 6;
- Гран-прі: робота «Маки» – Сизова Т. О., вчитель математики та інформатики ЗОШ № 46.

Загальноміська програма «Людина року»

Лауреат у номінації «Середня школа»: Первова М. М., учитель англійської мови спеціалізованої школи № 22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу.

Міський конкурс «Класний керівник – 2017»

Номінація «Учителі початкових класів».

Учасники: ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, № 3, 19, 22, 27, 28, 34, 40, 43 імені К. Ф. Ольшанського, 44, 54, 59, 60, 61, 65.

Переможці:

- I місце: Собченко Т. С., учитель ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, Симоненко О. О., учитель ЗОШ № 59, Дорошенко Т. Б., учитель ЗОШ № 61;
- II місце: Чертинкова О. В., учитель ЗОШ № 3, Довбенко О. Є., учитель ЗОШ № 34, Данилова Т. В., учитель ЗОШ № 43 імені К. Ф. Ольшанського, Венгер А. О., учитель ЗОШ № 44, Дьомі-на С. А., учитель ЗОШ № 54;
- III місце: Шеріна В. В., учитель ЗОШ № 19, Лишко В. В., учи-тель СЗОШ № 22, Танич Ю. В., учитель ЗОШ № 27, Дегтярьова В. О., учитель ЗОШ № 28, Кардивар Г. С., учитель ЗОШ № 40.

Номінація «Класні керівники 5–11 класів загальноосвітніх шкіл».

Учасники: ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича, № 3 (2), 18, 19, 22, 24, 25, 28, 29, 40, 42, 45, 46, 54.

Переможці:

- I місце: Шпаченко А. С., учитель ЗОШ № 1 імені Олега Ольжича;
- II місце: Свердлов Н. Ю., учитель ЗОШ № 19, Моторкіна О. М., учитель ЗОШ № 28, Янчукова І. Л., учитель ЗОШ № 42, Пирож-кова С. А., учитель ЗОШ № 46;

- III місце: Христуленко Н. А., учитель ЗОШ № 3, Ставніченко С. А., учитель ЗОШ № 3, Мохова М. І., учитель СЗОШ № 22, Бугір Н. Ф., учитель ЗОШ № 29, Шевченко М. М., учитель ЗОШ № 18, Костирко О. В., учитель ЗОШ № 24, Кругляк Н. І., учитель ЗОШ № 40.

Номінація «Класні керівники 5–11 класів гімназій, ліцеїв, колегіумів». Учасники: Перша українська гімназія, гімназії № 3, 4.

Переможці:

II місце: Мірошниченко І. В., учитель гімназії № 4, Лацановська О. В., учитель Першої української гімназії імені М. Аркаса;

III місце: Ісаханян О. О., учитель гімназії № 3.

2016–2017 навчальний рік для освітянської спільноти Миколаєва став часом інноваційних змін, що наблизив педагогів до інтеграційних процесів у міжнародному співтоваристві. Здобутки освітян міста є внеском у розбудову Нової української школи, яка перш за все орієнтована на формування конкурентоспроможної, всебічно розвиненої, здатної до критичного мислення цілісної особистості, патріота з активною позицією, інноватора, готового змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя.

Лише спільними зусиллями вчителів, вихователів, керівників навчальних закладів, працівників органів управління освітою, методичних служб та науковців започаткована реформа втілюється у життя.

ЗМІСТ

Кадрова політика управління освіти	12
Арт-простір «Дошкільна освіта Миколаєва»: відповідальність, партнерство, відкритість інноваціям	18
Рівний доступ до якісної освіти – ключове завдання сьогодення	36
Шкільна бібліотека – активний компонент навчального закладу в умовах концептуальних змін освіти	104
Талановиті діти – щаслива і могутня Україна	110
Позашкільна освіта: дитинство, окрилене творчістю і активністю	121
Формування культури здорового способу життя у навчальних закладах міста	132
Майстри освіти Миколаєва	142

Довідкове видання

ОСКІТА МИКОЛАЄКА 2017

**Інформаційно-аналітичний огляд
за підсумками
2016–2017 навчального року**

За загальною редакцією Г. І. ДЕРКАЧ

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 8,8. Тираж 20 пр. Зам. № 1707-1.

В И Г О Т О В Л Ю В А Ч

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.

54010, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи МК № 11 від 26.01.2007 р.